Estd. 1962
"A++" Accredited by NAAC(2021) With CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR - 416 004, MAHARASHTRA
PHONE : Director Office- (0231)2609068 CAP Section- (0231)2609317/2609110
Website - www.unishivaji.ac.in, Email - cap@unishivaji.ac.in
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर - ४१६००४, महाराष्ट्र
दुरध्वनी : संचालक कार्यालय-०२३१ २६०९०६८ मध्यवर्ती मूल्यमापन विभाग-०२३१ २६०९३१७/२६०९११०
संकेतस्थळ-www.unishivaji.ac.in, ई-मेल आयडी- cap@unishivaji.ac.in

जा.क्र.शिवाजीवि/परीक्षा/कॅप/ 1125 दिनांक 07 NOV 2025

प्रति,

मा. अधिविभागप्रमुख/प्राचार्य/समन्वयक,
सर्व संलग्नीत ऑन स्क्रिन मार्किंग उत्तरपत्रिका मूल्यमापन करणारी महाविद्यालये/अधिविभाग,
कोल्हापूर, सांगली व सातारा जिल्हा.
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

विषय : ऑक्टों./नोंव्हें., २०२५ या हिवाळी सत्रामध्ये होणा-या विविध अभ्यासक्रमाच्या परीक्षांच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यमापन On Screen Marking (OSM) पध्दतीने करणेसंदर्भात Online प्रशिक्षण कार्यशाळेस उपस्थित राहणेबाबत.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयास अनुसरून ऑक्टों./नोंव्हें. २०२५ या हिवाळी सत्रामध्ये होणा-या एम.ए. (सर्व शाखा), एम. कॉम. (सर्व शाखा), एम.एस्सी. (सर्व शाखा), व एम.सी.ए. (कॉमर्स) या अभ्यासक्रमांशिवाय एम.बी.ए., बी.टेक. (सी.बी.सी.एस.) महाविद्यालय, बी. फार्मसी, एम. फार्मसी, बी. टेक. (क्रेडीट सिस्टीम) तंत्रज्ञान अधिविभाग, एम.सी.ए. (इंजिनिअरींग), एम.सी.ए. (सायन्स), वाय.सी.एस.आर.डी. अंतर्गत येणारे सर्व अभ्यासक्रम, एम. टेक. सर्व इ. अभ्यासक्रमांच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यमापन On Screen Marking (OSM) पध्दतीने मूल्यमापन होणार आहे.

तरी महाविद्यालयातील वरिष्ठ पर्यवेक्षक (नियमित शिक्षक) व लेखनिक यांना ऑन स्क्रिन मार्किंग सॉफ्टवेअरमध्ये Absent Entry कशी करावी व हजर/गैरहजर रिपोर्ट (D Form) कसा काढावा तसेच परीक्षेवेळी विद्यार्थ्यांच्या उत्तरपत्रिकेवर लावण्यात येणारे QR Code Sticker चे प्रिंटींग कसे करावे तसेच अनुषंगीक कामकाजाची माहिती देणेसाठी ऑनलाईन कार्यशाळा **शुक्रवार दि.०७/११/२०२५ रोजी दुपारी ३:०० ते ४:०० वाजता आयोजित करण्यात आलेली आहे.**

तरी या वेळेत आपल्या महाविद्यालयाच्या/अधिविभागाच्या ई-मेलवर https://meet.google.com/njh-cebm-gng ही लिंक पाठविण्यात आली आहे. तरी सदर प्रशिक्षण कार्यशाळेसाठी आपण ऑनलाईन उपस्थित रहावे व सर्व संबंधितांना उपस्थित राहणे अनिवार्य असलेबाबत सूचना देण्यात याव्यात, ही विनंती. प्रशिक्षणाअभावी अनियमितता निर्माण झाल्यास संबंधित महाविद्यालय त्यासाठी जबाबदार राहील याची नोंद घ्यावी.

कळावे,

आपला विश्वासू,

संचालक,
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

प्रत :- माहितीसाठी
1. मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ कार्यालयास

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

On Screen Marking

पध्दतीने मूल्यमापनासाठी मार्गदर्शक सूचना

ऑन स्क्रीन मार्किंग मध्ये समाविष्ट असणारे अभ्यासक्रम

1. एम.एस्सी.
2. एम. कॉम.
3. एम. कॉम. (आय.टी.)
4. एम. ए.
5. एम. बी. ए.
6. बी. टेक. (सी.बी.सी.एस.) (महाविद्यालय)
7. बी. फार्मसी./एम. फार्मसी
8. बी. टेक. (केडीट सिस्टीम) (तंत्रज्ञान अधिविभाग)
9. एम. सी. ए. (इंजिनिअरींग)
10. एम. सी. ए. (सायन्स)
11. एम. सी. ए. (कॉमर्स)
12. (वाय.सी.एस.आर.डी.) अंतर्गत सर्व अभ्यासक्रम
13. एम. टेक. सर्व
14. बी.एस्सी.-एम.एस्सी. नॅनोसायन्स
15. बी.एस्सी.-एम.एस्सी. (आर्टिफीशल इंटीलीजन्स)

ऑन स्क्रीन मार्किंग पध्दतीने उत्तरपत्रिका तपासणी महाविद्यालयांना मार्गदर्शक सूचना

1. मार्च/एप्रिल, २०२५ या उन्हाळी सत्र परीक्षेसाठी पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यमापनासाठी On Screen Marking (OSM) पध्दतीने संबंधित महाविद्यालयातील संगणक कक्ष उपलब्ध करून देण्यात यावेत.
2. सदर On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यमापनासाठी आपल्या महाविद्यालयातील संगणक प्रयोगशाळा सर्व सुविधांसह खालीलप्रमाणे आवश्यक *तांत्रिक सहाय्यासह (Technical Support) तयार असणे आवश्यक आहे.*
    - *a.* संगणक संच *(Min 5 Systems)*
    - *b. Chrome Browser (Google Chrome)*
    - *c. Internet Connection With Lan (Min 10mbps)*
    - *d. Static ISP IP Adress, CCTV, UPS*
3. सदर OSM पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यमापन कामकाजासाठी एक तांत्रिक सहाय्यक यांची नियुक्ती करण्यात यावी. त्यांना संगणक व इंटरनेटची संपूर्ण माहिती असावी.
4. सदर OSM पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यमापन होणा-या संगणक कक्ष/ संगणक प्रयोगशाळा हॉलमध्ये सीसी टी.व्ही. यंत्रणा पूर्णवेळ कार्यान्वीत असणे आवश्यक आहे. उत्तरपत्रिका मूल्यमापनावेळी सुरक्षितता तसेच इतर भौतिक सुविधा उदा. टेलिफोन, वीज, फॅन इ. सुविधा उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.
5. सदर कक्षामध्ये वीजपुरवठा निरंतर सुरू असला पाहीजे वीज पुरवठा खंडीत झाल्यास बॅटरी बॅकअपची व्यवस्था असणे आवश्यक आहे.
6. सदर कक्षामध्ये गोपनियता व सुरक्षिततेच्या अनुषंगाने सर्वतोपरी दक्षता घेण्यात यावी. व त्याअनुषंगाने आवश्यक त्या सुविधा उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.
7. OSM पध्दतीव्दारे उत्तरपत्रिका मूल्यांकन करताना परीक्षकांनी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी संख्येच्या दोनपट उत्तरपत्रिका मूल्यमापन करावयाच्या असल्याबाबत सूचना देण्यात याव्यात.

8. नियुक्ती पत्र प्राप्त शिक्षकांनी तसेच आवश्यकता भासल्यास अन्य कमीत कमी ०३ वर्षे अनुभव असणा-या पात्र शिक्षकांनी उत्तरपत्रिका मूल्यमापन कामकाज करणे बंधनकारक असलेबाबत संबंधितांच्या निदर्शनास आणावे.

9. संबंधित महाविद्यालयातील परीक्षक/परिनिरीक्षक यांनी आपल्या महाविद्यालयातील अध्यापन व इतर नियमित काम सांभाळून उत्तरपत्रिका मूल्यमापन करणेबाबत संबंधितांना प्रोत्साहित करावे.

10. On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यांकनाच्या संपूर्ण प्रक्रियेसाठी येणा-या खर्चापोटी प्रति उत्तरपत्रिका रू.५/- इतका खर्च अधिकार मंडळाकडून मंजूर झालेला आहे. त्याप्रमाणे खर्च करण्यात यावा तसेच प्राचार्यांनी जमा होणा-या रक्कमेतून खर्चाचे नियोजन करावे (संपूर्ण इन्फ्रास्ट्रक्चरसाठी (संगणक व अनुषंगिक उपकरणे, इलेक्ट्रीसीटी, इंटरनेट, स्टेशनरी इ.), प्राचार्य/समन्वयक/ तांत्रिक सहाय्यक यांचे मानधन इत्यादी खर्च यामधून करण्यात यावा.)

11. उपरोक्तप्रमाणे केलेल्या खर्चाची महविद्यालयांनी संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे नांवे पत्र तयार करून मूल्यमापन प्रक्रिया संपल्यानंतर बील सादर करावे.

ऑन स्क्रीन मार्किंग पध्दतीने उत्तरपत्रिका तपासणी प्राचार्यांकरीता मार्गदर्शक सूचना

1. On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यमापन कामकाजावर संबंधित महाविद्यालयातील प्राचार्यांचे संपूर्ण नियंत्रण असावे तसेच मूल्यमापनाचे तांत्रिक कामकाज हे तांत्रिक सहाय्यक यांच्या नियंत्रणात असावे.
2. महाविद्यालयातील संगणक कक्ष/ संगणक प्रयोगशाळा अद्ययावत ठेवलेले असावेत.
3. प्राचार्यांनी सदर On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणा-या कामकाजासाठी तांत्रिक सहाय्यक तसेच इतर अनुषंगिक मनुष्यबळ आवश्यकतेनुसार नियुक्त करावे.
4. महाविद्यालयाच्या उत्तरपत्रिकांच्या एकूण संख्येच्या दोनपट उत्तरपत्रिका OSM पध्दतीने मूल्यमापन करणेबाबत शिक्षकांना सूचना द्याव्यात.
5. तांत्रिक सहायक नियुक्ती करताना ते महाविद्यालयातील असावेत, तसेच त्यांना संगणक व इंटरनेटची संपूर्ण माहिती असावी याबाबतची दक्षता घ्यावी.
6. महाविद्यालयातील संगणक कक्षाचा ISP ॲड्रेस, OSM संगणक प्रणालीत नोंदणी करावा.
7. आपणांस पुरविण्यात आलेल्या Login मधून आपल्या महाविद्यालयातील संगणक कक्षात परीक्षकांनी केलेल्या मूल्यमापन कामकाजाचा आढावा घेवून आवश्यक त्या परीक्षकांना आपल्या स्तरावरून सुचना द्याव्यात.

ऑन स्क्रीन मार्किंग पध्दतीने उत्तरपत्रिका तपासणी परीक्षक/परिनिरीक्षक यांना मार्गदर्शक सूचना

1. On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणा-या उत्तरपत्रिका मूल्यमापनासाठी आपल्या मोबाईलवर आलेल्या संदेशानुसार आपल्या महाविद्यालयातील मूल्यमापन संगणक कक्षामध्ये जावून दिलेल्या User Id व्दारे संगणकावरच उत्तरपत्रिका तपासणी करावयाची आहे.
2. उत्तरपत्रिका मूल्यांकन करणेपूर्वी आपल्या User Id मध्ये उपलब्ध होणारी संबंधीत विषयाची प्रश्नपत्रिका व उत्तरतालिका अवलोकनी घेणे बंधनकारक आहे.
3. सदर प्रश्नपत्रिका व उत्तरतालिका बरोबर असल्याची खातरजमा करावी त्यामध्ये काही त्रुटी अथवा शंका असल्यास तात्काळ संगणक प्रणालीत नोंद करावी.
4. जर प्रश्नपत्रिका अथवा उत्तरतालिका उपलब्ध झाली नसेल तर मूल्यमापन कामकाज करण्यात येवू नये. त्या उपलब्ध झाल्यानंतरच मूल्यांकन सुरू करावे.
5. उत्तरपत्रिका तपासताना आपल्या विषयाच्याच उत्तरपत्रिका प्राप्त झाल्या आहेत का याची खातरजमा करावी अन्य विषयाच्या उत्तरपत्रिका प्राप्त झाल्या असतील तर संगणक प्रणालीत नोंद करावी व सदरहू बाब तात्काळ तांत्रिक सहायक व प्राचार्य यांचेमार्फत तात्काळ मध्यवर्ती मूल्यमापन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचेकडे कळविण्यात यावी.
6. परीक्षक/परिनिरीक्षक यांनी गुण देताना प्रश्न किती गुणांचा आहे हे पाहूनच गुणदान करावे. तसेच प्रत्येक प्रश्न तपासला जाईल याची दक्षता घ्यावी.
7. विद्यार्थ्याची संबंधित विषयाची उत्तरपत्रिका पहिल्या पानापासून ते शेवटच्या पानापर्यंत तपासून गुणदान केले असलेची खातरजमा परीक्षक/परिनिरीक्षक यांनी करावी.
8. संगणकीय पध्दतीत गुण भरण्याबाबतच्या सूचनांचे पालन करून गुण भरावेत. ज्या-त्या प्रश्नांस प्राप्त झालेले गुण त्या-त्या संबंधित प्रश्नास भरावेत.

9. आपला User Id व Password कोणत्याही परिस्थितीत इतरांना शेअर करू नये. असे झाल्यास तो गंभीर प्रमाद समजण्यात येईल व विद्यापीठ नियमानुसार कारवाई केली जाईल.

10. परीक्षक नियुक्ती विभागाच्या जा.क्र./परीक्षक नियुक्ती/आरव्हीसी/७३४ दि.२३/११/२०२१ रोजीच्या परिपत्रकानुसार उत्तरपत्रिका तपासणीसाठी मानधन दर व मध्यवर्ती मूल्यमापन विभागाच्या जा.क्र. कॅप/ओएसएम/ ६७ दि. ०१ फेब्रुवारी २०२५ रोजीच्या परिपत्रकानुसार उत्तरपत्रिका मॉडरेशनसाठी परिनिरीक्षकांना मानधन दर लागू राहतील.

11. उत्तरपत्रिका मूल्यमापनानंतर परीक्षक/परिनिरीक्षक यांनी मूल्यमापनासंदर्भातील मानधनाचे विहीत नमुन्यातील देयक आपल्या/ ज्या महाविद्यालयामध्ये OSM मूल्यमापन केलेले आहे अशा महाविद्यालयांमध्ये संगणक जमा करावे.

12. उत्तरपत्रिका मूल्यमापनाचे कामकाज परीक्षक/परिनिरीक्षक यांनी गोपनियतेने व दक्षतेने करावे तसेच प्रशिक्षण कार्यशाळेमध्ये दिलेल्या सूचनांचे तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

13. जर उत्तरपत्रिकेत विद्यार्थ्याने प्रश्न क्रमांक लिहीला नसेल अथवा चूकीचा लिहीला असेल तर त्याची प्रश्नपत्रिकेशी खात्री करून तो प्रश्न तपासावा व गुणदान करावे.

14. विद्यार्थ्याने एकच प्रश्न दोनवेळा/आवश्यक पर्यायीप्रश्नांपैकी जादा पर्यायी प्रश्न सोडविला असेल तर दोन्ही प्रश्न तपासण्यात यावेत.

ऑन स्क्रीन मार्किंग पध्दतीने उत्तरपत्रिका तपासणी
तांत्रिक सहायक यांना मार्गदर्शक सूचना

1. On Screen Marking (OSM) पध्दतीने उत्तरपत्रिका मूल्यांकन करण्यासाठी महाविद्यालयातील संगणक कक्ष/प्रयोगशाळा उपलब्ध करून घ्यावा तसाच तो सर्व आवश्यक तांत्रिक सोई सुविधांनी युक्त असलेची खात्री करून घ्यावी.
2. On Screen Marking (OSM) पध्दतीने उत्तरपत्रिका मूल्यांकन करण्यासाठी येणा-या परीक्षक/परिनिरीक्षकांची दैनंदिन उपस्थितीची येता-जाताच्या वेळेसह नोंद घ्यावी व त्याप्रमाणे त्यांचे रजिस्टर ठेवण्यात यावे.
3. उत्तरपत्रिका मूल्यमापन कामकाजाची वेळ प्राचार्यांशी चर्चा करून ठरवावी.
4. इतर महाविद्यालयातील परीक्षक उत्तरपत्रिका मूल्यांकनासाठी आलेस त्यांचे ओळखपत्र व संबंधित महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांचे पत्र या विषयी खातरजमा करून घ्यावी व यानंतरच संगणक संच उपलब्ध करून द्यावा.
5. संगणक कक्षामध्ये शांतता व स्वच्छता राहील याची दक्षता घेणेत यावी व त्यानुसार संबंधितांना सूचना द्याव्यात.
6. मूल्यमापन कामकाज कक्षावर आपले संपूर्ण नियंत्रण असावे. सदर कामकाज गोपनियतेने व कार्यशाळेमध्ये दिलेल्या आवश्यक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करून दक्षतेने करण्यात यावे.
7. परीक्षक/परिनिरीक्षक यांना येणा-या अडचणी/शंका यांचे निराकरण करावे आवश्यकता भासल्यास प्राचार्य तसेच विद्यापीठाचे मार्गदर्शन घ्यावे.
8. परीक्षक/परिनिरीक्षक यांची देयके स्वीकारून एकूण मूल्यमापन प्रक्रिया संपलेनंतर परीक्षा भवन क्र. २ मध्यवर्ती मूल्यमापन विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचेकडे जमा करावे.

ऑन स्क्रीन मार्किंग पध्दतीने उत्तरपत्रिका तपासणी
वरिष्ठ/कनिष्ठ पर्यवेक्षकांना सूचना

1. On Screen Marking (OSM) मध्ये समाविष्ट अभ्यासक्रमासाठी नव्याने छपाई करून घेतलेल्या व मागणीप्रमाणे वितरीत केलेल्या उत्तरपत्रिका वापरण्यात याव्यात. कोणत्याही परिस्थितीत इतर उत्तरपत्रिका वापरू नये. (सोबत नमुना जोडला आहे.)
2. मार्च/एप्रिल, २०२५ या उन्हाळी सत्राच्या पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या उत्तपत्रिका मूल्यांकनाचे कामकाज On Screen Marking (OSM) पध्दतीने होणार आहे. त्या अनुषंगाने उत्तरपत्रिकांवर चिकटविण्यासाठीची गोपनिय QR Code Stickers प्रिंट करण्यासाठीची माहिती महाविद्यालय/परीक्षा केंद्राना विद्यापीठाकडून महाविद्यालयाच्या ई-मेल आयडीवर पाठविण्यात येईल.
3. आपल्या परीक्षा केंद्रावर/आपल्या महाविद्यालयात बैठक व्यवस्था असलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांची विद्यापीठाकडून QR Code Stickers उपलब्ध झाली असलेची खात्री करावी.
4. विद्यार्थ्यांना उत्तरपत्रिका वितरीत करणेपूर्वी विद्यापीठाकडून QR Code Stickers उपलब्ध झाली नसलेस वरिष्ठ पर्यवेक्षकांनी महाविद्यालयाच्या ई-मेल आय.डी.वर पाठविण्यात आलेल्या QR Code Stickers ची प्रिंट काढून घ्यावी व बैठक व्यवस्थेनुसार सदरचे स्टिकर्स बैठक व्यवस्थेनुसार ज्या-त्या कनिष्ठ पर्यवेक्षकांच्या ताब्यात द्यावीत.
5. QR Code Stickers Soft Data उपलब्ध झाला नसलेस ९३०९७८६५३३ व ९०२१५२०९६६ या भ्रमणध्वनी क्रमांकावर तात्काळ संपर्क साधून ती उपलब्ध करून घ्यावीत.
6. परीक्षा हॉलमध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्यास उत्तरपत्रिकेवर चिकटविण्यासाठी त्याचेच QR Code Stickers देण्यात यावेत. कोणत्याही परिस्थिती QR Code Stickers आदला-बदल होवू नये याची दक्षता घेण्यात यावी.
7. कनिष्ठ पर्यवेक्षकांनी विद्यार्थ्यांना त्यांना देण्यात आलेले स्टिकर्स त्यांचेच असलेचे खातजरमा करून त्यावरील पीआरएन, नाव यांची खातरजमा करणेबाबत विद्यार्थ्यांना सक्त सूचना द्याव्यात.

8. विद्यार्थ्यांनी सदरचे QR Code Stickers उत्तरपत्रिकेवर वरच्या बाजूस विद्यापीठाने निश्चित केलेल्या जागी चिटकवावयाचे आहे. तसेच विद्यार्थ्यांनी स्टीकर योग्य ठिकाणी चिकटविले आहे व चिकटविलेले स्टिकर संबंधित त्याच विद्यार्थ्याचे आहे याची खातरजमा कनिष्ठ पर्यवेक्षक यांनी करून मगच उत्तरपत्रिकेवर स्वाक्षरी करावयाची आहे. कोणत्याही परिस्थितीत QR Code Stickers फाटणार नाहीत, चुरगळणार नाही अथवा ते पाण्यामुळे भिजणार नाही याची दक्षता वरिष्ठ व कनिष्ठ पर्यवेक्षकांनी घ्यावयाची आहे.
9. QR Code Stickers वितरीत करण्यापूर्वी ती चुरगळलेली अथवा फाटलेचे निदर्शनास आलेनंतर अशा विद्यार्थ्यांचे स्टिकर्स तात्काळ बदलून देण्यात यावेत.
10. अनुपस्थित/गैरहजर (Absent) विद्यार्थ्यांची संगणक प्रणालीमध्ये नोंद पेपरच्या तारखेनुसार ज्या-त्या दिवशी घेण्यात यावी. Absent नोंद न केलेस अशा उत्तरपत्रिका लॉट स्विकारला जाणार नाही. उत्तरपत्रिका लॉट सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यामध्ये मध्यवर्ती मूल्यमापन विभागाकडे जमा करावा
11. जे विद्यार्थी भरारी पथकास कॉपी करताना आढळले आहेत, अशा विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत त्यांची काढून घेण्यात आलेली मुळ उत्तरपत्रिका व दुय्यम उत्तरपत्रिका एकत्रित प्रचलित पध्दतीनुसार आवश्यक कार्यवाही करून परीक्षा प्रमाद विभागाकडे स्वतंत्र पत्राव्दारे जमा करण्यात याव्यात.
12. मदतीसाठी खालीलप्रमाणे हेल्पलाईन नंबर देण्यात आले आहेत.

a. मध्यवर्ती मूल्यमापन विभाग - ०२३१-२६०९३१७

b. ऑन परीक्षा विभाग - ०२३१-२६०९११६, ०२३१-२६०९११७, ०२३१-२६०९११८, ०२३१-२६०९११९, ०२३१-२६०९१२०, ०२३१-२६०९१२१, ०२३१-२६०९१२२

c. मॅग्नेटीक इन्फोटेक प्रा. लि. (तांत्रिक सहाय्य) - १) ९३०९७८६५३३
२) ९०२१५२०९६६

(डॉ. अजितसिंह जाधव)
संचालक,
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

ऑन स्क्रिन मार्किंग (OSM) पध्दतीच्या उत्तरपत्रिका वापराबाबत विद्यार्थ्यांना महत्वाच्या सूचना :-

1. उत्तरपत्रिका मूल्यमापन ऑन स्क्रिन मार्किंग पध्दतीने (OSM) पध्दतीने होणार असलेने त्याकरीता तयार करण्यात आलेल्या विशिष्ट प्रकारच्या उत्तरपत्रिका आपणांस पुरविण्यात येत आहेत.
2. विद्यार्थ्यांनी प्रथम त्यांना पुरविण्यात आलेल्या सदर उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावरील संपूर्ण माहिती काळजीपूर्वक वाचावी.
3. उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावरील आपली वैयक्तीक माहिती (PRN No., Seat No., Day & Date of Examination, Course/ Programme Name, Q. P. Code, Subject Code, Subject Name, Paper No., Centre, Language of Answer Sheet, Part/Sem., Section if Applicable etc.) निळया शाईच्या बॉल पेनने अचूक भरावी. सदर माहिती भरताना त्यामध्ये कोणतेही खाडाखोड होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
4. परीक्षेवेळी विद्यार्थ्यांना पुरविण्यात आलेल्या QR Code Sticker स्वतःचे असलेची खात्री करावी तसेच त्यावरील सर्व माहिती बरोबर असल्याची खात्री करावी व त्यानंतरच ते स्टिकर उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर वरील बाजूस निश्चित केलेल्या जागी चिकटवावे.
5. जर QR Code Sticker खराब म्हणजे चुरगळलेले, फाटलेले, भिजलेले अथवा अस्पष्ट छपाई झालेले आढळल्यास ते तात्काळ कनिष्ठ पर्यवेक्षकांकडून बदलून घ्यावे.
6. QR Code Sticker वर कोणत्याही प्रकारची खाडाखोड होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
7. उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर भरलेली सर्व माहिती बरोबर असल्याची खात्री कनिष्ठ पर्यवेक्षकांनी केल्यानंतर विद्यार्थ्याने उत्तरपत्रिकेवर आपली स्वाक्षरी करावी.
8. QR Code Sticker व उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर भरावयाच्या माहितीबाबत कांही शंका असल्यास कनिष्ठ पर्यवेक्षकांचे मार्गदर्शन घेण्यात यावे.

संचालक
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

March / April 2025 Exam. Answerbook Submission Chart

Sr. No.	Centre No.	Lot No.	Submission of Answer book Lot Date	Name of the College	Subject Code	Absent /Supervisors Report	Absent Count	Answer book Count	No of Packet of Budles of Answer book
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									
19									
20									
21									
22									
23									
24									
25									
26									
27									
28									
						Total			

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Answer book for On Screen Marking (OSM) only.

Centre Stamp with Code

SU/40 (E) No. 999829

PRN No. (In Digit)

Seat No. (In Digit)

Candidate should fill details on top of Buffer Sticker (In case buffer sticker used)

PLEASE PASTE YOUR
PERSONALIZED
STICKERS WITHIN SPACE

Information mentioned on Sticker

Seat No. (In Words) ....

be-filled by the Candidate with Blue Ball Point pen on the top of buffer sticker

Note : Read the Instructions before filling

Signature of the Candidate	Signature of the Supervisor with date
Check your stickers details before pasting on answerbook	(Please check all details of Examinee)

ay & Date Examination : ....

Course / Program Name : ....

uestion Paper Code :

Subject Code

ubject Name : ....

Paper No. : ....

entre : ....

Language of Answer Sheet..

art/Semester ....

Section (If applicable) ....

Marks Slip

(to be filled by the Examiner / Moderator only)
Examination Marks & Moderation Marks

Q.No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total
Marks													
Q.No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total
Marks													

ignature With
ame & Cell No.

i) Examiner ....

ii) Moderator ....

SHIVAJI UNIVERSITY
KOLHAPUR

Frequently Asked Question (FAQ's)

on

Onscreen Marking(OSM)

1. How to register on the Portal for doing Onscreen Digital Evaluation?
    a. Registration should be done in the college
    b. Evaluation should be done from college near to you (or) teaching college, authorized by the Examination section

2. What are the System Requirements for doing Online Evaluation?
    a. College Lab minimum of 4 or above- it should be connected in LAN With internet connection connecting to the systems.
    b. Laptop (or) Desktop with i3 processor or above
    c. Ram- 4 GB
    d. Latest Google Chrome Browser
    e. Operating System – windows 7 (or) above , preferably Windows 10
    f. Internet Speed/Bandwidth – minimum 10mbps

3. How to Start Evaluation?
    Faculties will receive an SMS to the Registered mobile number from the Board. SMS will contain the Website URL, Event name, user ID & Password. By providing these credentials faculties can Login to the Evaluation Portal.
    - **Please don't save your password in the chrome browser. By default browser will ask you to save (or) never. Click on never button**

4. How to Login?
    Visit the evaluation portal and select the Event from the Drop Down, enter your Teacher ID as User ID, enter your password given at point no. 2, enter the OTP (received to your registered mobile), and then click on Login button.
    On successful login, you will directed to home screen

5. How many Answer Scripts will be given for Evaluation per day ?
    Maximum Answer Scripts will be 60 per day

6. What are the Timings for doing Online Evaluation?
    The timings for Online Evaluation are 8.00 a.m to 8.00 p.m including holidays (OR) As per the convenient of the college

7. Invalid Credentials while Login?
    Click on the Forgot Password button in the portal, then Select the Event from the Drop down, provide Teacher ID as User Id, then click on send Password button. Password will be sent to your mobile. By seeing this details you can login to the portal.

8. Option not showing to enter OTP?

It may be happened due to saving of password during first time Login to the portal. Delete the Saved Password from the Google Chrome Browser by selecting the Settings button, upon which select the Auto fill button, then select the Password manager, down, you will find saved passwords, select the portal / link and right click on remove/delete. Close the browser and Login once again. Do not save the password when asked.

9. What is the minimum & Maximum time for evaluation per script?

3 minutes is the minimum and 25 minutes is the maximum time.

10. Answer scripts not matching with the Subject?

Escalate the script by clicking on the **Script Escalation button**, in which select the **Subject mismatch** option then click on Submit button.

11. Forgot my Password?

Click on the Forgot Password button in the portal, then select the Event from the Drop down, provide Teacher Id as User ID, then click on Send Password button. Password will receive to your mobile.

12. How to change my mobile number for Evaluation?

Contact Examination Section/Appointment section.

13. Showing all Blank Pages in Answer Script?

In Google Chrome Browser, go to the **settings**, in which select the **Privacy and Security** button then click on select **site settings** go to **contents** then select each options of Images, java scripts, pop ups & redirects click on it.

14. How to remove the allotted subject, if it is mapped wrongly?

Contact the help line number (or) Examination section .

15. Portal (or) website is not opening?

Check the internet connection, if it is okay then please contact your internet service provider.

16. Save and Submit Script button not Enabled?

Ensure whether

i) All the pages visited in the Script

ii) For every main and sub questions (if any), the marks shall be Awarded or shall be marked as Not Attempted (NA)

iii) Minimum time spent on the script should be 3 minutes

If satisfied above 3 conditions, Scroll the mouse from the beginning of the script till it reaches to all the pages.

17. How to escalate the scripts?

Escalate the script by clicking on the **Script Escalation button**, in which select the **Subject mismatch / Blank Script / Script not Good / Medium mismatch** option then click on Submit button.

18. Showing No more Scripts?

I. Evaluation may be completed for the allotted subjects

(or)

II. Maximum Number of scripts reached on that Day.

You are advised to login next day to proceed for valuation.

19. User id was not authorized?

Contact the help line number (or) Examination section.

20. Showing Blank Scripts?

Escalate the script by clicking on the **Script Escalation button**, in which select the **Blank Script** option then click on **Submit** button.

21. Answer Scripts not visible for Evaluation?

Escalate the script by clicking on the **Script Escalation** button, in which select the **Script not Good** option then click on **Submit** button.

22. What I have to do if the system restarted due to power failure?

Visit the evaluation portal, login once again and proceed for valuation.

Welcome to

Anotation based Onscreen Evaluation Process

GUIDELINES/INSTRUCTIONS

WEBLINK

- **Enter the below mentioned Website Address in the Google Chrome Browser of your Laptop/Desktop in your College**

- **https://suk.osdes.in/**

Selective Colleges as Assessment Centers

- **Infrastructure**
  - **work stations, internet**
  - **UPS,LAN,CCTV etc**
- **Mapping of Faculties Subject wise**

<u>Onscreen Evaluation Requirements:</u>

- Laptop (or) Desktop system
- Google Chrome Browser
- Internet Connection --- minimum of 10 mbps **BUT SHOULD BE IN LAN**

Note :

- **Please don’t save your password in the chrome browser By default browser will ask you to save (or) never.. Click on never button**
- Click on the allow popup button
- For online assistance, please install “**<u>Any Desk”</u>** software in your Laptop (or) Desktop

LINK TO YOUR MOBILE THROUH SMS

- Dear Sir/Madam Start the Shivaji University Evaluation https://suk.osdes.in/ SUK DEC24, User id :9573337922,Pwd:DEC24 Thanks &Regards Magexam
- **USER ID : YOUR MOBILE NO.(eg: 9573379292)**
- **PASSWORD(default) :DEC24 (eg: DEC24)**

then click on Send OTP button.., you will receive OTP to your mobile , enter the OTP then click on Login button

- Every time when we login, we need enter user id, password and OTP
- After you login , it will ask to change the password . Change the Password, login again with the changed password.
- If you Login it will ask you to enter the Bank Details…enter the bank details then click on submit button.
- Click on the Login button to start the evaluation by entering your credentials

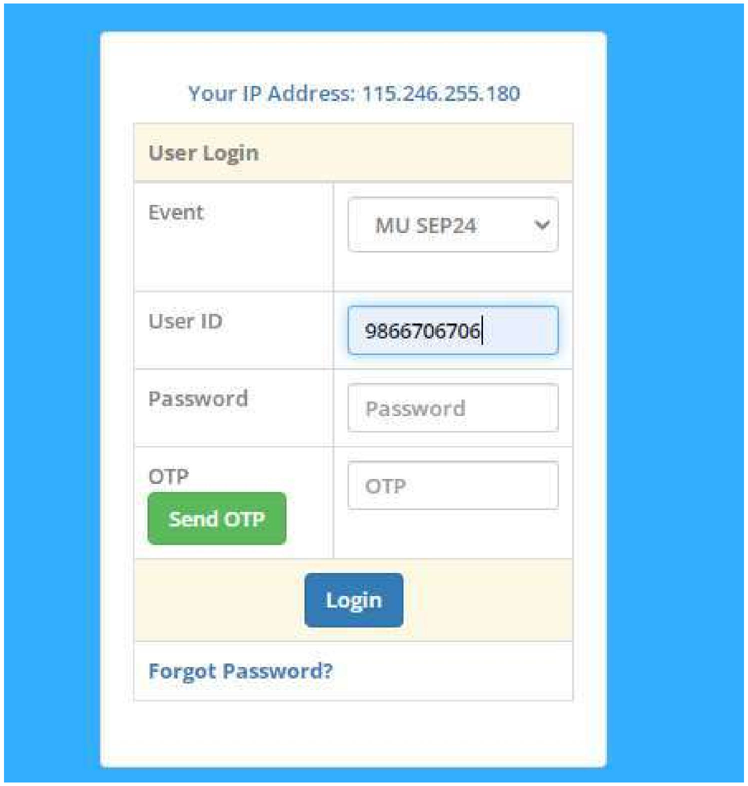

To Sing-in enter your user id, and password,OTP, Evaluator(select from combobox) and then click Login button.

On successful login, you will directed to your home screen.

CHANGE PASSWORD

PASSWORD UPDATED

BANK DETAILS ENTRY FORM

UXIKZHM5IJZK100HDPYX4 User: L

Onscreen Digital Evaluation

Get Faculty Evaluation Summary

Get Faculty Ce Remarks

Get User Guides

Number of Scripts Valued today:0

Choose Subject to begin Evaluation

Event	Program	Subj Code	Subject Description
UG AUG22	B.Com(ComputerApplication)_I SEM (19 Batch Backlog)	1011_R_19	Arabic-I (Second Language)
UG AUG22	B.A.(Economics/Pol.Science/History)_II SEM (Regular)	1012_R_19	Arabic-II (Second Language)
UG AUG22	B.Com(ComputerApplication)_II SEM (Regular)	1012_R_19	Arabic-II (Second Language)

This is your home screen, shown on successful login.

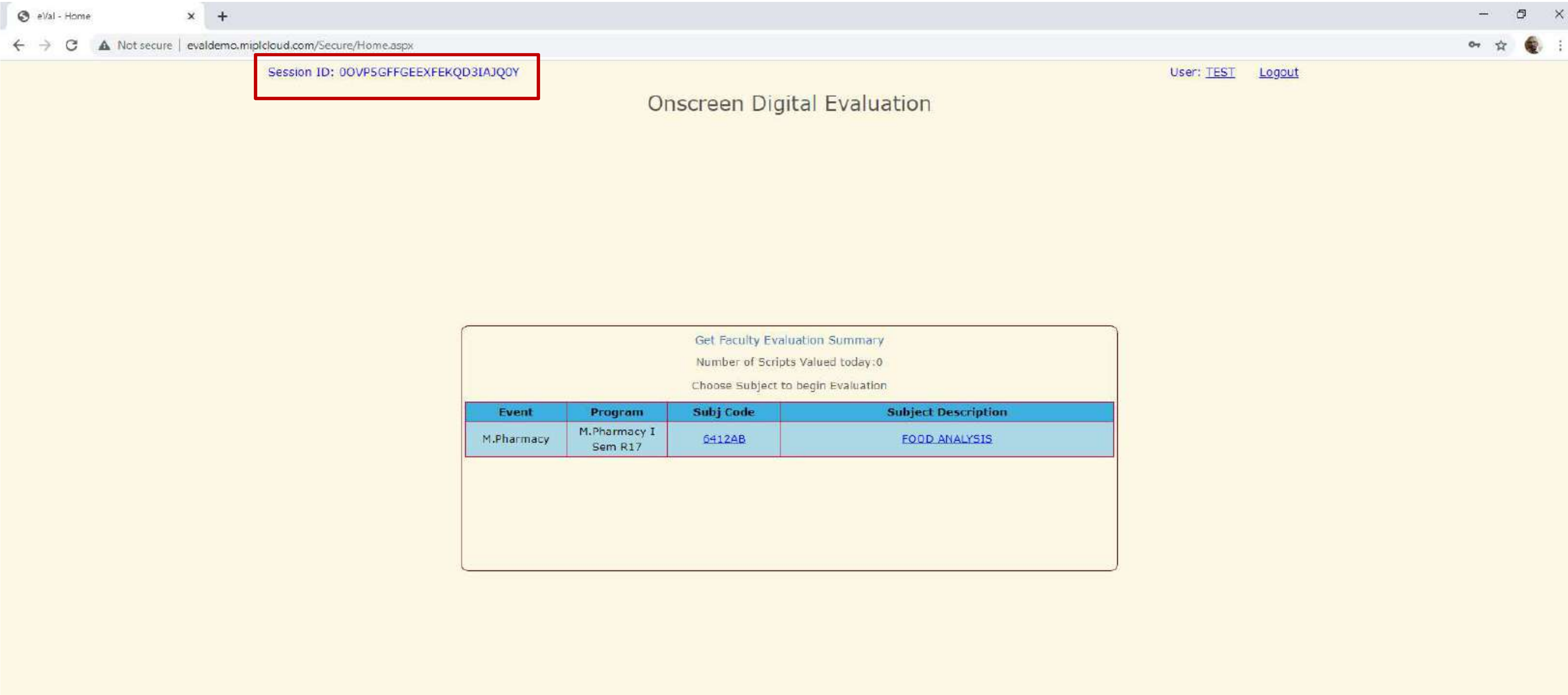

Unique session ID

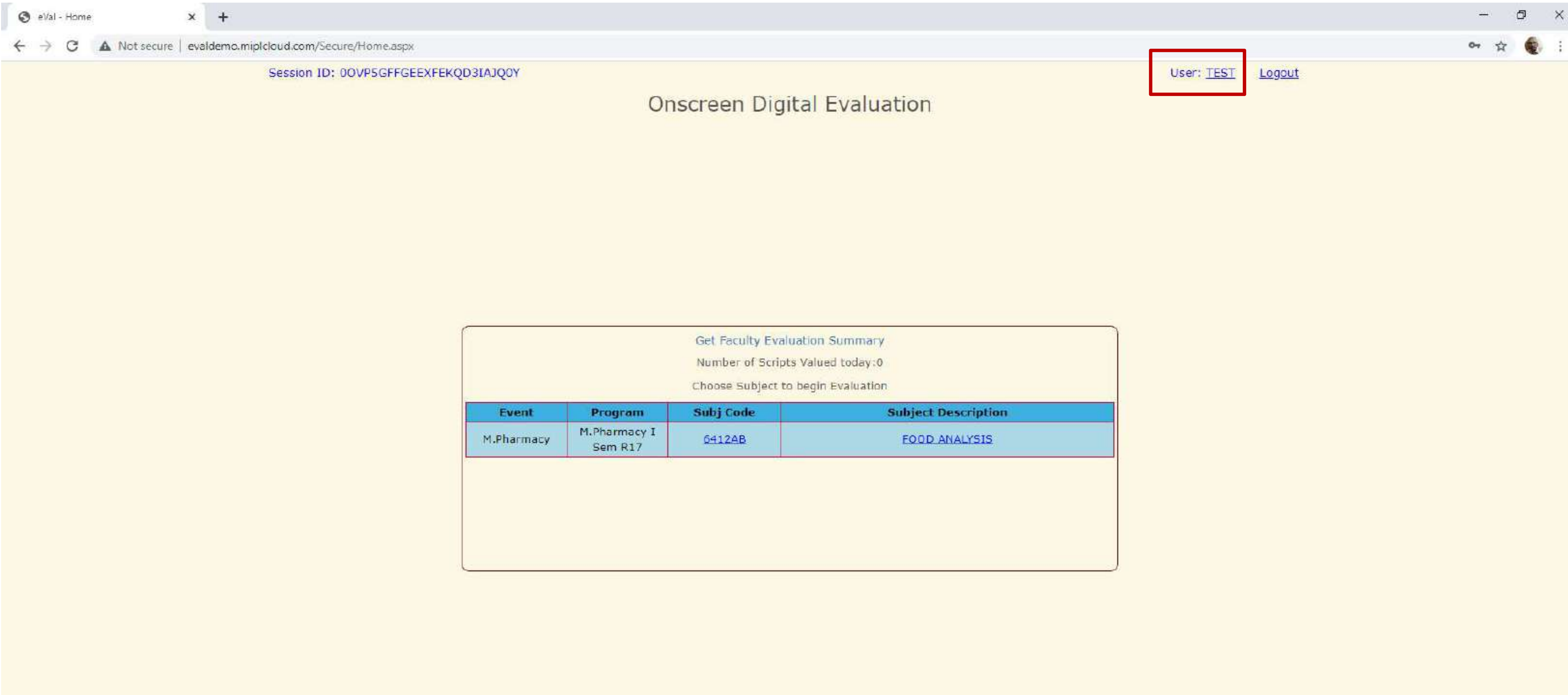

User name. Click to change password.

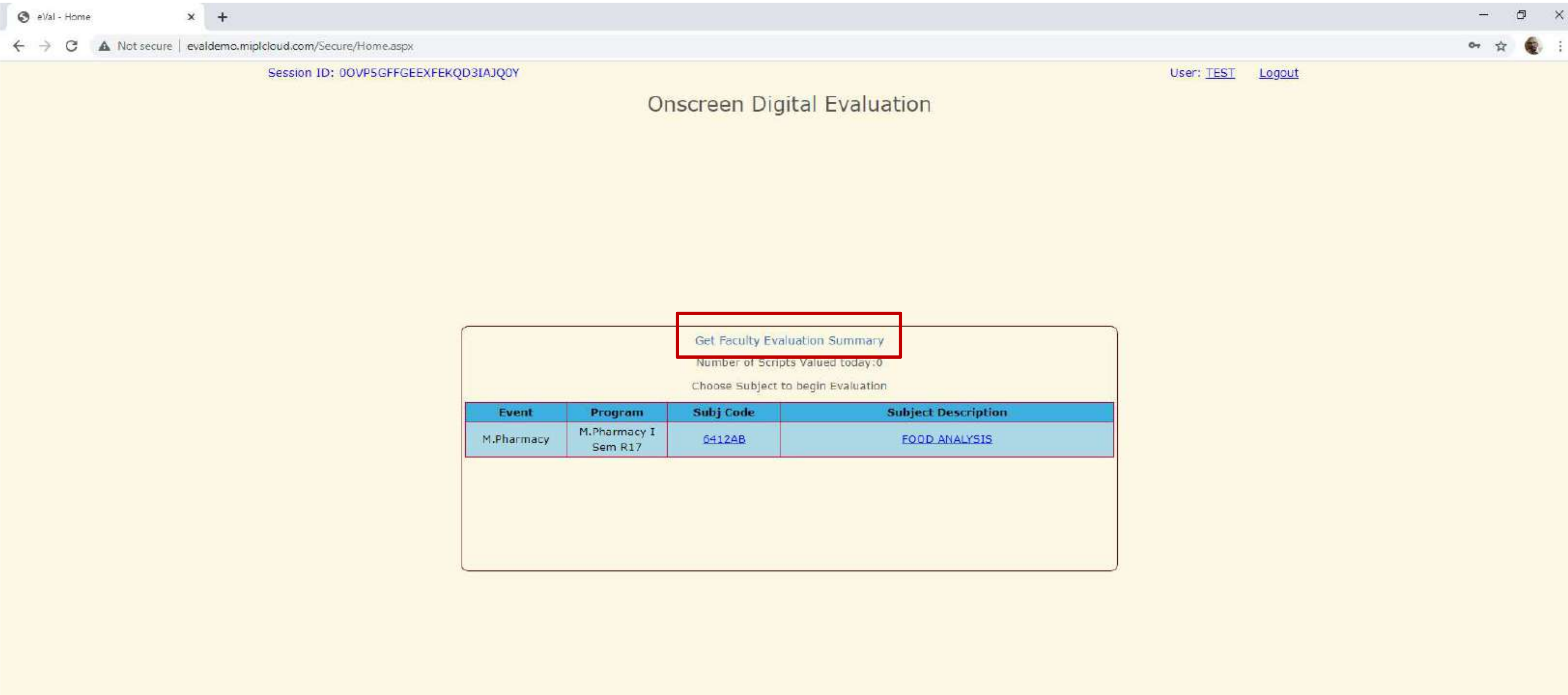

To view a summary of scripts you have valued, click the evaluation summary link

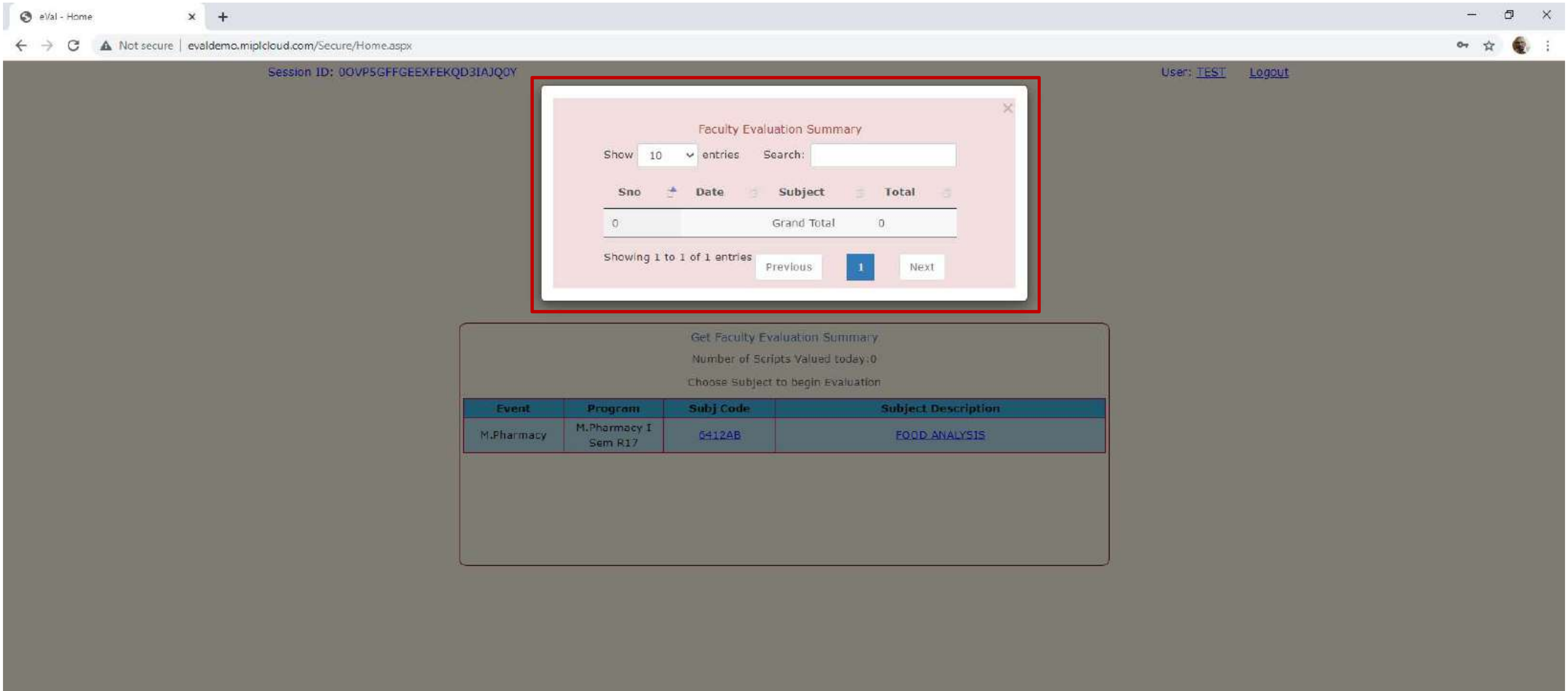

Evaluation summary report.

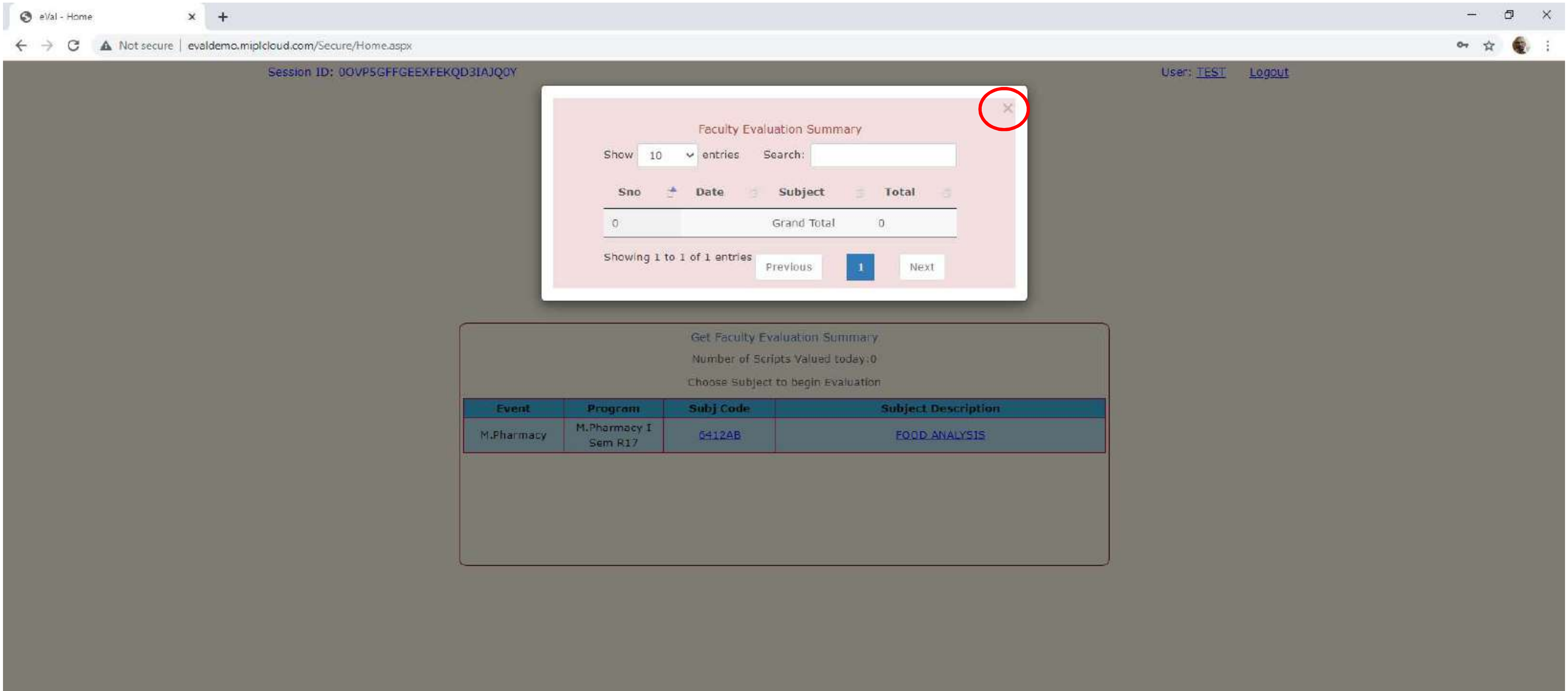

Close Evaluation Summary Report window to return to the home page.

eVal - Home

Not secure | evaldemo.miplcloud.com/Secure/Home.aspx

Session ID: 0OVP5GFFGEEXFEKQD3IAJQ0Y

User: TEST Logout

Onscreen Digital Evaluation

Get Faculty Evaluation Summary

Number of Scripts Valued today:0

Choose Subject to begin Evaluation

Event	Program	Subj Code	Subject Description
M.Pharmacy	M.Pharmacy I Sem R17	6412AB	FOOD ANALYSIS

Number of scripts valued in the day

Session ID: JBUDIUBVQVVDUNWOW12VSSQP User: TEST1 Logout

Onscreen Digital Evaluation

Get Faculty Evaluation Summary

Number of Scripts Valued today:0

Choose Subject to begin Evaluation

Event	Program	Subj Code	Subject Description
Practice	BIE	108	ORIYA PAPER-I
Practice	BIE	1103	PRINCIPLES OF CROP PRODUCTION
Practice	BIE	1104	SOIL AND WATER MANAGEMENT
Practice	BIE	1105	FARM MANAGEMENT AND AGRICULTURAL EXTENSION
Practice	BIE	1110	RUMINANT LIVE STOCKS PRODUCTION MANAGEMENT

List of allotted subjects and only those subjects in which scripts are available for valuation.

Click either the Subject Code or the Description to begin evaluation.

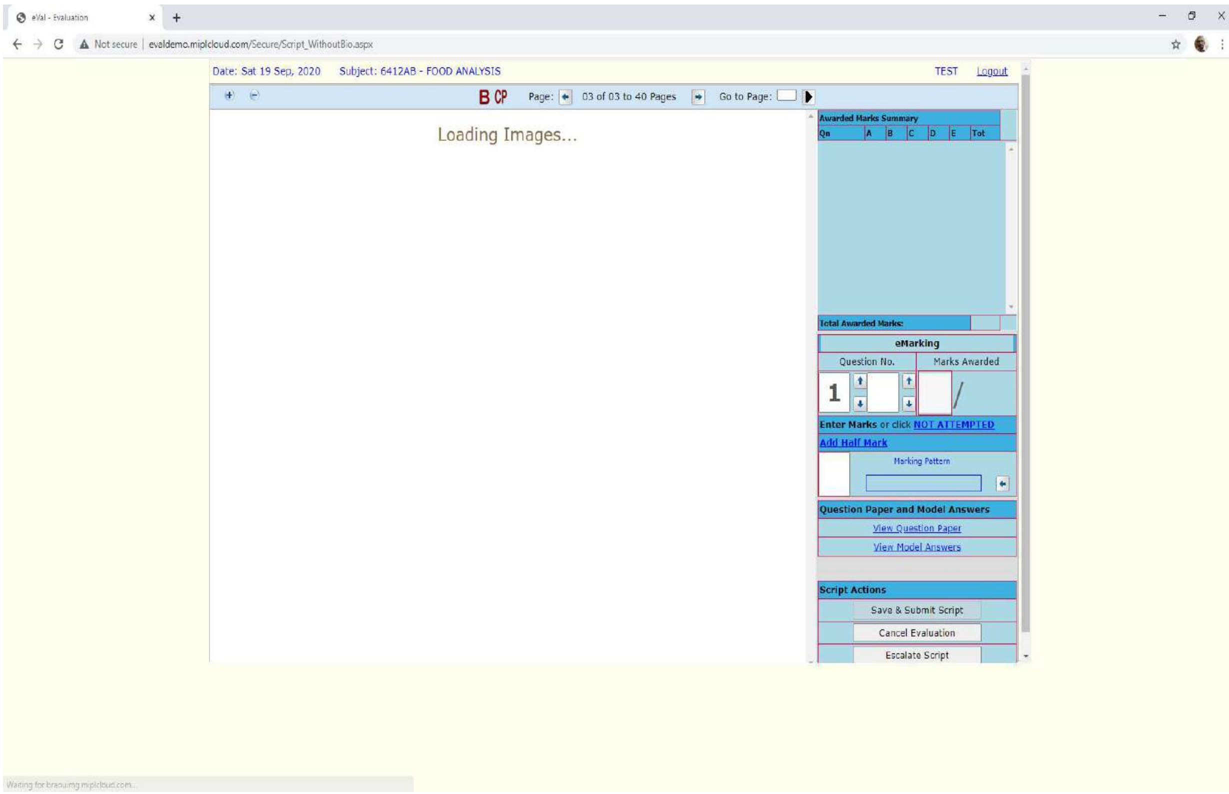

Choosing a subject from the home page loads the evaluation page with the available script for valuation.

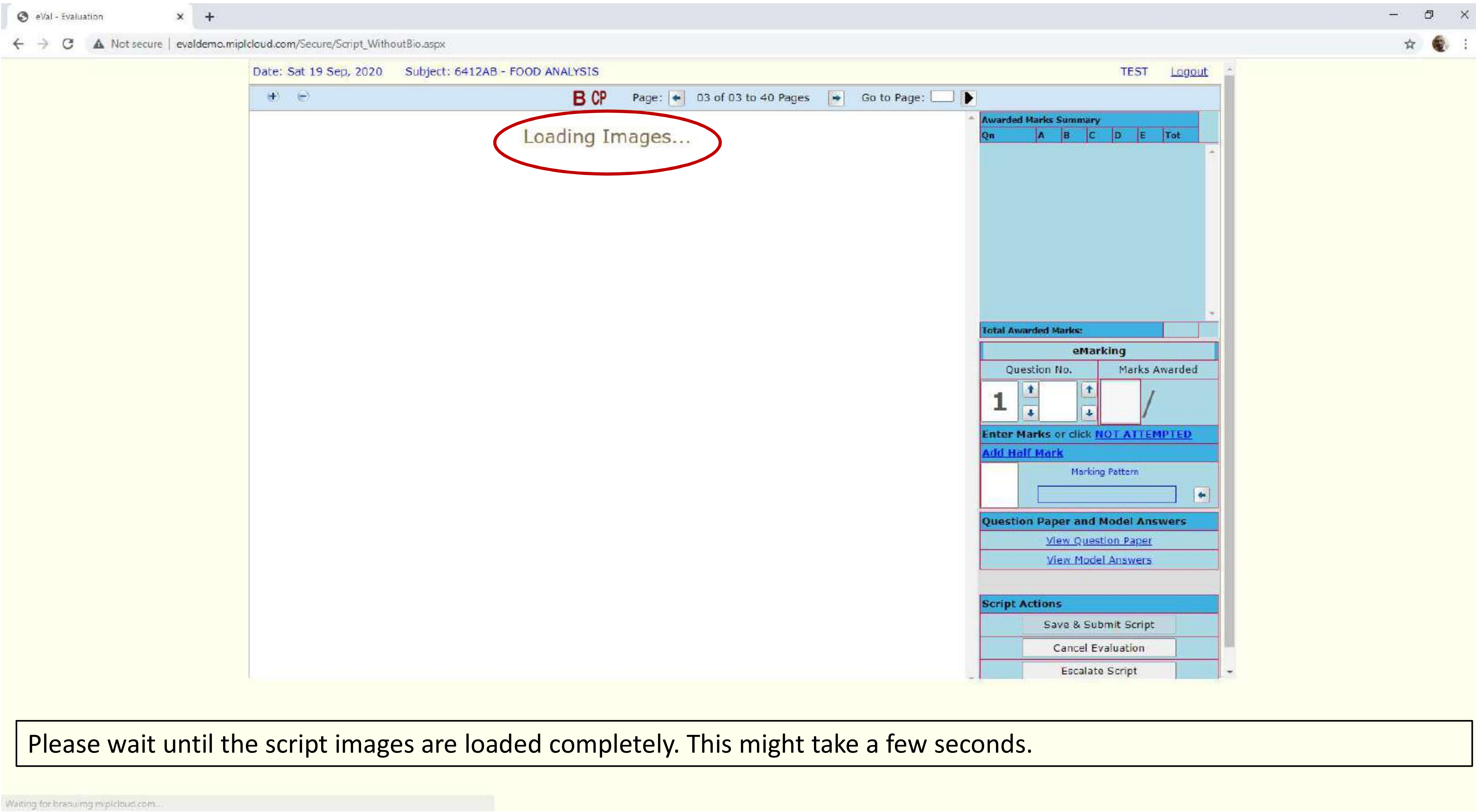

Please wait until the script images are loaded completely. This might take a few seconds.

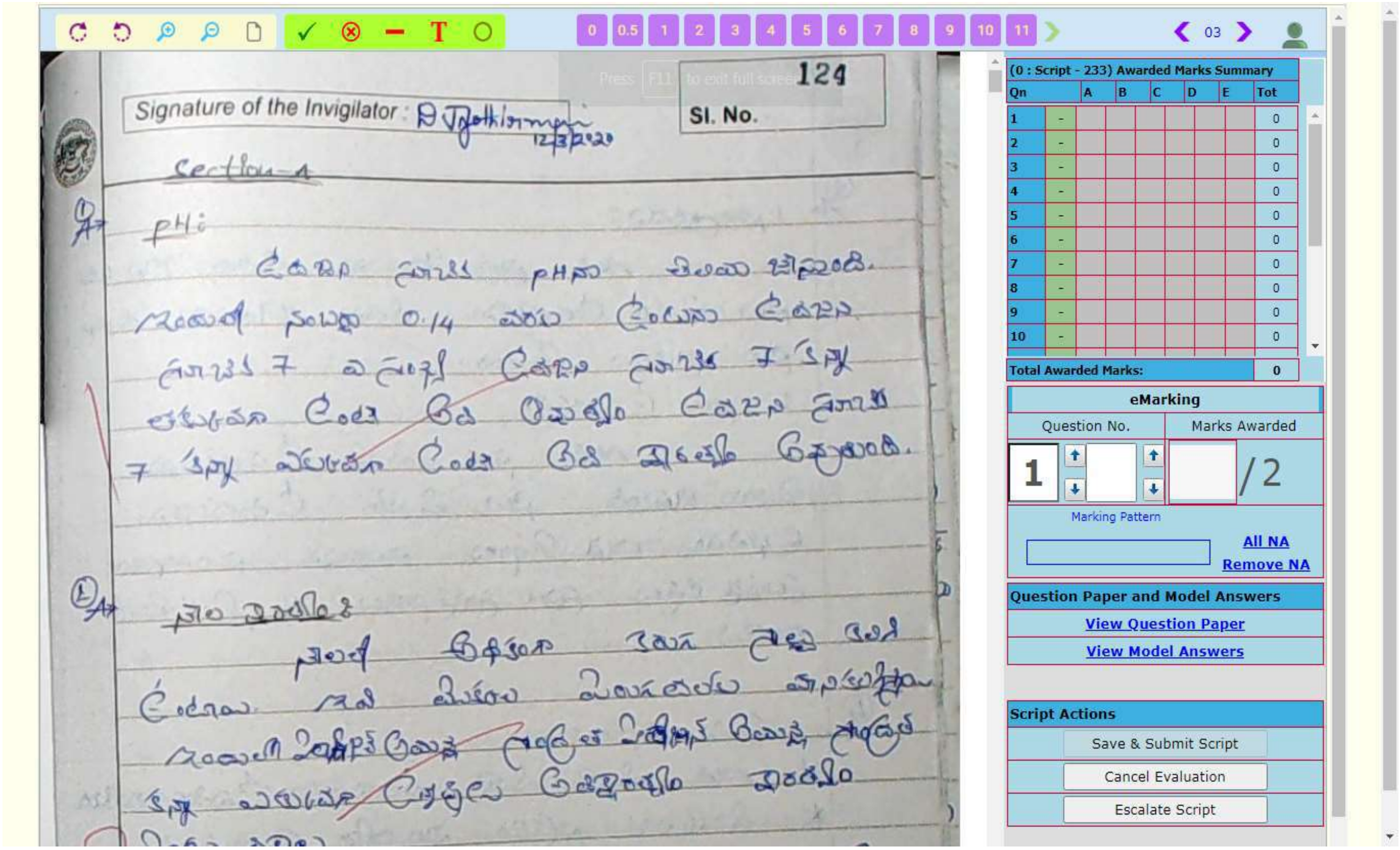

The digital answer script occupies the main area of the evaluation page. The pages of the script are arranged in sequence vertically.
Use the vertical scroll bar or the mouse scroll wheel while the cursor is on the script page to scroll through the script upwards or downwards.

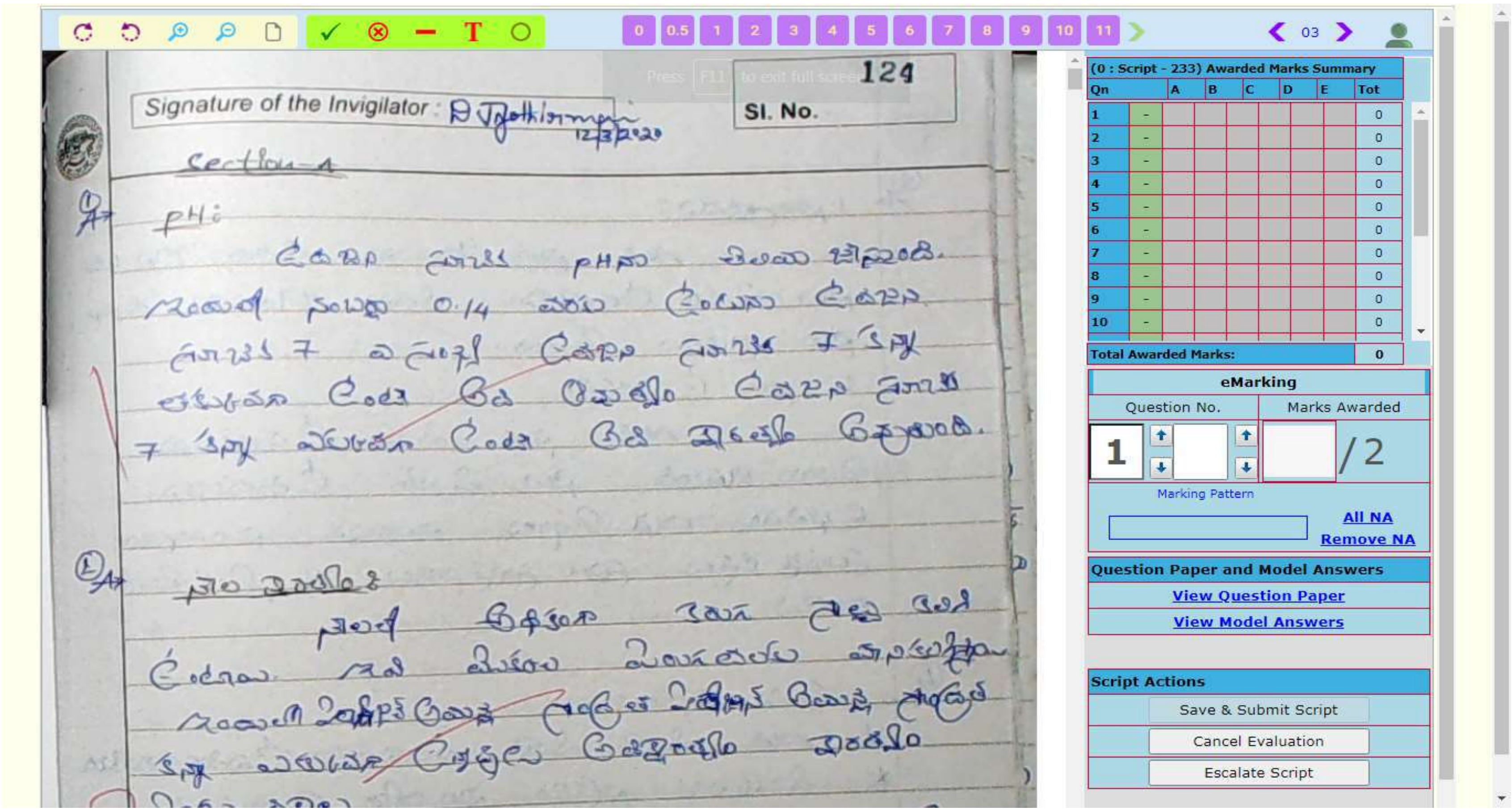
0 0.5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
03
124
Signature of the Invigilator :
Sl. No.
Section-A
pH:
(0 : Script - 233) Awarded Marks Summary
Qn A B C D E Tot
Total Awarded Marks: 0
eMarking
Question No.
Marks Awarded
1
/2
Marking Pattern
All NA
Remove NA
Question Paper and Model Answers
View Question Paper
View Model Answers
Script Actions
Save & Submit Script
Cancel Evaluation
Escalate Script

Log out link

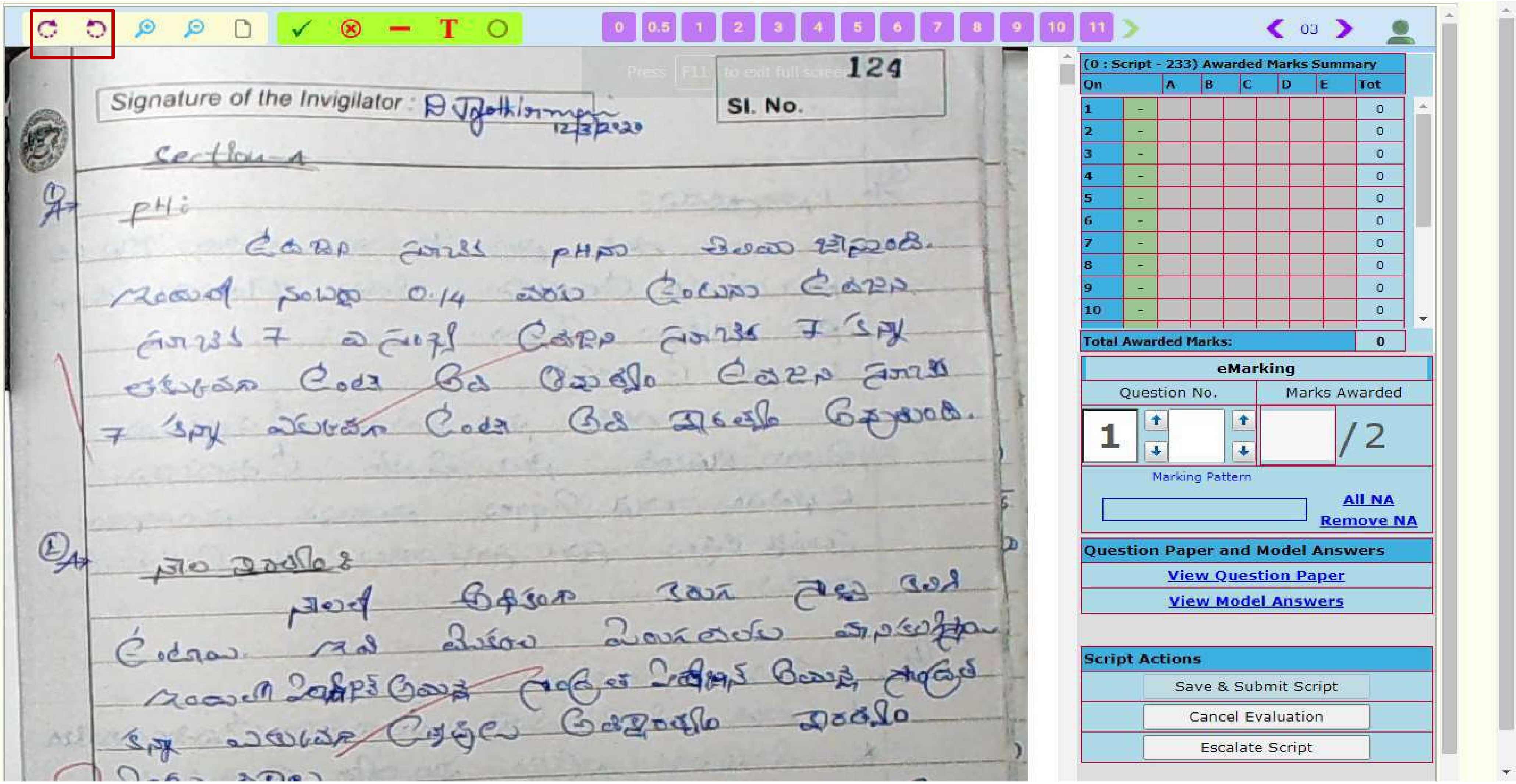

Script rotate clock wise and anti clock wise buttons

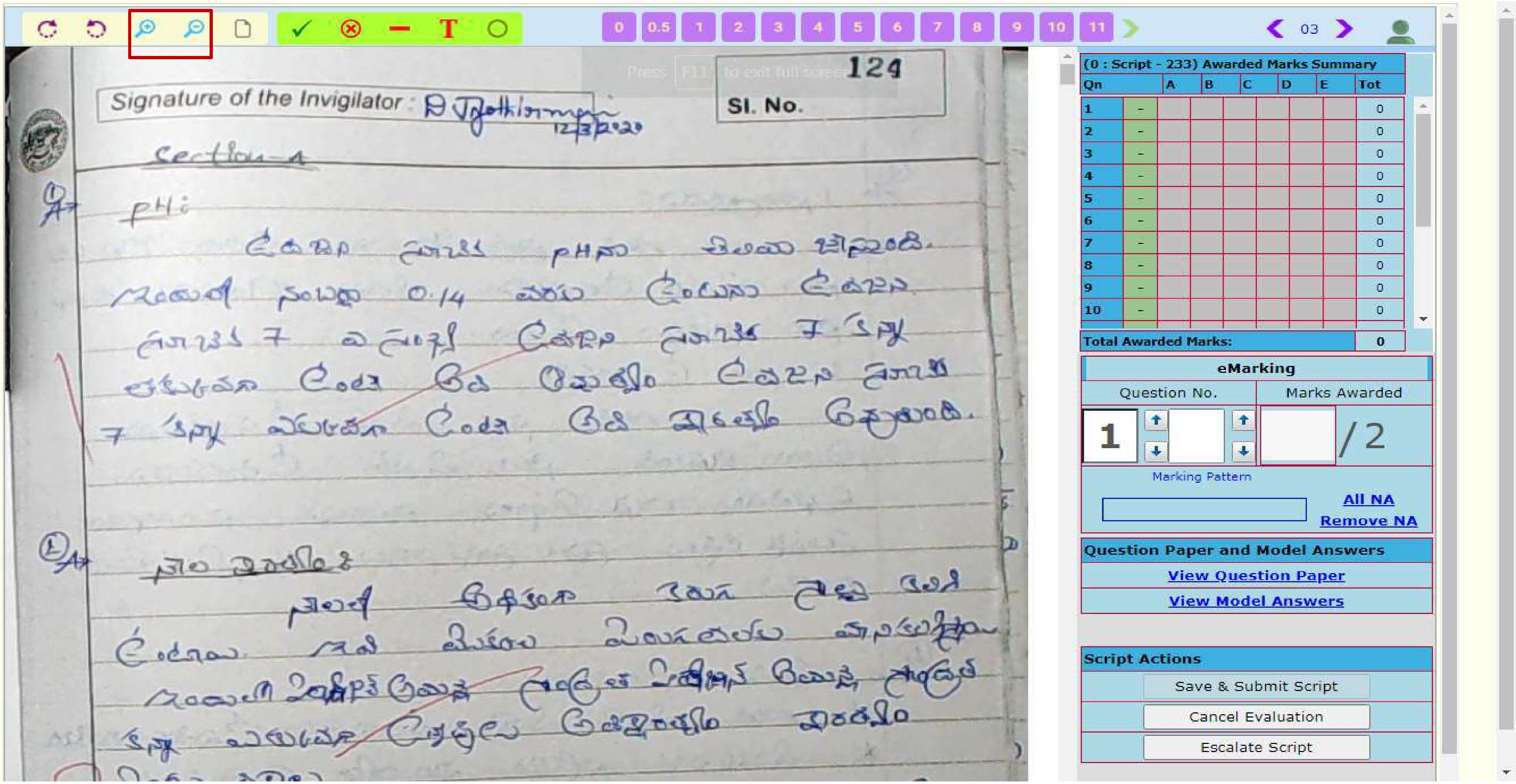

Script zoom-in and zoom-out buttons

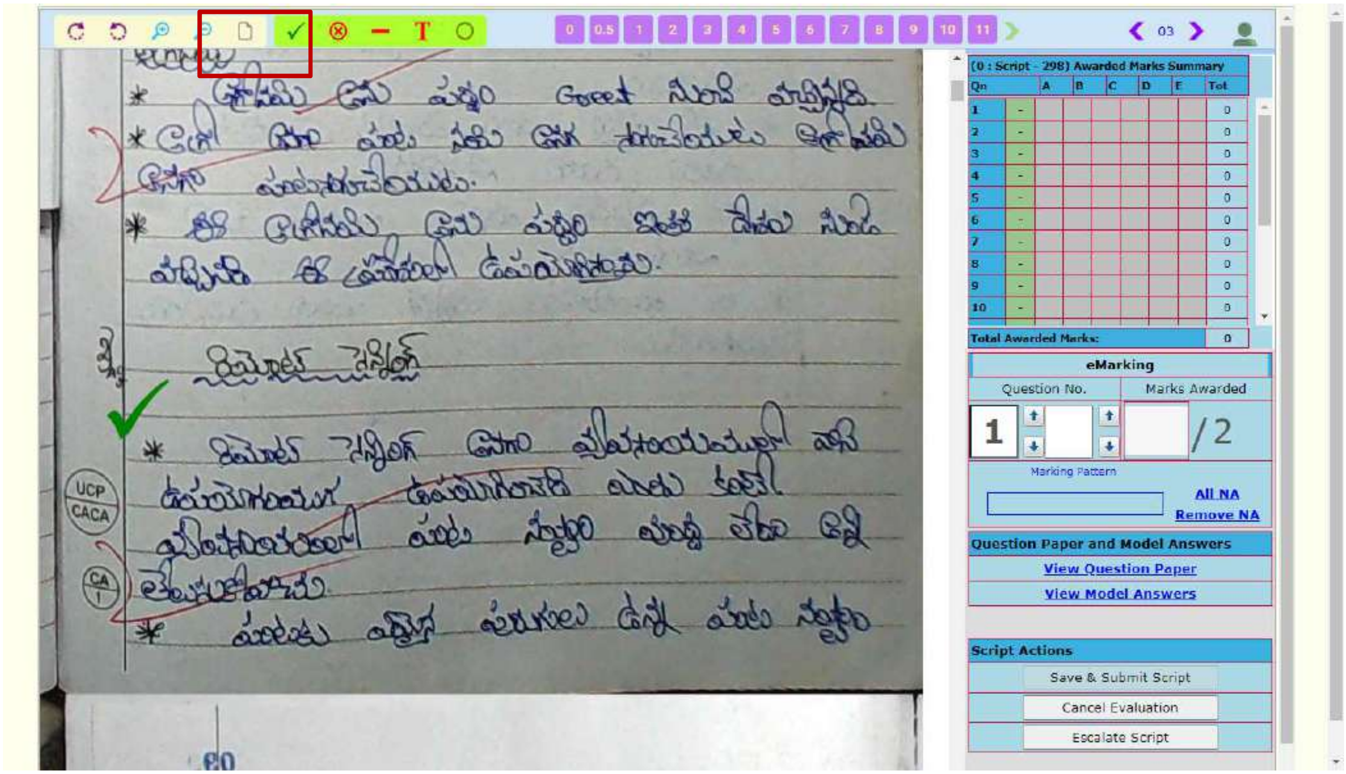

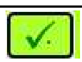 Use this button for placing a “Right” mark on a particular place on the answer script.

For placing a “Right” mark on answer script:

Step1: Select “Right” mark button available on the screen using mouse left button

Strp2: Place the mouse cursor where you want to place the right mark on the answer script, then click the mouse left button.

For delete a “Right” mark on answer script:

If you want to remove “Right” mark on the answer script place the cursor on the “Right” mark and click the mouse right button

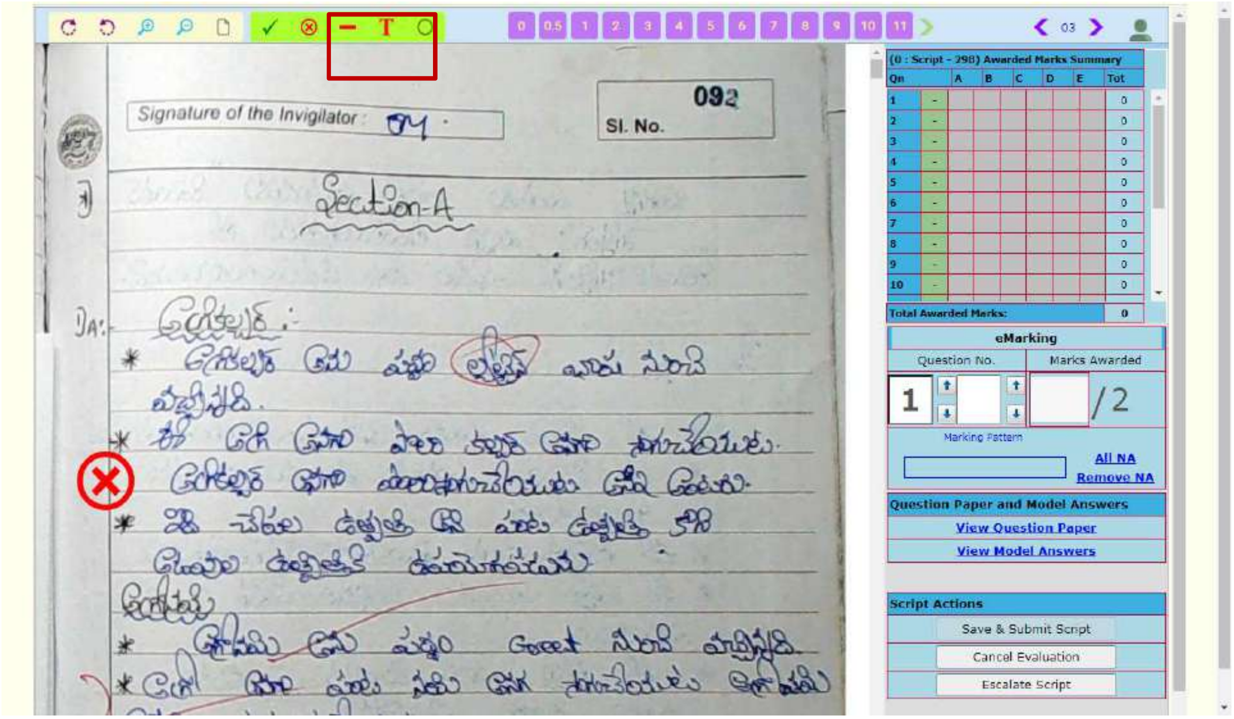

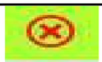 Use this button for placing a “Wrong” mark on a particular place on the answer script.

For placing a “Wrong” mark on answer script:

Step1: Select “Wrong” mark button available on the screen using mouse left button

Strp2: Place the mouse cursor where you want to place the “wrong” mark on the answer script, then click the mouse left button.

For delete a “Wrong” mark on answer script:

If you want to remove “Wrong” mark on the answer script place the cursor on the “Wrong” mark and click the mouse right button

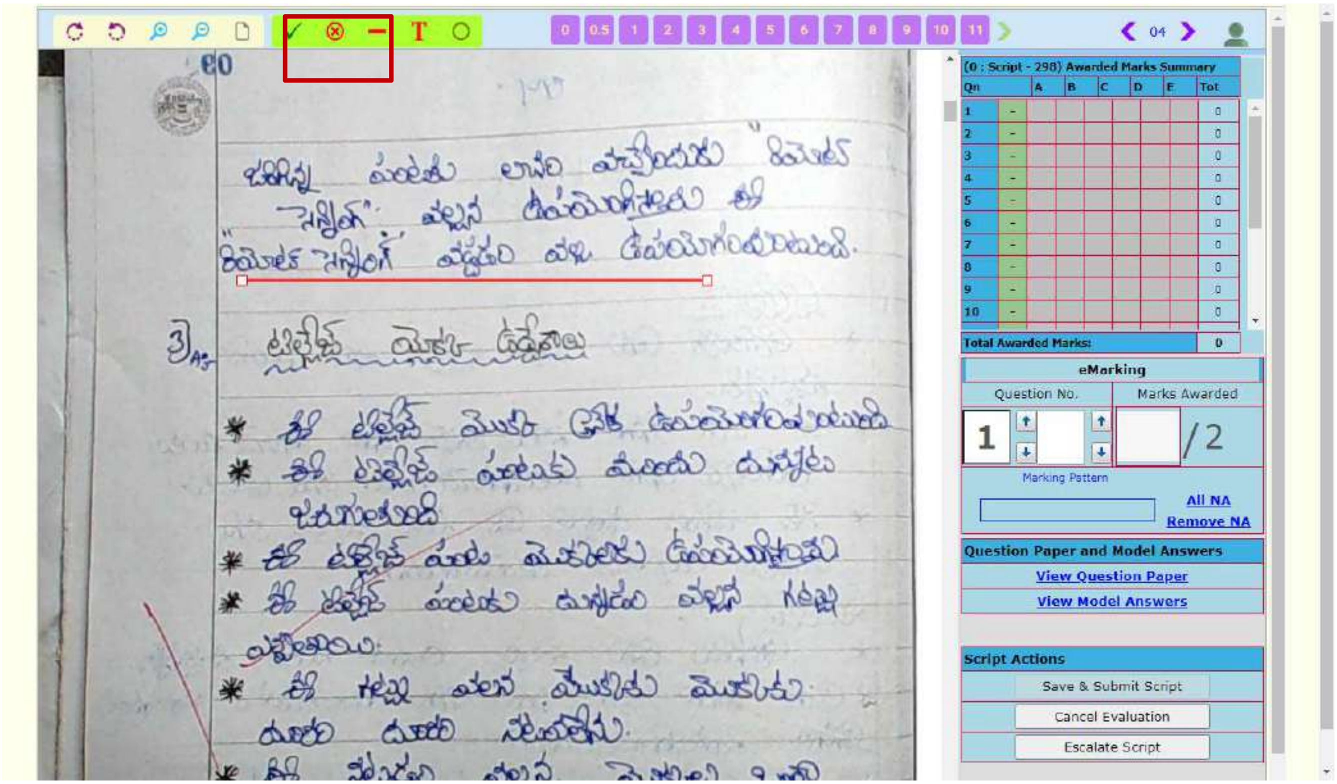

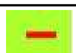 Use this button for placing a “Under Line” mark on a particular place on the answer script.

For placing a “Under Line” mark on answer script:

Step1: Select “Under Line” mark button available on the screen using mouse left button

Strp2: Place the mouse cursor where you want to place the “Under Line” mark on the answer script, then click the mouse left button.

For delete a “Under Line” mark on answer script:

If you want to remove “Under Line” mark on the answer script place the cursor on the “Under Line” mark and click the mouse right button

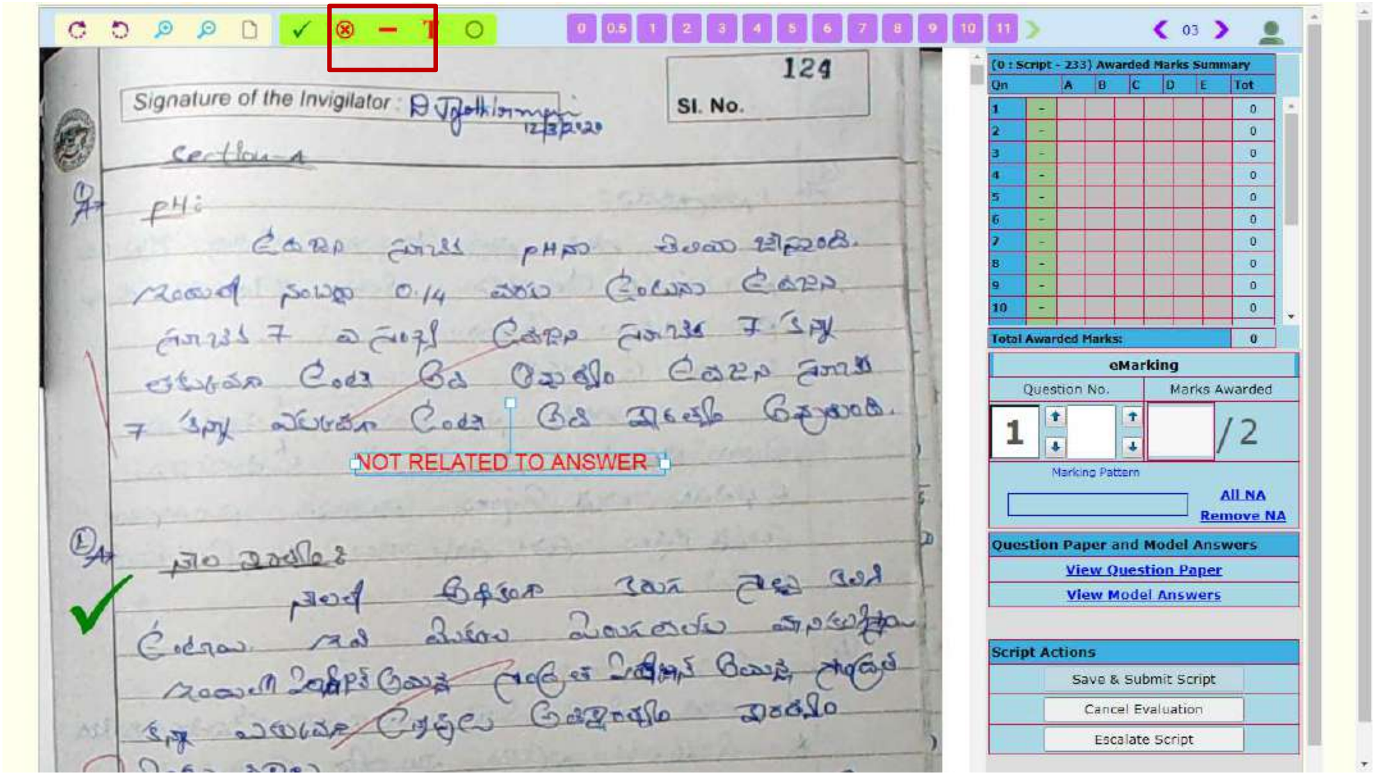

T Use this button for type a "Text" on a particular place on the answer script.

For typing a remarks on answer script:

Step1: Select "text" button available on the screen using mouse left button

Strp2: Place the mouse cursor where you want to type remarks and click the mouse left button. Enter your remarks using keyboard.

For delete a remarks on answer script:

If you want to remove remarks on the answer script, place the cursor on the remarks and click the mouse right button

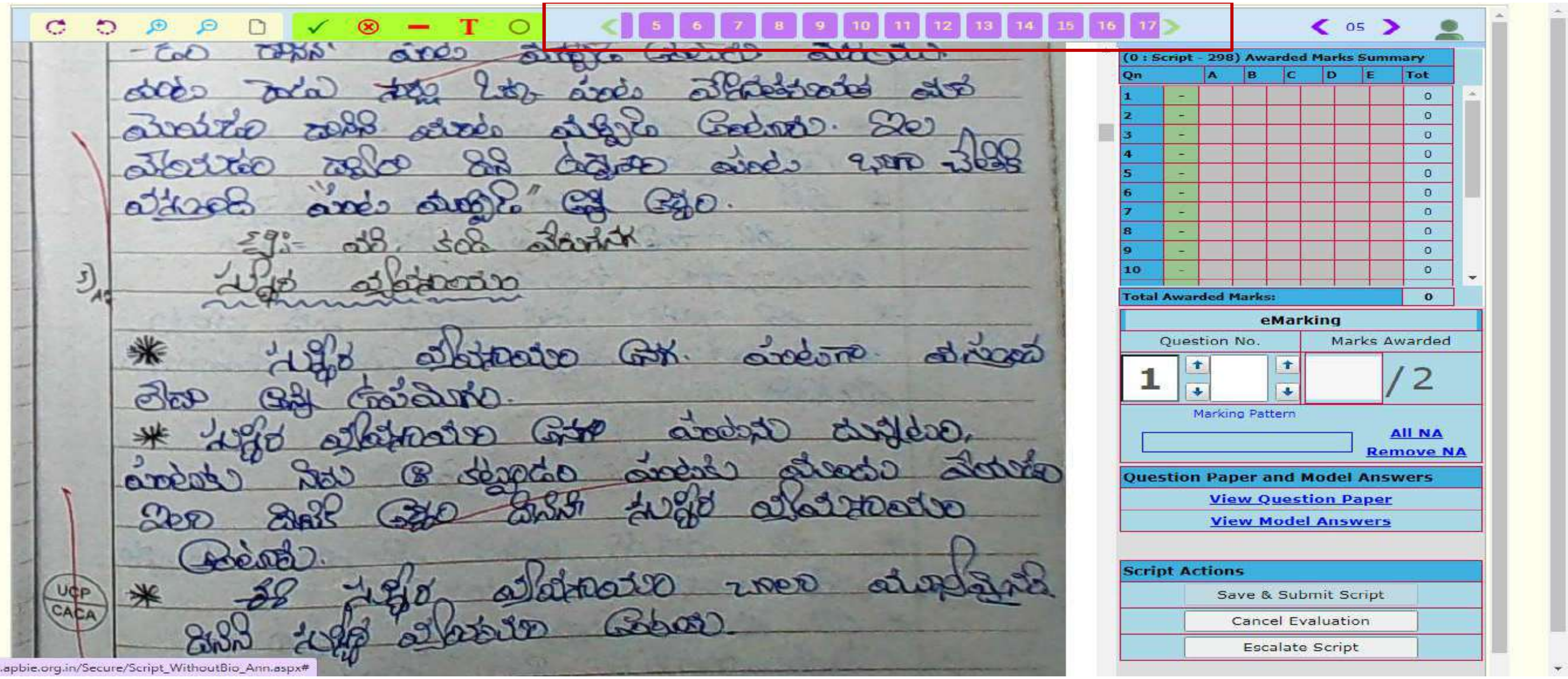

Marks selection tab, marks varies from 0,0.5,1 to 20

To award marks for a particular question ,select marks from marks selection tab.

Use Left navigation button for decrementing and right navigation button for incrementing the marks on marks selection tab.

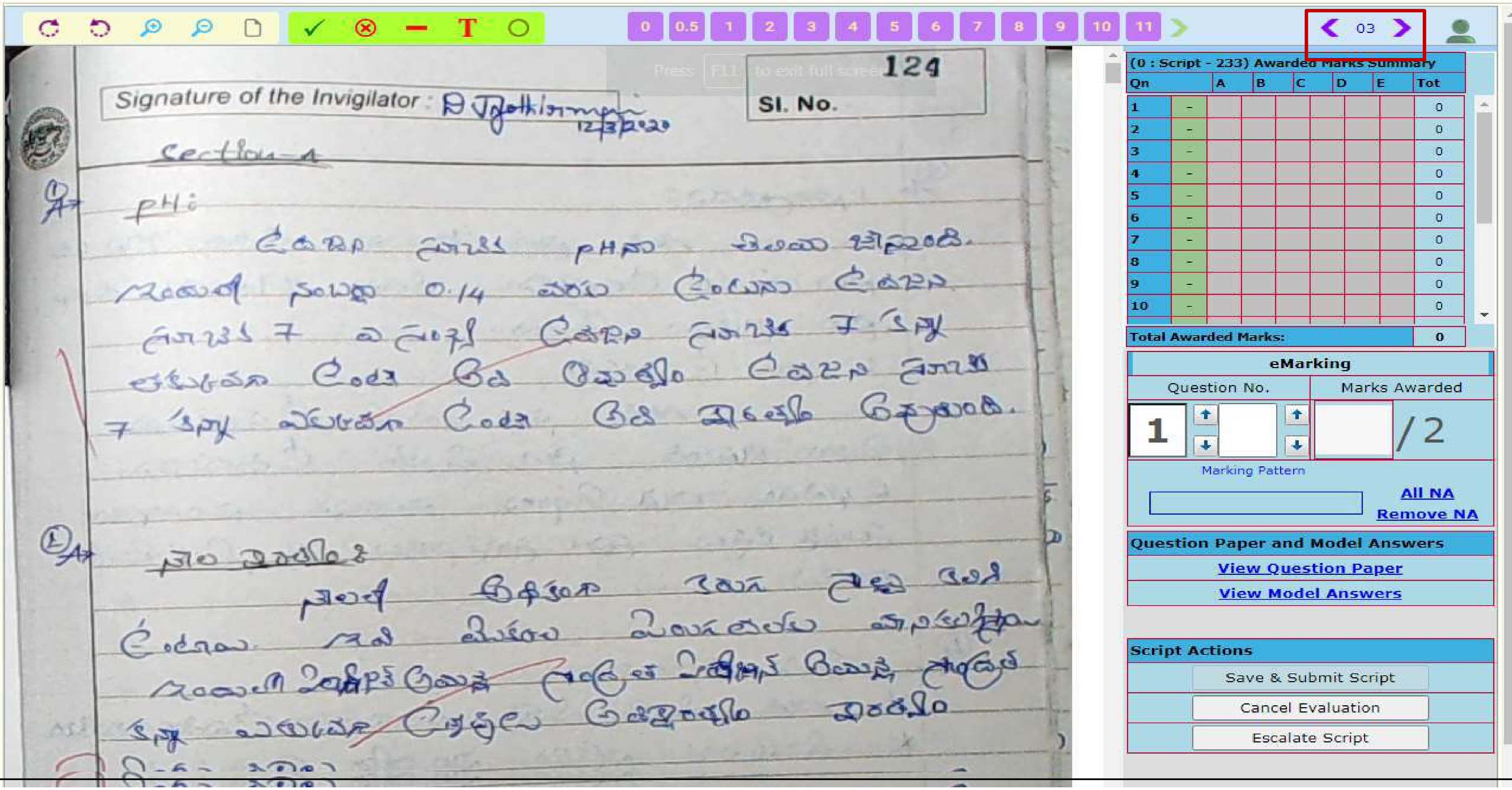

Sequential page navigation buttons. Click the button on left for previous page, and the button to the right for next page.

The current page number will be displayed in between the page navigation buttons.

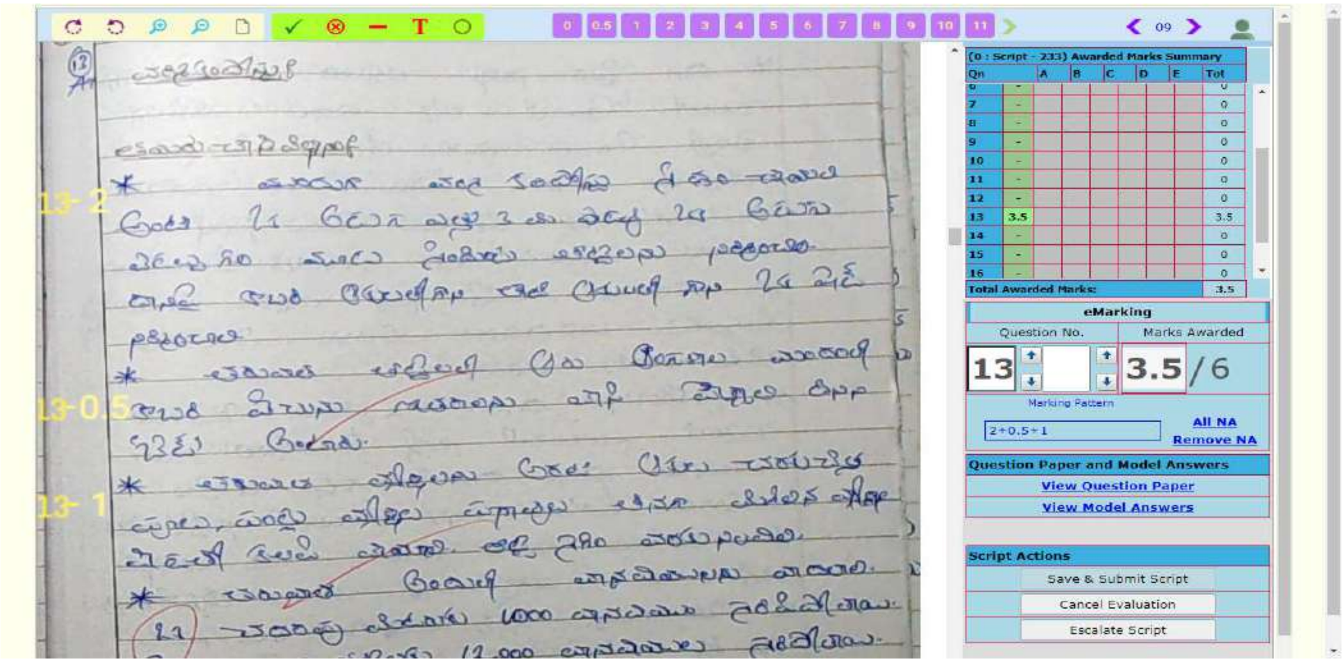

Awarded Marks Summary table displays the marks awarded for each question, and the total marks for the paper.

Marks Awarding :

1.Enables specific question and sub-question selection for awarding marks. Click the appropriate green cell to select a specific question for awarding marks.

2. Select the marks from “marks selection tab” using mouse left button and Place the mouse cursor where you want to place the marks on the answer script and click the mouse left button.

3.After awarding marks or marking the question as Not Attempted, the marks appear in the Awarded Marks Summary.

4.Marks to the question can be awarded in steps, by simply placing the additional marks to be given.

Marking pattern shows the pattern of awarding marks for the question. For example (2 + 0.5+1 etc.)

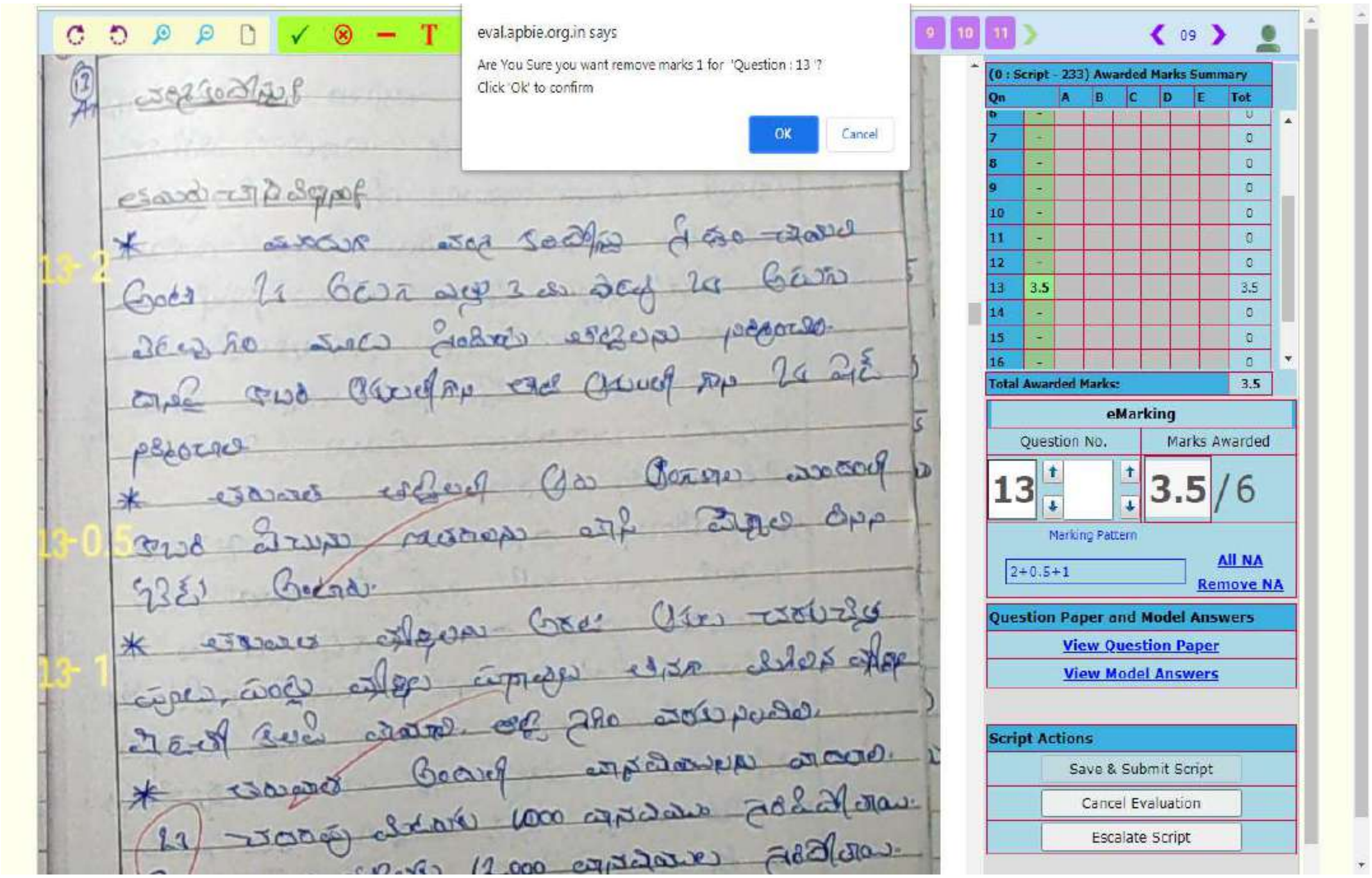

Awarded Marks Summary table displays the marks awarded for each question, and the total marks for the paper.

Marks Deleting :

1. Right click on the marks which you want delete from answer script. A pop up will be displayed , click ok to delete that marks.

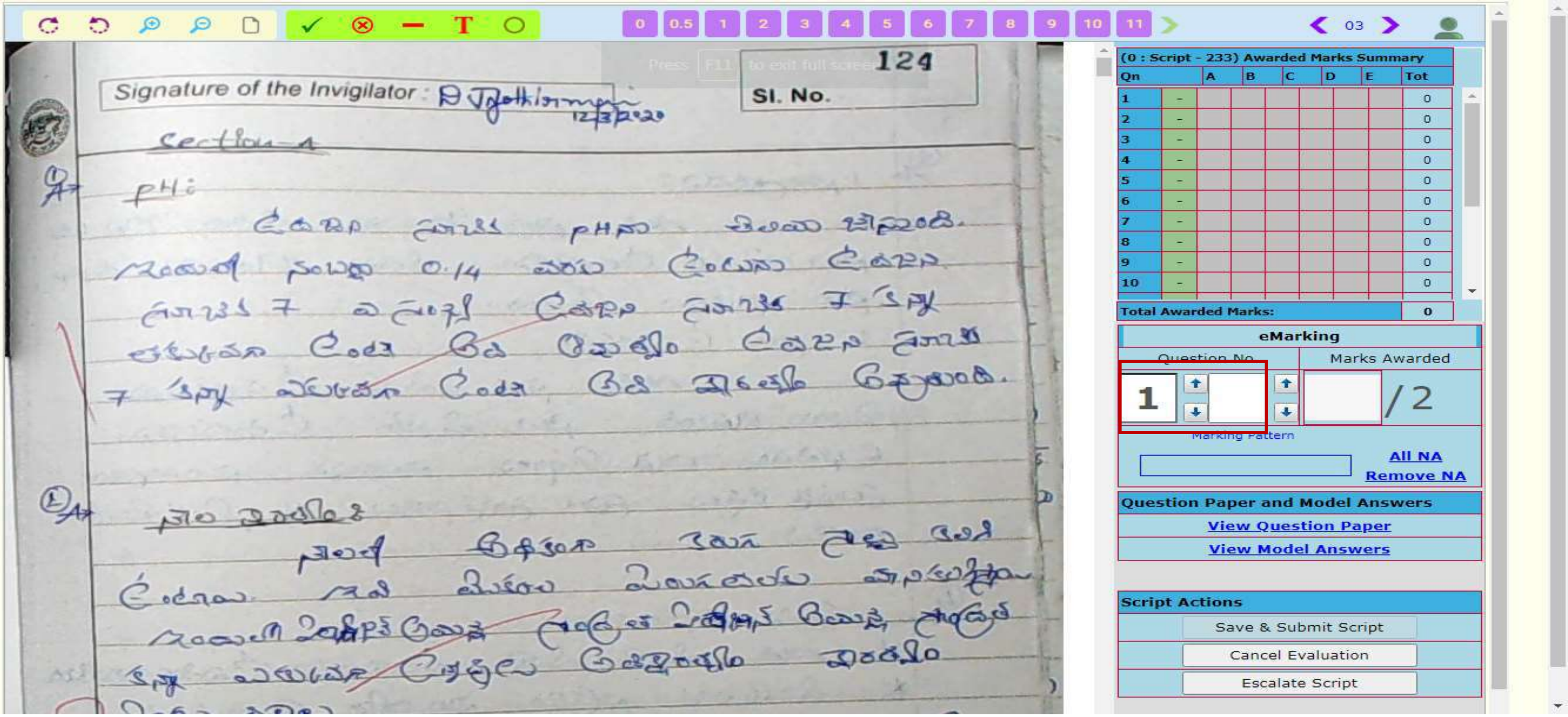

Current selected question and sub-question are displayed in the e-marking panel

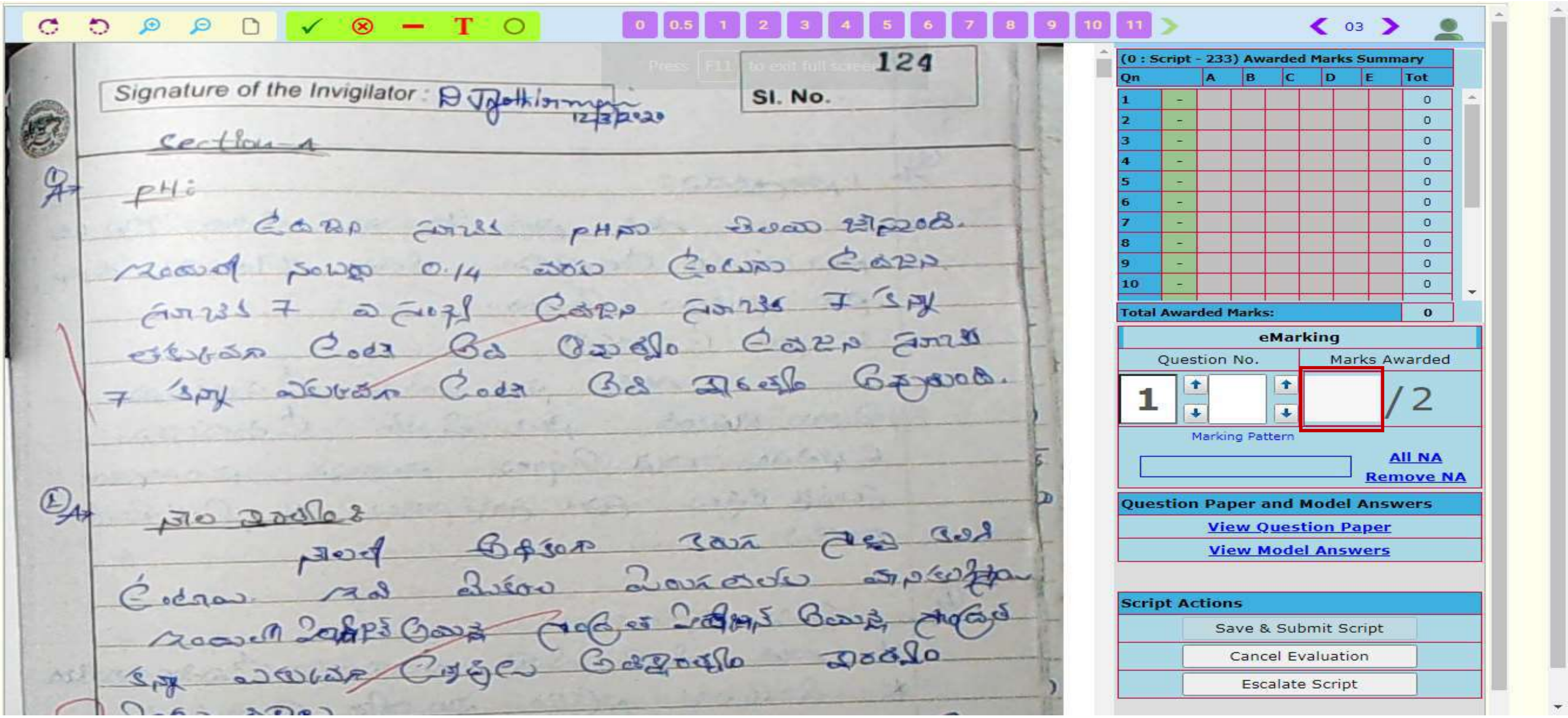

Awarded total marks for the selected question are shown in the Marks Awarded box

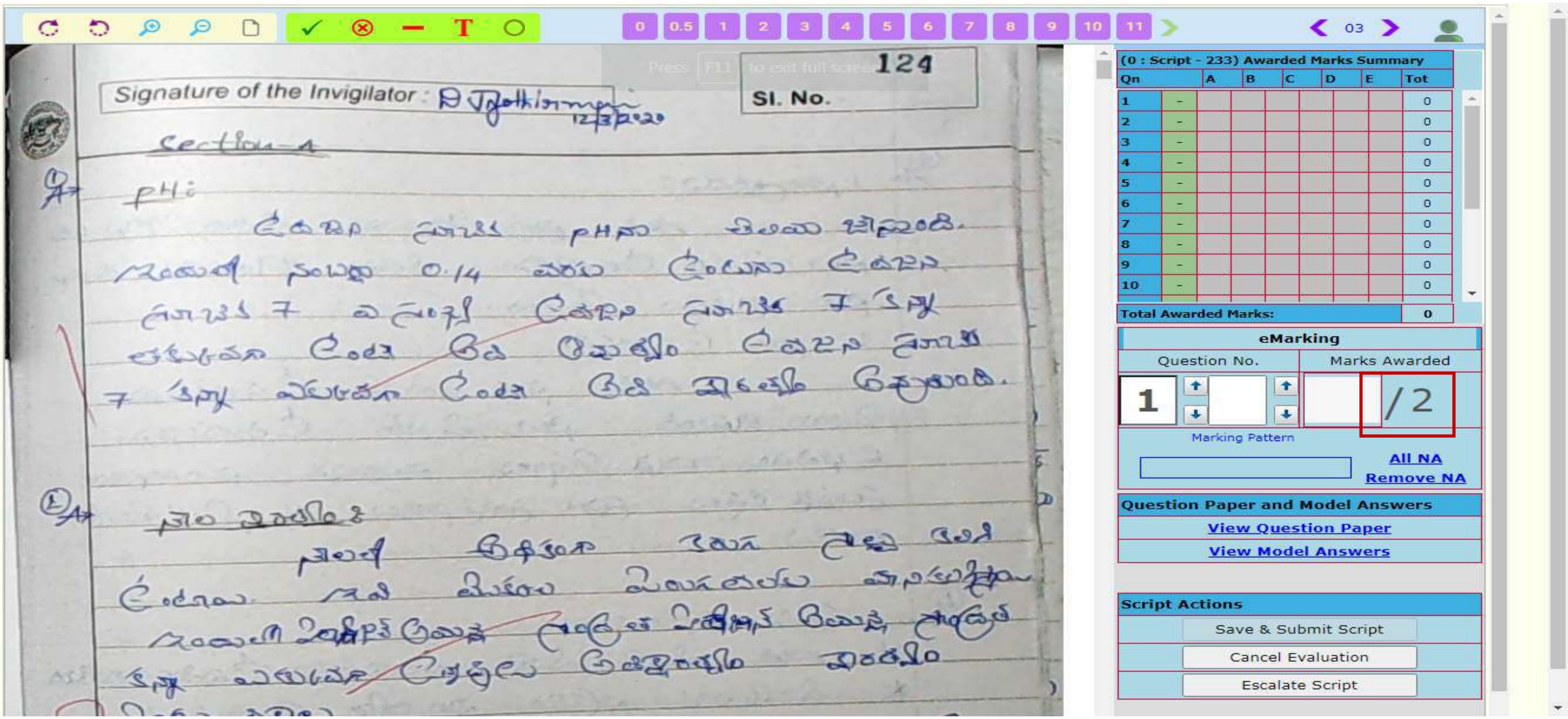

Maximum Marks for the selected question are displayed against the awarded marks.

The system will show an alert on an attempt to award more than maximum marks to a question.

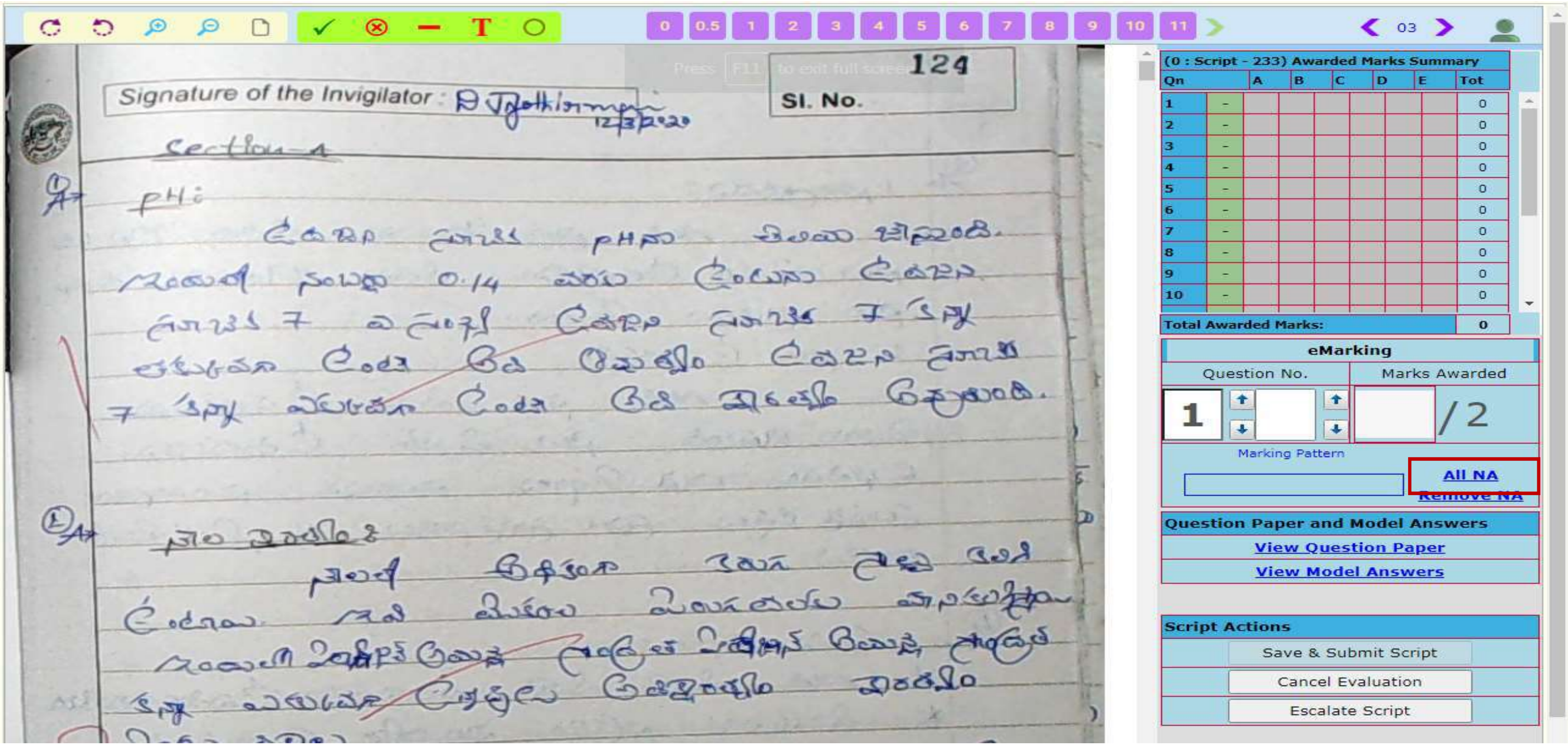

To mark the all questions as Not Attempted, click the 'ALL NA' link.

* All questions must be either awarded marks or marked as Not Attempted before submitting the script.

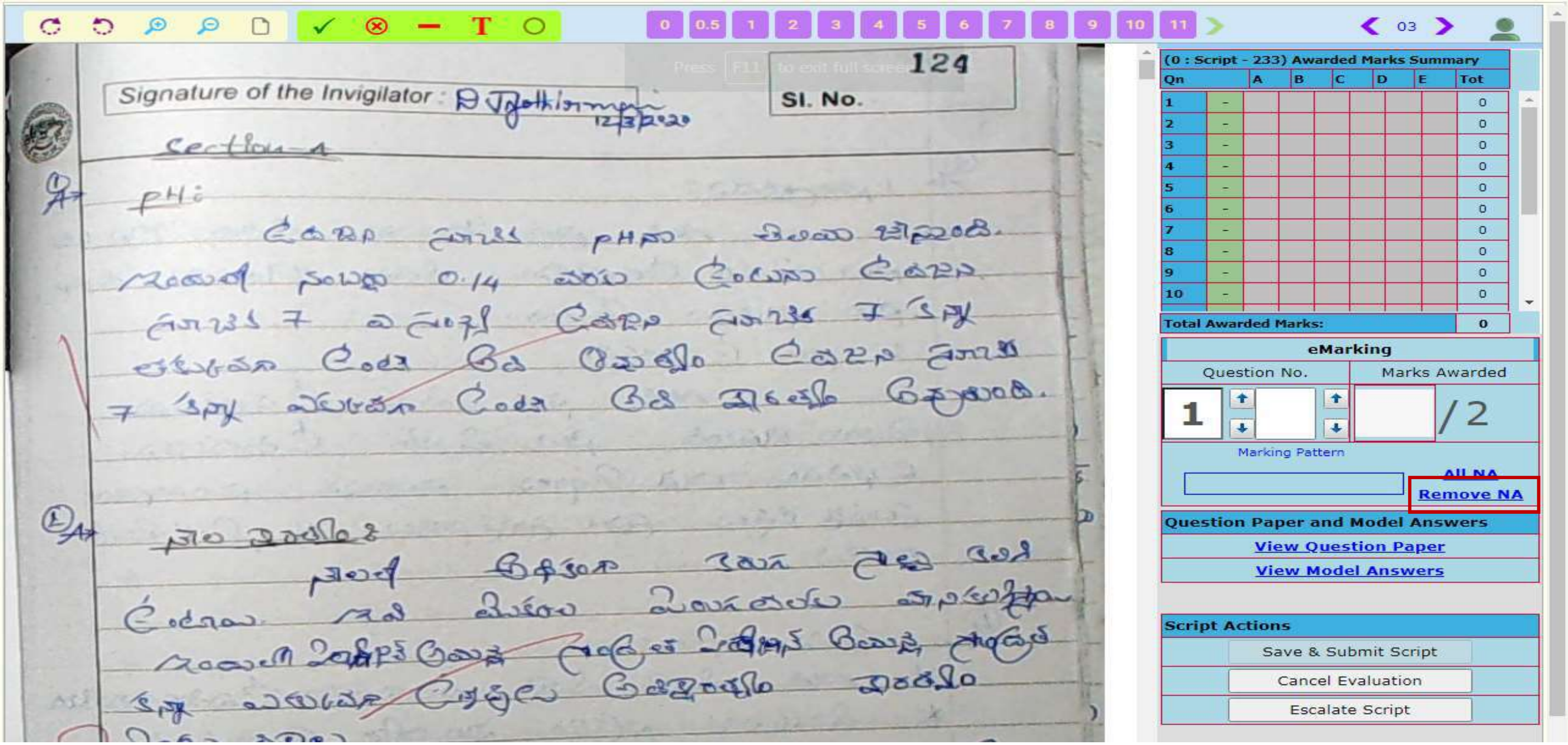

If you want to remove “Not Attempted”, Select that particular question and click the ‘Remove NA’ link.

* All questions must be either awarded marks or marked as Not Attempted before submitting the script.

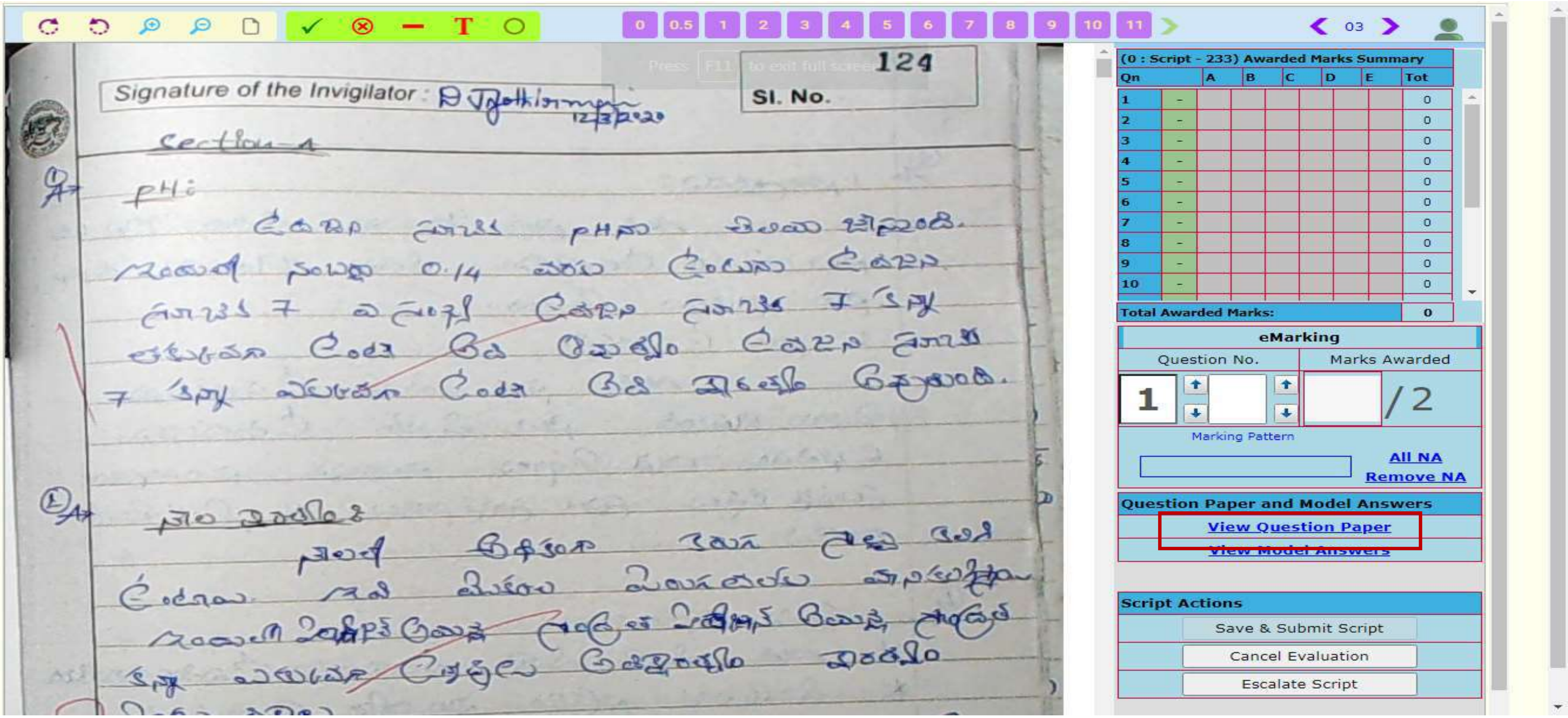

Click the View Question Paper link to display the question paper for the subject being valued in a separate tab.

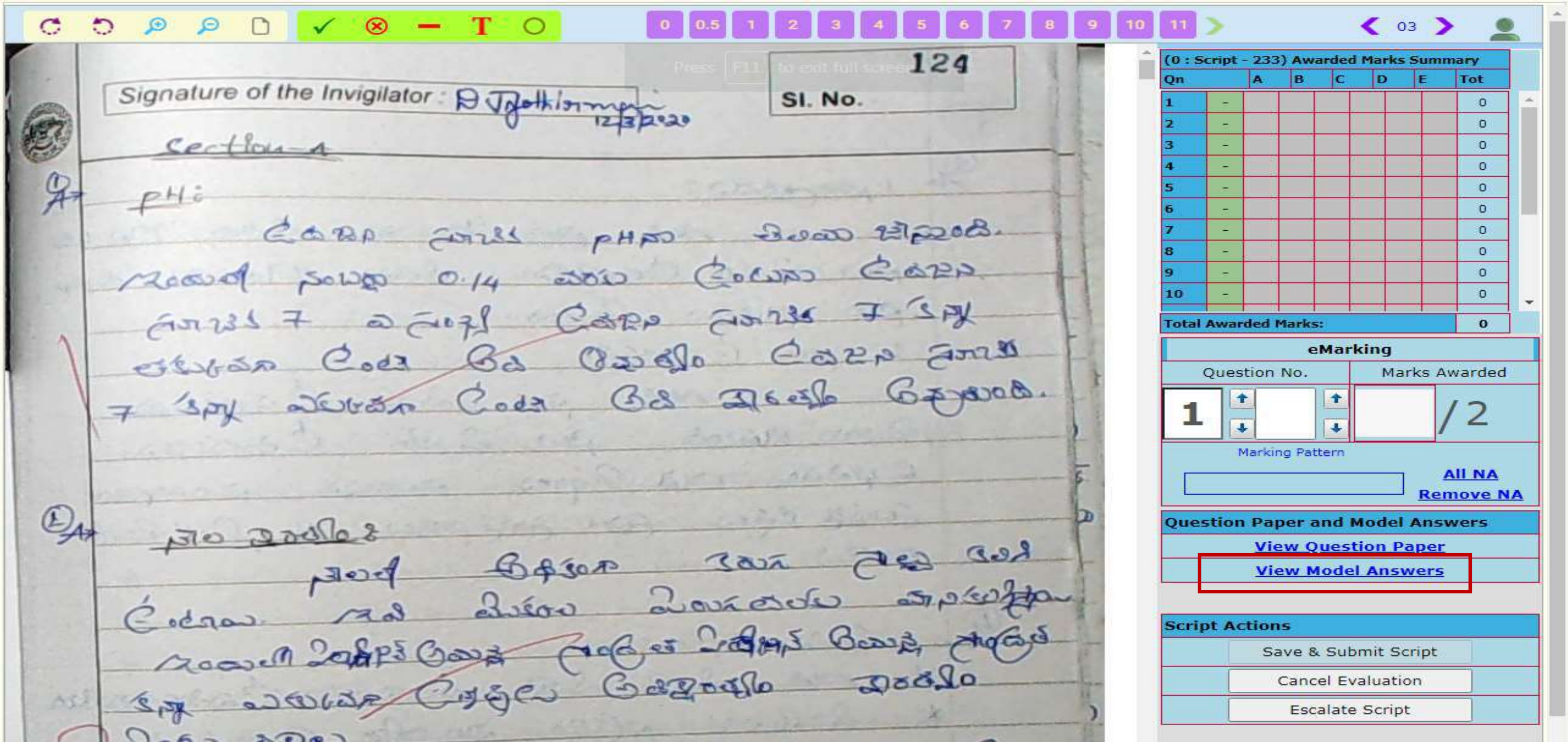

When clicked, the ‘View Model Answers’ link will display the Scheme of Valuation in a separate tab.

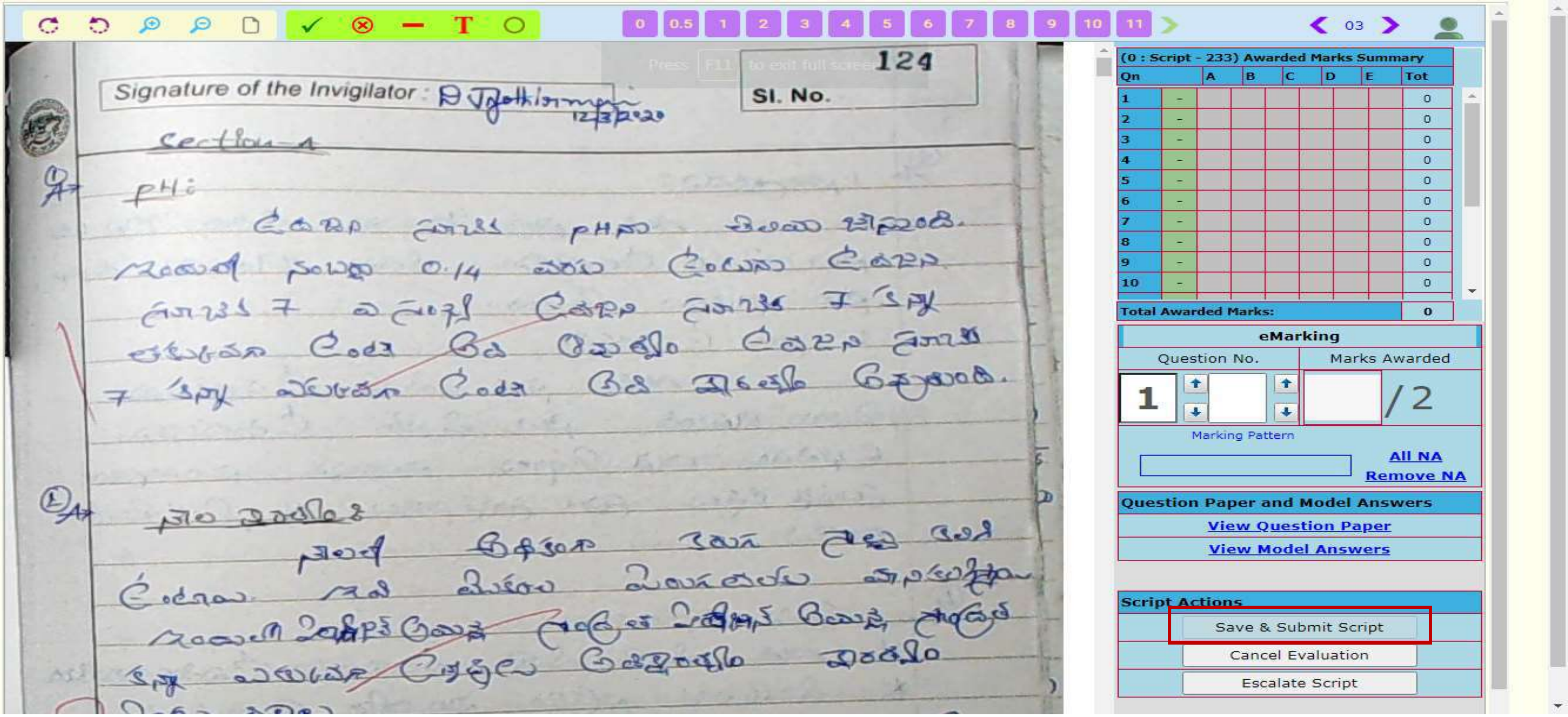

The ‘Save and Submit Script’ button is enabled after the entire script has been viewed.

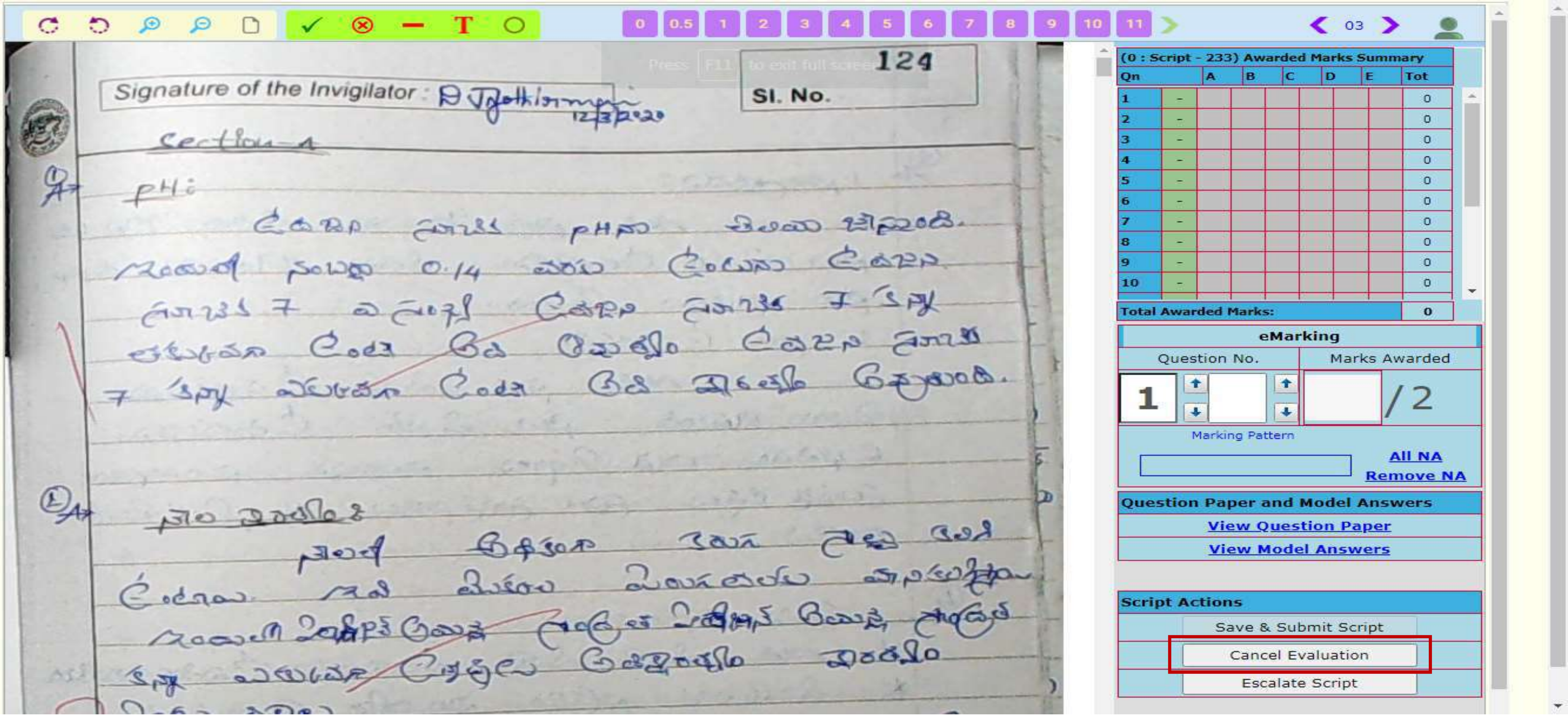

To cancel valuation without submitting current script and sign-out, click ‘Cancel Evaluation’ button, and confirm when prompted.

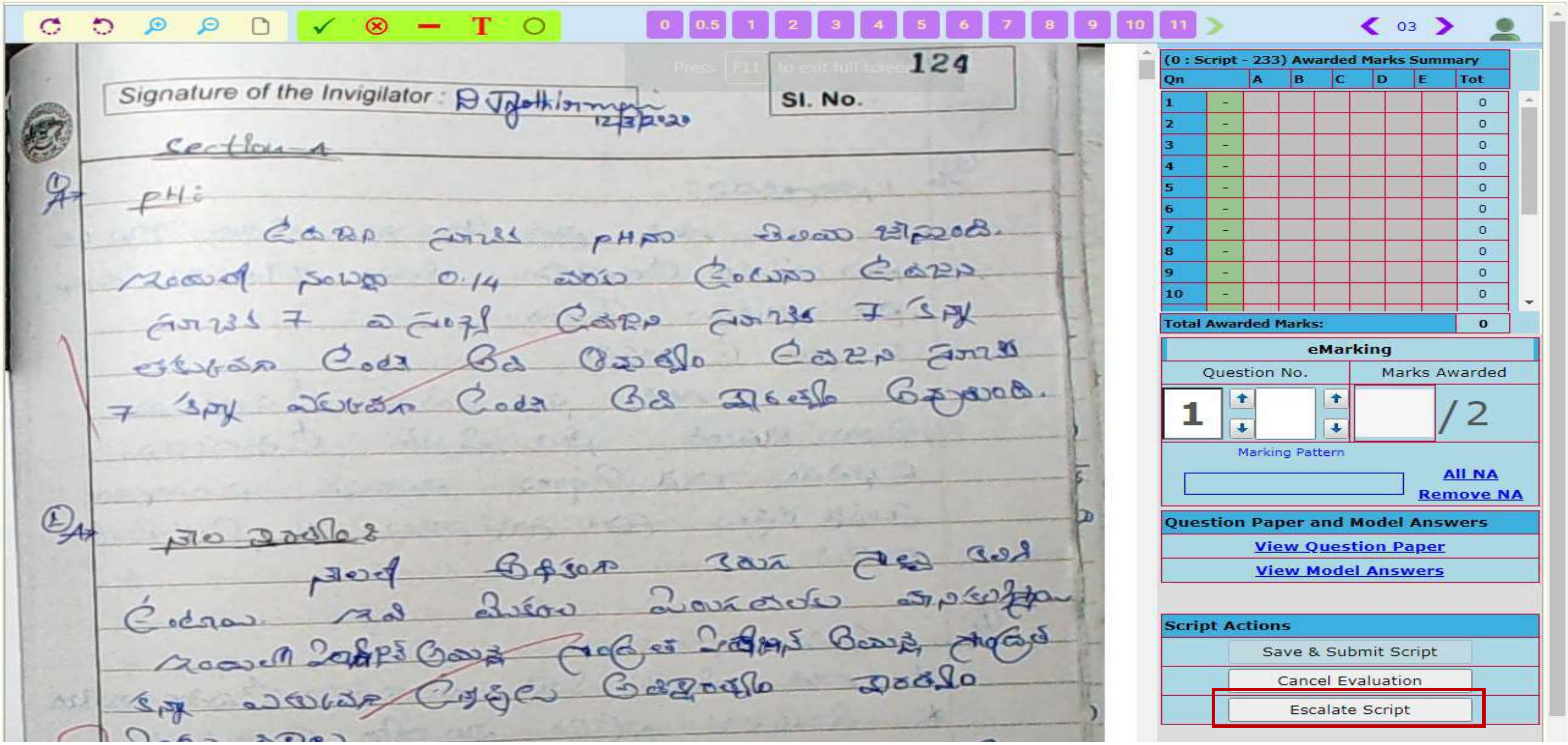

To raise an escalation about the current script, click 'Escalate Script' button

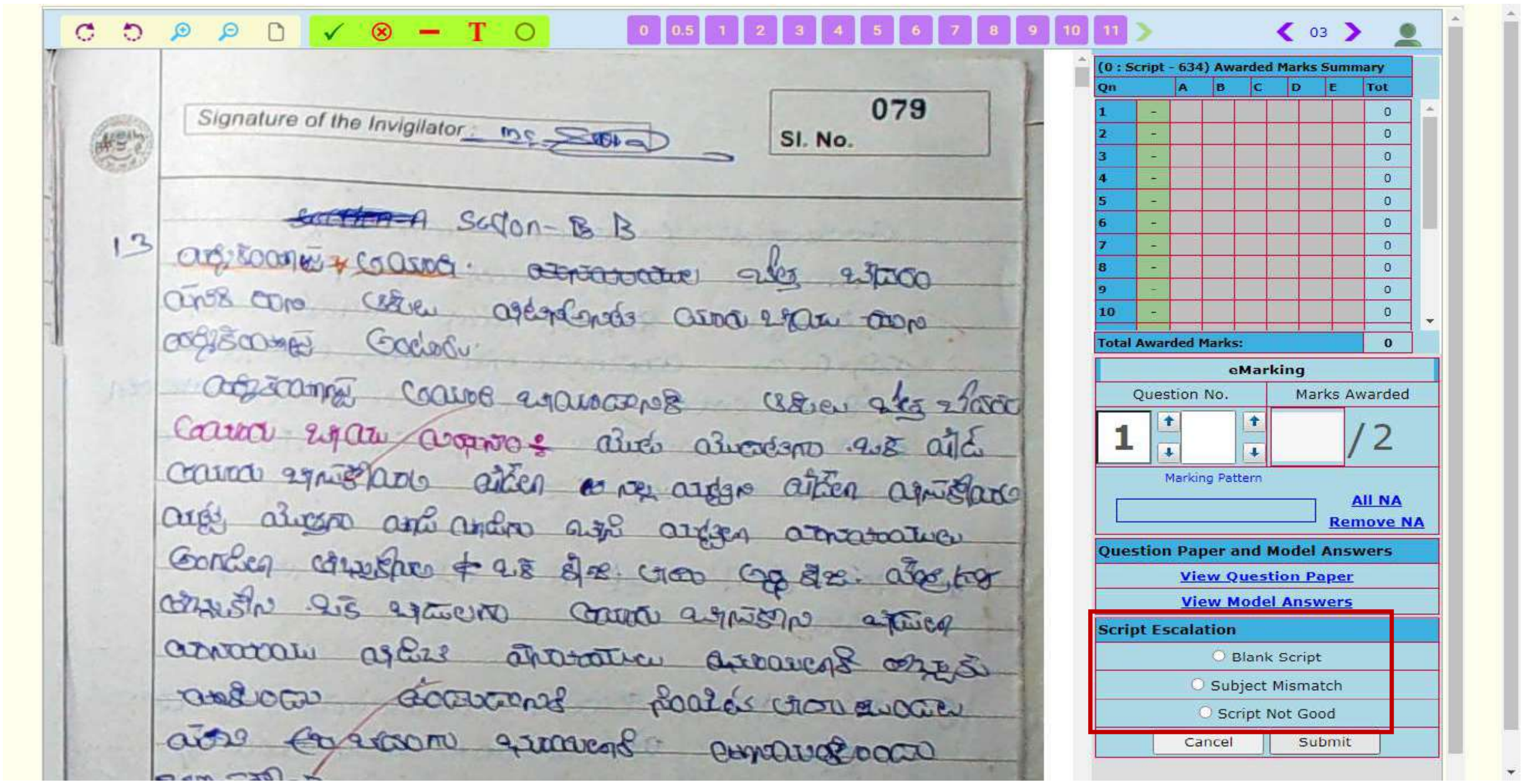

After choosing script escalation, select the reason for escalating the script.

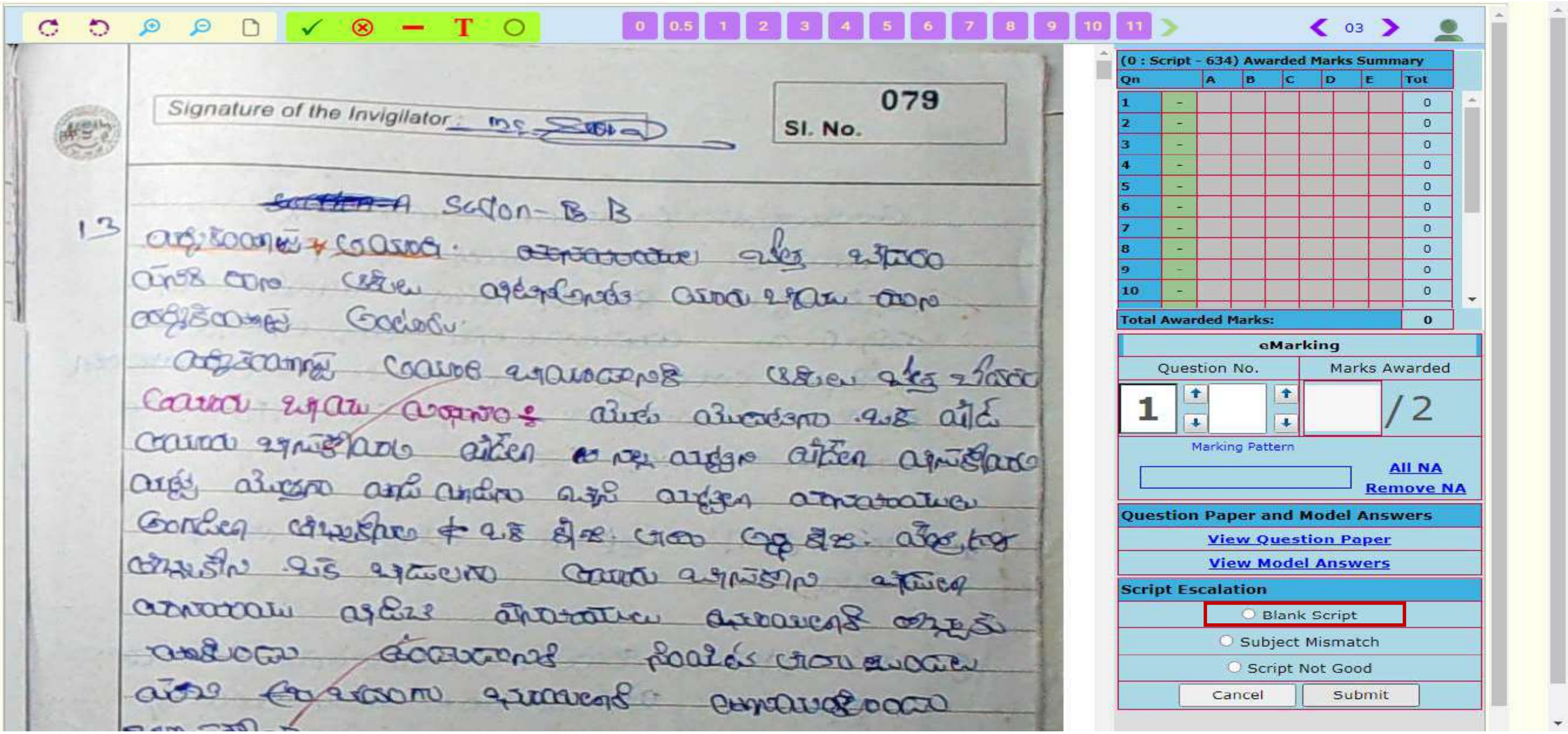

Select 'Blank Script' when the entire script is blank.

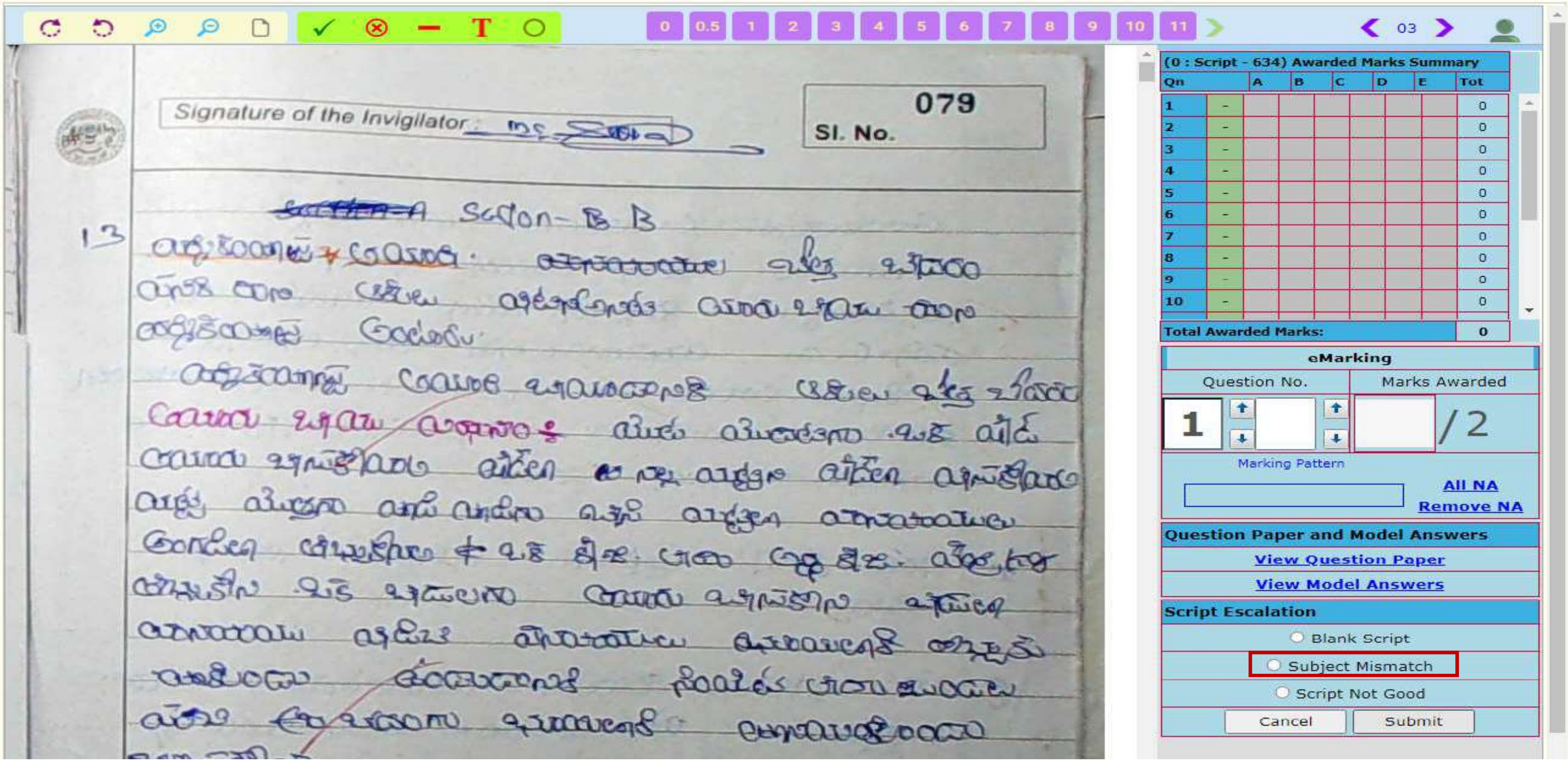

When the displayed script does not belong to the shown subject, choose 'Subject Mismatch'.

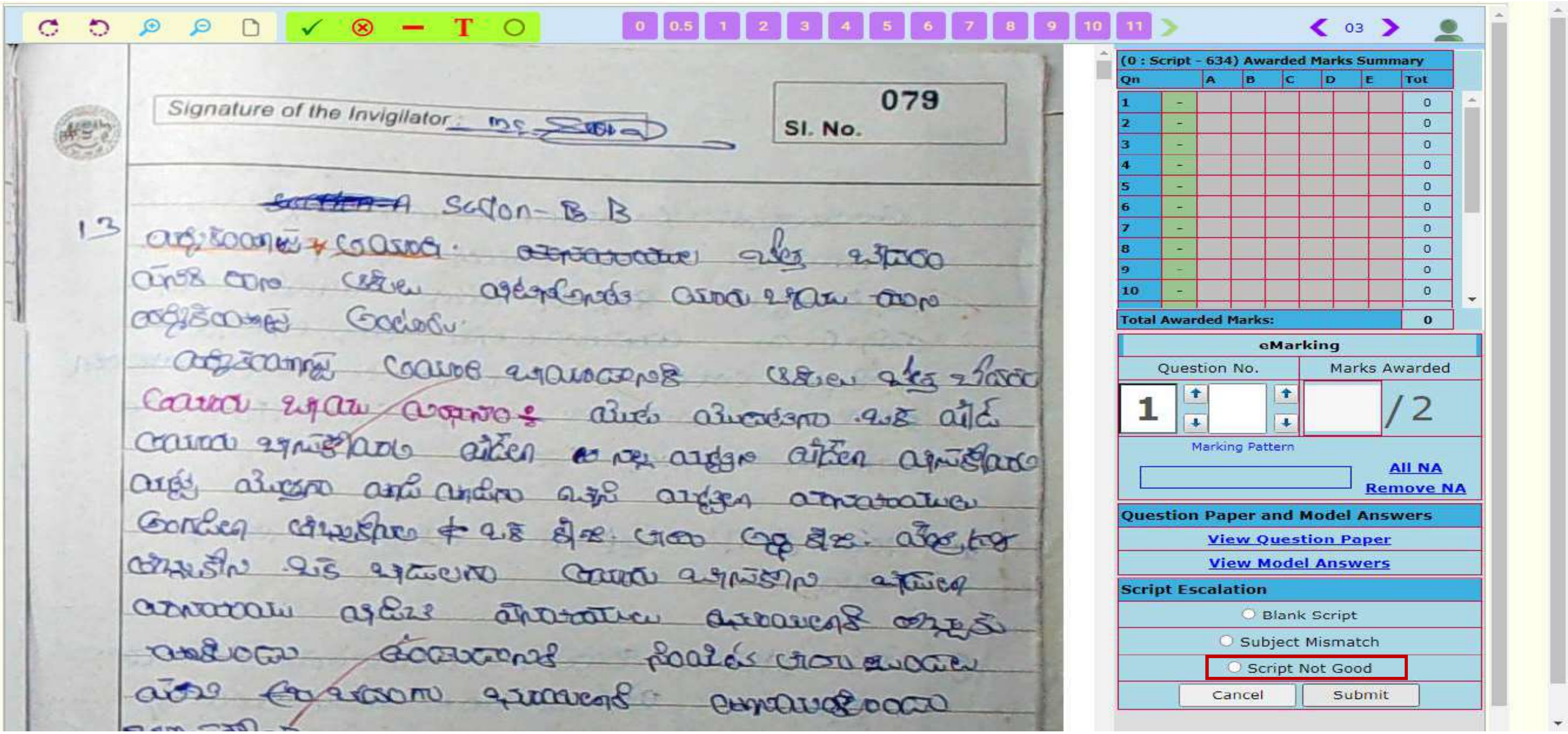

To report a physical damage or missing or torn pages in the script, select 'Script Not Good' reason.

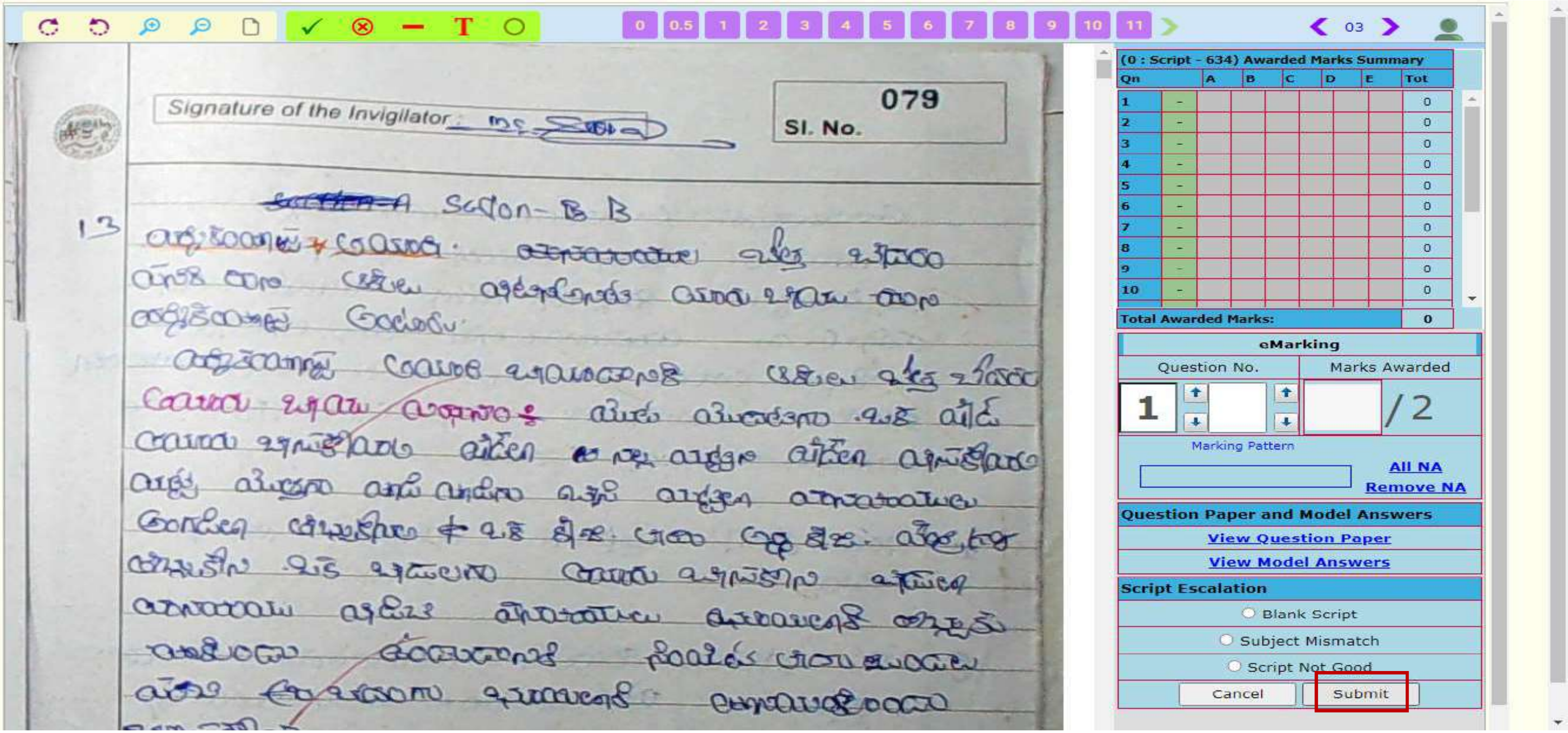

After selecting the escalation reason click ‘Submit’ button to escalate the script.

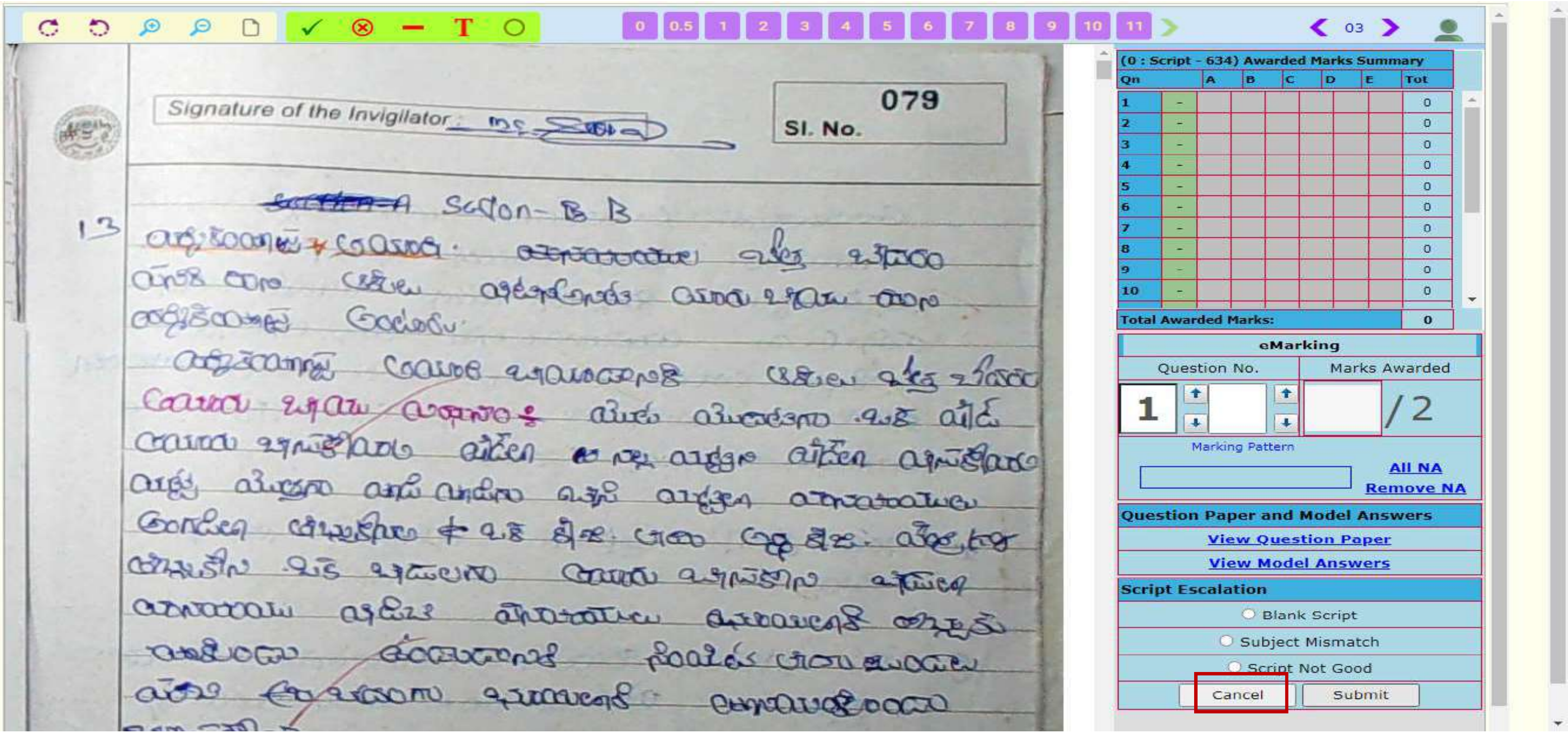

Clicking 'Cancel' will return to script evaluation without escalation.

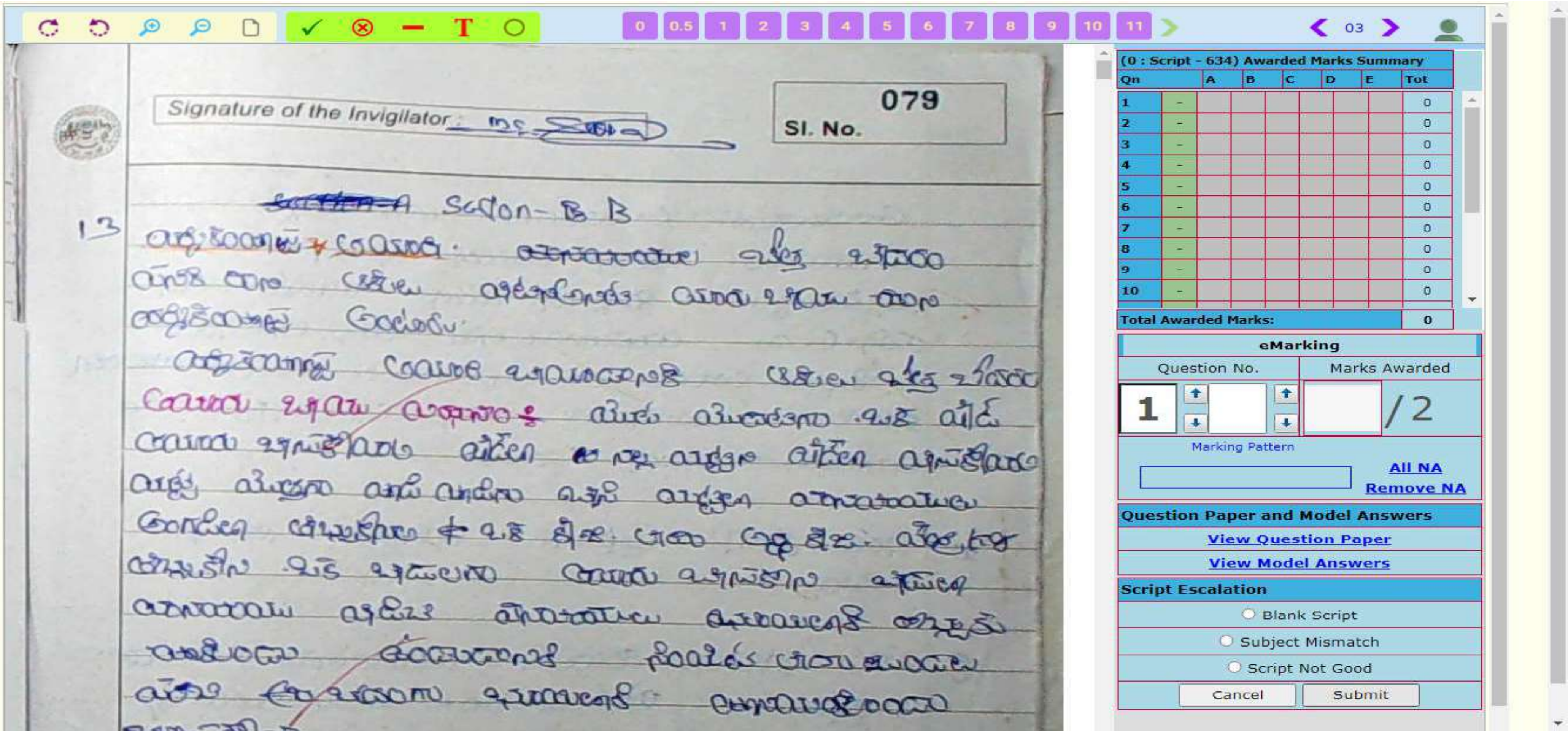

When the script is completely loaded, the first question number is selected by default.

* Always check and select the first answered question number, before awarding marks.

0 0.5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

03

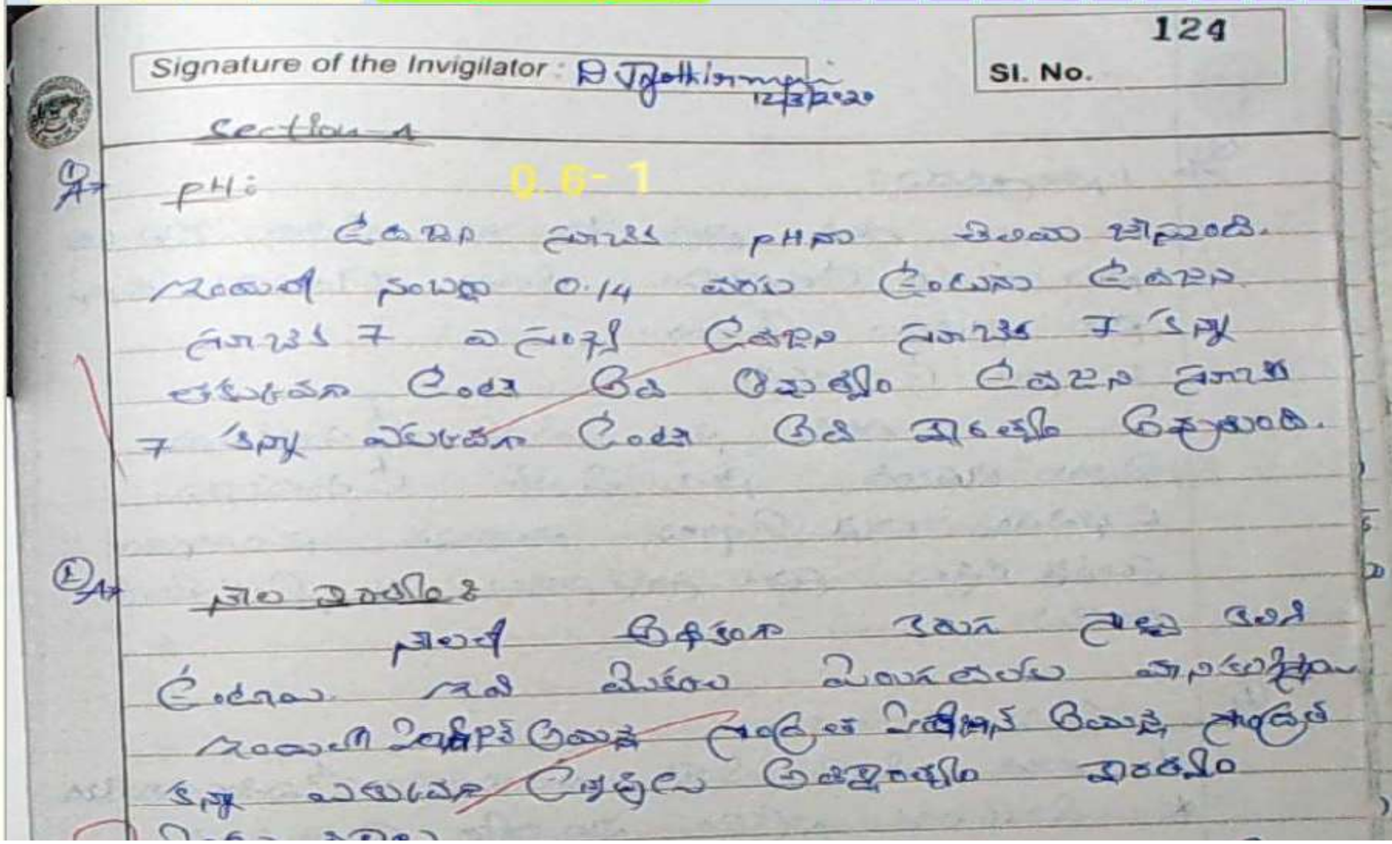

(0 : Script - 233) Awarded Marks Summary							
Qn		A	B	C	D	E	Tot
1	-						0
2	-						0
3	-						0
4	-						0
5	-						0
6	1						1
7	-						0
8	-						0
9	-						0
10	-						0
Total Awarded Marks:							1

eMarking

Question No. 6 | Marks Awarded 1 / 2

Marking Pattern: 1

All NA

Remove NA

Question Paper and Model Answers

View Question Paper

View Model Answers

Script Actions

Save & Submit Script

Cancel Evaluation

Escalate Script

All questions must either be awarded marks or marked as not attempted, before submitting the script.

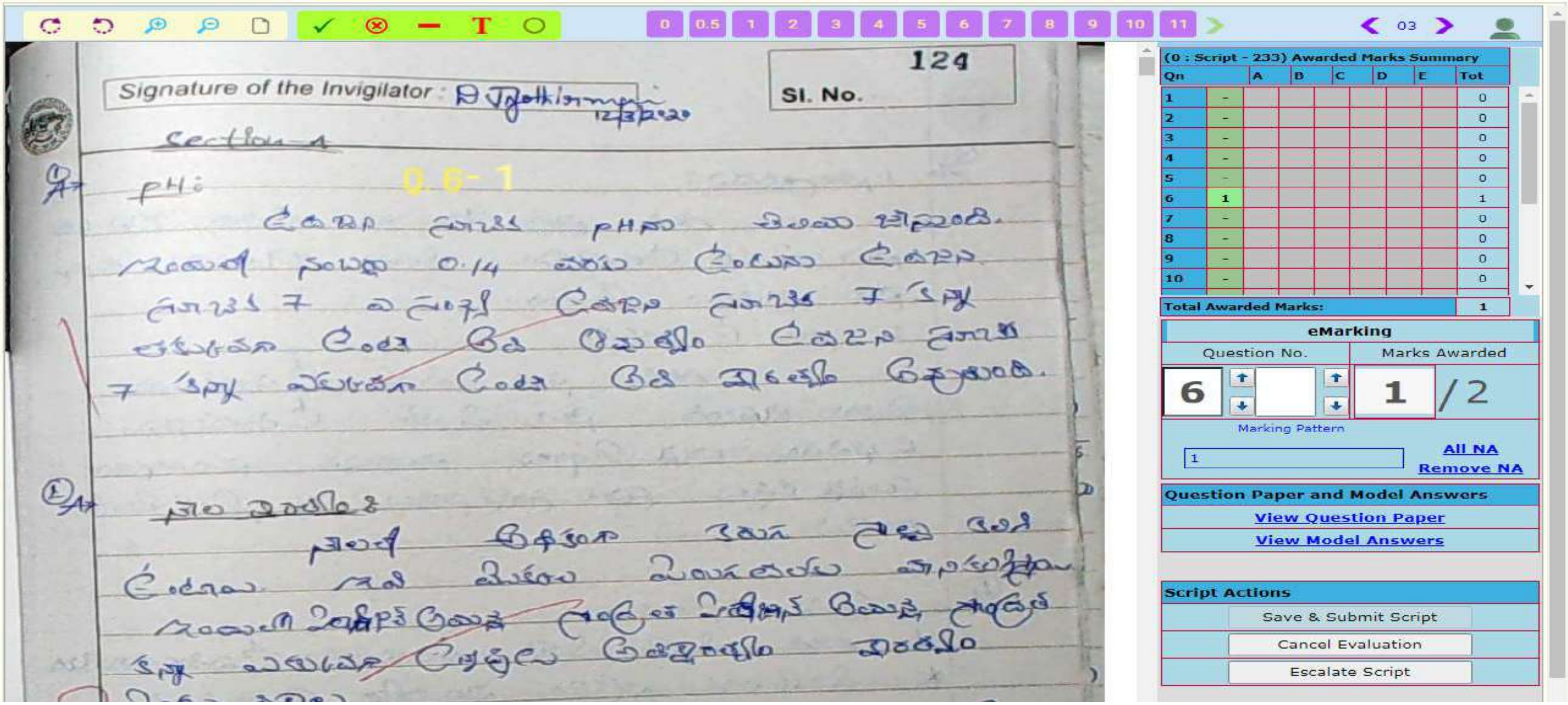

A submitted script cannot be re-visited for revision or review. Confirm when prompted to submit the current script.

THANK YOU!

QP-13800

Seat No.

Total No. of Pages : 3

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts

Sub. Name: Public Policy

Sub. Code: 118138

Day and Date: Thursday ,23-04-2026 **Total Marks: 60**

Time: 02:30 PM To 04:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**

2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Solve following MCQ./बहुपर्यायी प्रश्न **[10]**

i. In which country the discipline of Public Policy evolved?/सार्वजनिक धोरण ही शाखा प्रामुख्याने कोणत्या देशात विकसित झाली ?

A. India / भारत

B. USA / अमेरिका

C. Japan / जपान

D. China / चीन

ii. Why Public Policy is significant?/ सार्वजनिक धोरण महत्त्वाचे का आहे ?

A. It ensures public welfare / ती लोककल्याण सुनिश्चित करते

B. It increases taxes / ती कर वाढवते

C. It controls judiciary / ती न्यायपालिका नियंत्रित करते

D. None of these / यापैकी नाही

iii. Policy evaluation assesses ……….. ./धोरण मूल्यांकन ……….. तपासते.

A. Outcomes / परिणाम

B. Weather / हवामान

C. Festivals / सण

D. Buildings / इमारती

iv. Which of the following is an example of a transnational influence on public policy? / सार्वजनिक धोरणावर आंतरराष्ट्रीय प्रभावाचे उदाहरण कोणते ?

A. World Bank funding conditions / जागतिक बँकेच्या निधी अटी

B. Local student unions / स्थानिक विद्यार्थी संघटना

C. Village Panchayat decisions / ग्रामपंचायत निर्णय

D. Street-level media reports / स्थानिक माध्यम अहवाल

v. Policy implementation involves …………. ./धोरण अंमलबजावणीमध्ये …………. समाविष्ट आहे.

A. Writing books / पुस्तके लिहिणे

B. Making speeches / भाषणे करणे

C. Putting decisions into practice / निर्णय अंमलात आणणे

D. Arranging festivals / उत्सव आयोजित करणे

vi. Water policy focuses on ……….. ./जलधोरण ……………केंद्रित असते.
   A. Tourism / पर्यटनावर
   B. Water conservation / जलसंवर्धनावर
   C. Stock market / शेअर बाजारावर
   D. Space research / अवकाश संशोधनावर

vii. India's Environment Policy emphasises …………/ भारताचे पर्यावरण धोरण …………..वर भर देते.
   A. Sustainable development / शाश्वत विकास
   B. Rapid industrialization / जलद औद्योगिकीकरण
   C. Privatization / खाजगीकरण
   D. Entertainment / मनोरंजन

viii. Agricultural MSP (Minimum Support Price) is related to ………… ./कृषीतील किमान आधारभाव (MSP) …………….शी संबंधित आहे.

   A. Festivals / सण उत्सव
   B. Farmers' income / शेतकऱ्यांचे उत्पन्न
   C. Sports / क्रीडा
   D. None of these/ यापैकी नाही

ix. Industrial Policy promotes ……….. ./औद्योगिक धोरण ………… प्रोत्साहन देते.
   A. Tourism only / फक्त पर्यटनाला
   B. Folk dance / लोकनृत्याला
   C. Marriage events / विवाह समारंभाला
   D. Industrial growth / औद्योगिक वाढीला

x. Agriculture policy focuses on …………. ./ कृषी धोरणाचा मुख्य भर………… वर आहे.
   A. Income/ उत्पन्न
   B. Culture/ संस्कृती
   C. Food security / अन्न सुरक्षा
   D. Games / खेळ

Q2) Write short notes (Any Four)/ टिपा लिहा (कोणतेही चार). [20]

i. Nature of Public Policy / सार्वजनिक धोरणाचे स्वरूप
ii. Intellectual foundation of Public policy. / सार्वजनिक धोरणाची वैचारिक बैठक
iii. Non-Governmental Organizationsand Public Policy / अशासकीय संघटना आणि सार्वजनिक धोरण
iv. Importance of Water Policy / पाणी धोरणाचे महत्व
v. Constitutional Rights of Minorities / अल्पसंख्यांकांचे संवैधानिक अधिकार
vi. Public Policy in Feminist Perspective / स्त्रीवादी दृष्टीकोनातून सार्वजनिक धोरण

Q3) Long Answer Questions (Any Two) /दिर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन). [20]

1. Analyze the significance of Public Policy in modern democratic governance./ आधुनिक लोकशाही शासनात सार्वजनिक धोरणाचे महत्व विषद करा..

2. Analyse the role of Governmental Agencies in Policy making process./सार्वजनिक धोरण निर्मितीत शासकीय संस्थांची भूमिका विषद करा.
3. Examine the science and technology policy of India. /भारताच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान धोरणाचे परीक्षण करा.
4. Explain the India's policy regarding Women./ भारताचे महिला विषयक धोरण स्पष्ट करा.

Q4) Answer the following (Any One) / खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या (कोणताही एक). **[10]**

1. Explain in detail the stages of evolution of the discipline of Public Policy. सार्वजनिक धोरण या अभ्यास शाखेच्या विकासावस्था सविस्तर स्पष्ट करा.

2 Explain in detail the India's Environment Policy./ भारताचे पर्यावरण धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (118138) Public Policy Part 1 SEM 2

Seat No.

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts
Sub. Name: Political Sociology
Sub. Code: 118148

Day and Date: Monday ,27-04-2026 **Total Marks: 60**
Time: 02:30 PM To 04:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Solve following MCQ. **[10]**

i. Who is the author of the book 'Das Capital'?/ 'दास कॅपिटल' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत ?
- A. Max Weber /मॅक्स वेबर
- B. Karl Popper /कार्ल पॉपर
- C. Karl Marx / कार्ल मार्क्स
- D. Gramsci / ग्राम्शी

ii. Who has coined the term 'Political Socialization'? 'राजकीय समाजीकरण' ही संज्ञा कोणी मांडली ?
- A. Max Weber / मॅक्स वेबर
- B. Rosa Luxemburg / रोझा लग्झम्बर्ग
- C. Karl Marx / कार्ल मार्क्स
- D. Herbert Hyman / हर्बर्ट हेमन

iii. Which of the following type of Authority is not stated by Max Weber ? / मॅक्स वेबर यांनी खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या अधिकाराचा उल्लेख केलेला नाही ?
- A. Legal- Rational / वैधानिक
- B. Magical / जादुई
- C. Traditional / पारंपारिक
- D. Charismatic / दिव्यवलयी

iv. Who defined Political Sociology as "the study of the interrelationship between society and polity, social structures and political institution." / राजकीय समाजशास्त्राची "समाज आणि राज्यव्यवस्था व सामाजिक रचना आणि राजकीय संस्था यातील परस्पर संबंधाचा अभ्यास" अशी व्याख्या कोणी केली ?
- A. Levis A. Coser / लेविस ए. कोजर
- B. Max Weber / मॅक्स वेबर
- C. Michael Rush / मायकल रश
- D. S. M. Lipset / एस. एम. लिपसेट

v. Who wrote the book 'The Political System'? 'द पॉलिटिकल सिस्टम' हे ग्रंथ कोणी लिहिले ?

A. Graham Wallas / ग्रॅहम वालास
B. David Easton / डेविड इस्टन
C. Levis A Coser / लेविस ए. कोजर
D. Max Weber / मॅक्स वेबर

vi. Who gave the concept of 'Dominant Caste'? / 'वर्चस्वशाली जात ' ही संकल्पना कोणी मांडली ?
A. Gail Omvedt / गेल ओम्वेट
B. Chatopadhyay / चटोपाध्याय
C. M. N. Shrinivasan / एम. एन. श्रीनिवासन
D. Ranjit Guha / रणजीत गुहा

vii. Gender is ………../ लिंगभाव हे ……….असतो.
A. Socio- Cultural / सामाजिक – सांस्कृतिक
B. Natural / नैसर्गिक
C. Socio- Political / सामाजिक – राजकीय
D. Socio- Economical / सामाजिक- आर्थिक

viii. Who of the following is considered as Political Sociologist? / खालीलपैकी कोण राजकीय समाज शास्त्रज्ञ म्हणून ओळखला जातो ?
A. Albert Einstein / अल्बर्ट आईन्स्टिन
B. Rutherford / रुदरफोर्ड
C. Herbert Spencer / हर्बर्ट स्पेन्सर
D. All of the Above / वरील सर्व

ix. Value related study is conducted in ………..approach. / …………दृष्टीकोनात मूल्यांसंबंधी अभ्यास केला जातो.
A. Behavioralism / वर्तनवाद
B. Post – Behavioralism / उत्तर वर्तनवाद
C. Structuralism / संरचनावाद
D. None of the Above / वरील पैकी नाही

x. Which of the following Caste in Tamil Nadu is considered as Dominant Caste? / खालीलपैकी तामिळनाडू मधील वर्चस्वशाली जातींमध्ये कोणत्या जातीचा समावेश होतो ?
A. Mudaliyar / मुदलियार
B. Thevar / थेवर
C. Gounder / गौंडर
D. All of the Above / वरील सर्व

Q2) Short Notes (Any four) / टिपा लिहा (कोणत्याही चार) [20]

1. Dominant Caste / वर्चस्वशाली जाती
2. Middle Class / मध्यम वर्ग
3. Marxian Approach / मार्क्सवादी दृष्टीकोन
4. Characteristics of Gender / लिंगभावाची वैशिष्ट्ये
5. Significance of Political Sociology / राजकीय समाजशास्त्राचे महत्त्व
6. Weberian Approach / वेबरचा दृष्टीकोन

Q3) Long Answer Questions (Any Two) / दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन) **[20]**

1) Explain the emergence of political sociology as a field of study. / अभ्यासाचे क्षेत्र म्हणून राजकीय समाजशास्त्राचा उदय स्पष्ट करा.
2) Examine the Behavioral Approach in Political Sociology / राजकीय समाजशास्त्रातील वर्तनवादी दृष्टिकोनाचे परीक्षण करा.
3) Explain the Marxian view of Capitalist Class / भांडवलदार वर्गासंदर्भात मार्क्सवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
4) Discuss the Gender Politics in India. / भारतातील लिंगभाव राजकारणाची चर्चा करा.

Q4) Long Answer question (Any One) /दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक) **[10]**
1) Explain the nature and scope of political sociology. / राजकीय समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
2) Discuss in detail the Meaning and Nature of Gender. / लिंगभावाचे अर्थ आणि स्वरुपाची सविस्तर चर्चा करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (118148) Political Sociology Part 1 SEM 2

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Co-operative Thought and Administration

Sub. Code: 96789/92267/61697

Day and Date: Friday ,17-04-2026 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Fill in the blanks रिकाम्या जागा भरा **[12]**

i. The book "The Social Philosophy of Co-operation" was written by _______.
"दि सोशल फिलॉसॉफी ऑफ को-ऑपरेशन" हा ग्रंथ _______ यांनी लिहिला.

A. Schulze-Delitzsch शुल्झे डेलिश
B. Paul Lambert पॉल लॅम्बर्ट
C. Raiffeisen रफायझन
D. Charles Fourier चार्ल्स फोरियर

ii. _______ works as an executive officer in the day-to-day administration of the institution.
_______ हा संस्थेच्या दैनंदिन कामकाजातील एक कार्यकारी अधिकारी म्हणून काम करतो.

A. President अध्यक्ष
B. Secretary सचिव
C. Vice-President उपाध्यक्ष
D. Clerk लिपिक

iii. The scheme "Rural Women and Rural Development" started in _______.
"ग्रामीण महिला व ग्रामीण विकास" ही योजना _______ मध्ये सुरू झाली.

A. 1982-83 १९८२-८३
B. 1985-86 १९८५-८६
C. 1990-91 १९९०-९१
D. 1975-76 १९७५-७६

iv. The 97th Constitutional Amendment came into force in Maharashtra from _______.
९७ वी घटनादुरुस्ती महाराष्ट्रात _______ पासून लागू झाली.

A. 2012 २०१२
B. 2013 २०१३
C. 2014 २०१४
D. 2015 २०१५

v. The concept of "Co-operative Commonwealth" was proposed by _______.
"सहकारी लोकराज्य" ही संकल्पना _______ यांनी मांडली.

A. Vaikunthbhai Mehta वैकुंठभाई मेहता

B. , Prof. D. R. Gadgil प्रा. डी. आर. गाडगीळ
C. , Prof. Karve प्रा. कर्वे
D. Dr. Punjabrao Deshmukh डॉ. पंजाबराव देशमुख

vi. The notice of the first general meeting must be given _______ days in advance.
पहिल्या सर्वसाधारण सभेची नोटीस _______ दिवस आधी द्यावी लागते.
A. 10 १०
B. 12 १२
C. 14 १४
D. 15 १५

B. Match the pairs जोड्या जुळवा **[2]**

Group 1	Group 2
1. Training of Rural Youth for Self Employment (TRYSEM) स्वयंरोजगारासाठी ग्रामीण युवकांना प्रशिक्षण	a. 1993 १९९३
2. Prime Minister Employment Scheme पंतप्रधान रोजगार योजना	b. 1979 १९७९
3. Indian Youth Power Trust भारतीय युवाशक्ती ट्रस्ट	c. 1950 १९५०
4. Artisan Training Scheme कारागीर प्रशिक्षण योजना	d. 1990 १९९०

A. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
C. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
D. 1-b, 2-c, 3-a, 4-d

C. Match the pairs जोड्या जुळवा **[2]**

Group 1	Group 2
1. Deccan Agriculturists Relief Act डेक्कन शेतकरी मदत कायदा	a. 1960
2. Land Improvement Loans Act शेती सुधारणा कर्ज कायदा	b. 1879
3. Agriculturists Loans Act शेतकरी कर्ज कायदा	c. 1884
4. Maharashtra Co-operative Societies Act महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा	d. 1883

A. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d

B. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
D. 1-b, 2-d, 3-c, 4-a

D. Choose the correct statement योग्य विधान निवडा **[2]**

I. Rochdale is known as the father of Co-operation.
रॉशडेल यांना सहकाराचा जनक म्हणून ओळखले जाते.

II. Rochdale Equitable Pioneers Society was established under the Friendly Society Act.
रॉशडेल इक्विटेबल पायोनियर्स सोसायटीची स्थापना फ्रेंडली सोसायटी कायद्याखाली झाली.

A. Statement 1 is correct, statement 2 is incorrect. विधान 1 बरोबर, विधान 2 चूक
B. Statement 1 is wrong, statement 2 is correct. विधान 1 चूक, विधान 2 बरोबर
C. Both statements are correct. दोन्ही विधाने बरोबर
D. Both statements are wrong. दोन्ही विधाने चूक

E. Choose the correct statement योग्य विधान निवडा **[2]**

I. There are mainly four elements in the management of a co-operative society.
सहकारी संस्थेच्या व्यवस्थापनामध्ये प्रामुख्याने चार घटकांचा समावेश असतो.

II. Certain responsibilities and duties are assigned to these four elements according to the co-operative law and the by-laws of the institution.
या चार घटकांवर सहकारी कायदा आणि संस्थेच्या पोटनियमांनुसार काही महत्त्वाच्या जबाबदाऱ्या व कामे सोपवली जातात.

A. Statement 1 is correct, statement 2 is incorrect. विधान 1 बरोबर, विधान 2 चूक
B. Statement 1 is wrong, statement 2 is correct. विधान 1 चूक, विधान 2 बरोबर
C. Both statements are correct. दोन्ही विधाने बरोबर
D. Both statements are wrong. दोन्ही विधाने चूक

Q2) Write short notes (Any four) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) **[20]**

a. Components of International Co-operative Alliance आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेचे घटक

b. Paul Lambert पॉल लॅम्बर्ट

c. Principles of Institutional Administration संस्था प्रशासनाची तत्त्वे

d. Characteristics of Leadership नेतृत्वाची वैशिष्ट्ये

e. Structure of Supervision पर्यवेक्षणाची रचना

f. Characteristics of Co-operative Management सहकारी व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये

Q3) Long answer questions (Attempt any two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन सोडवा) [20]

a. Explain the principles of Co-operation.

सहकारी तत्त्वे स्पष्ट करा.

b. Explain Henry Fayol's General principles of management.
हेन्री फेऑल यांची व्यवस्थापनाची सर्वसाधारण तत्त्वे स्पष्ट करा.

c. Explain the meaning of leadership and describe the essential qualities of a leader.
नेतृत्वाचा अर्थ सांगून नेतृत्वांमधील आवश्यक गुण सांगा.

d. Explain the features of the Maharashtra Co-operative Societies Act (1960).
महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा (1960) याची वैशिष्ट्ये सांगा.

Q4) Long answer question (Attempt any one) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक सोडवा) [20]

a. Explain the contribution of Co-operation leader Tatya Saheb Kore in the co-operative movement.
सहकार महर्षी तात्यासाहेब कोरे यांचे सहकार चळवळीत योगदान स्पष्ट करा.

b. Explain the duties of an Auditor.
अंकेक्षकाची कर्तव्ये स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0	(96789) Co-operative Thought and Administration	Part 2	SEM 4
2] (4462) Master of Arts (CBCS) NEP-2020	(92267) Co-operative Thoughts and Administration	Part 2	SEM 4
3] (434) Master of Arts (Semester/Credit)CBCS	(61697) Co-operative Thoughts and Administration	Part 2	SEM 4

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday,15-04-2026 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks) **[12]**

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by......आर्थिक विकासासंबधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांत ......यांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebenstenin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou ए सी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रीक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण - या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - - घटकांचा समावेश होतो

A. Per capita real incomeदरडोई वास्तव उत्पत्ती
B. well-being, आर्थिक कल्याण
C. social index सामाजिक निर्देशांक
D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच ...... असे म्हणतात.

A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
C. Long run growth pattern दिर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith ॲडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
D. 1-c, ~~2-d~~, ~~3-b~~, 4-a
2-b, 3-d

P.T.O.

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015. [2]
नीती आयोगाची स्थापना **2015** मध्ये करण्यात आली
2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.
डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive growth.भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृध्दी हे उदिदष्ट होते. [2]
2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: 150-200 Words) [20]

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक [5]

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान [5]

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उदिदष्टये [5]

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र [5]

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र [5]

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या [5]

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words) **[20]**

a. Explain Karl Marx's theory of surplus value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण [10]

b. David Ricardo's Theory of Economic Development. **[10]**
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.

c. Review India's post-liberalization development performance. **[10]**
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.

d. Explain the advantages and disadvantages of decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा **[10]**

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) [20]
(answer limit: 600 – 800 Words)

a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the definition of economic development. **[20]**
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्टये सांगुन आर्थिक वृध्दीचे निर्देशक स्पष्ट करा.

b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed by Fay Rannis.फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा **[20]**

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
2] (4462) Master of Arts (CBCS) NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
3] (434) Master of Arts (Semester/Credit)CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday,15-04-2026 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. All questions are compulsory**
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks) **[12]**

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by......आर्थिक विकासासंबधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांत ......यांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebenstenin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou ए सी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रीक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण - या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - - घटकांचा समावेश होतो

A. Per capita real incomeदरडोई
वास्तव उत्पत्ती
B. well-being, आर्थिक कल्याण
C. social index
सामाजिक निर्देशांक
D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच ...... असे म्हणतात.

A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
C. Long run growth pattern दिर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith ॲडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
D. 1-c, ~~2-d~~, ~~3-b~~, 4-a
2-b, 3-d

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015. [2]
नीती आयोगाची स्थापना **2015** मध्ये करण्यात आली
2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.
डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive growth.भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृध्दी हे उदिदष्ट होते. [2]
2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: 150-200 Words) **[20]**

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक **[5]**

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान **[5]**

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उदिदष्टये **[5]**

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र **[5]**

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र **[5]**

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या **[5]**

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words) [20]

a. Explain Karl Marx's theory of surplus value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण **[10]**

b. David Ricardo's Theory of Economic Development. [10]
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.

c. Review India's post-liberalization development performance. [10]
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.

d. Explain the advantages and disadvantages of decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा [10]

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) [20]
(answer limit: 600 – 800 Words)

a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the definition of economic development. [20]
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्टये सांगुन आर्थिक वृध्दीचे निर्देशक स्पष्ट करा.

b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed by Fay Rannis.फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा [20]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
2] (4462) Master of Arts (CBCS) NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
3] (434) Master of Arts (Semester/Credit)CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4

Seat No.

OCT-NOV 2025 WINTER EXAMINATION

7819 M.B.A.CBCS(Distance Mode)

Sub. Name: Corporate Policy and Strategic Management

Sub. Code: 93026

Total Marks: 80

Day and Date: Friday ,19-12-2025

Time: 10:30 AM To 01:30 PM

Instructions: **1. Figures to the right indicate full marks**

Special Inst.: **1) Q. No. 1 & Q. No. 5 are compulsory.**
2) Attempt any two questions from Q. No. 2 to Q. No. 4.

Q1) Case study **[20]**

Meters Limited is a company engaged in the designing, manufacturing, and marketing of instruments like speed meters, oil pressure gauges, and so on, that are fitted into two and four wheelers. Their current investment in assets is around Rs. 5 crores and their last year turnover was Rs. 15 crores, just adequate enough to breakeven. The company has been witnessing over the last couple of years, a fall in their market share prices since many customers are switching over to a new range of electronic instruments from the range of mechanical instruments that have been the mainstay of Meters Limited. The Company has received a firm offer of cooperation from a competitor who is similarly placed in respect of product range. The offer implied the following: (i) transfer of the manufacturing line from the competitor to Meters Limited; (ii) manufacture of mechanical instruments by Meters Limited for the competitor to the latter's specifications and brand name; and (iii) marketing by the competitor.

The benefits that will accrue to Meters Limited will be better utilization of its installed capacity and appropriate financial compensation for the manufacturing effort. The production manager of Meters Limited has welcomed the proposal and points out that it will enable the company to make profits. The sales manager is doubtful about the same since the demand for mechanical instruments in shrinking. The chief Executive is studying the offer.

Questions:

1) What is divestment strategy? Do you see it being practiced in the given case? Explain.

2) What is stability strategy? Should Meters Limited adopt it?

3) What is expansion strategy? What are the implications for Meters Limited in case it is adopted?

4) What are your suggestions to the Chief Executive?

Q2) Explain BCG matrix & GAP analysis in detail. **[20]**

Q3) What do you mean by strategic management? Explain in detail strategic management process. **[20]**

Scanned with OKEN Scanner

Q4) What is meant by strategy evaluation? Explain the techniques of strategy evaluation and control? **[20]**

Q5) Write short notes (any four) **[20]**

a) SWOT matrix
b) VUCA
c) Objectives
d) Mission
e) Resource Allocation
f) Vision

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7819) M.B.A.CBCS(Distance Mode) (93026) Corporate Policy and Strategic Management Part 2 SEM 3

325621

Scanned with OKEN Scanner

Seat No.

OCT-NOV 2025 WINTER EXAMINATION

7819 M.B.A.CBCS(Distance Mode)

Sub. Name: Services Marketing and Retail Marketing Paper IV

Sub. Code: 93032

Day and Date: Tuesday ,23-12-2025 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: **1. Figures to the right indicate full marks**

Special Inst.: **Question number 1 and 5 are compulsory**
Attempt any two questions from question number 2 to 4

Q1) Read the case carefully and answer the questions given below **[20]**

UrbanTrend Fashion Hub is a mid-sized apparel store located in a popular shopping district. The store recently underwent a renovation to create a more modern and premium shopping experience. New display tables, mannequins, and decorative partitions were added to highlight seasonal collections. Last Sunday, the store launched its festive wear collection, attracting a large number of walk-in customers. However, many shoppers appeared confused while navigating the store. Several customers accidentally walked into staff-only areas, mistaking them for trial room corridors. Some visitors stood at the entrance for a few seconds trying to decide which direction to move in, and a few even left the store without exploring much. During peak hours, bottlenecks formed near the centre display table, causing discomfort and blocking access to the accessories section. Staff members noticed that customers spent very little time browsing compared to previous months, and sales of certain categories remained low despite attractive merchandising and promotional discounts. The Store Manager is confident about the product quality and pricing but is concerned that something in the shopping experience is discouraging customers from exploring the store fully.

Questions:

a. Identify and explain the retail issues presented in the case. **[10]**

b. Suggest managerial actions to improve the store layout and circulation flow based on retailing concepts. **[10]**

Q2) Define 'Services'. Discuss the characteristics of services. Elaborate the difference between goods and services. **[20]**

Q3) Highlight the importance of process and people in service marketing. **[20]**

Q4) Explain the meaning and scope of retailing. Elaborate the classification of retailing in detail. **[20]**

Q5) Write short notes on ANY FOUR **[20]**

Scanned with OKEN Scanner

a. Service Blueprint [5]

b. Servicescape [5]

c. Retail Formats [5]

d. Visual Merchandising [5]

e. Online Retailing Strategy [5]

f. Non- store Retailing [5]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7819) M.B.A.CBCS(Distance Mode) (93032) Services Marketing and Retail Marketing Paper IV Part 2 SEM 4

83243

Scanned with OKEN Scanner

Seat No.

Total No. of Pages : 4

MAR_APR 2026 SUMMER EXAMINATION

4470 Master of Arts - NEP2020-2.0

Sub. Name: Economics of Growth and Development

Sub. Code: 96787/92266/61696

Day and Date: Wednesday,15-04-2026 **Total Marks: 80**

Time: 02:30 PM To 05:30 PM

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Multiple choice questions (Six) (02 marks each) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्य पुन्हा लिहा (प्रत्येकी 2 गुण) Pattern 1: Plain question with 4 alternatives. (12 Marks) **[12]**

i. The minimum necessary effort theory of economic development was propounded by......आर्थिक विकासासंबधीचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिध्दांत ......यांनी मांडला

A. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल

B. Paul Samuelson पॉल सॅम्युअलसन

C. Prof Harvey Liebenstenin प्रो हार्वे लायबेन्स्टिन

D. A C Pigou एसी पिगू

ii. --- is an instrument of monetary policy ---- हे मौद्रीक धोरणाचे साधन आहे

A. Tax कर

B. Public debt सार्वजनिक कर्ज

C. Public expenditure सार्वजनिक खर्च

D. Interest rate व्याजदर

iii. Demonetization in India - was done this year भारतात विमुद्रीकरण - या वर्षी करण्यात आले

A. 2015

B. 2016

C. 2017

D. 2018

iv. Human Development Index includes... मानव विकास निर्देशांकामध्ये.....चा समावेश केला जातो.

A. Aryumanआर्युमान

B. Knowledge ज्ञान

C. Quality of life जीवनमान दर्जा

D. All of the above वरील सर्व

v. National income measurement includes - - components राष्ट्रीय उत्पन्न मापनामध्ये - - घटकांचा समावेश होतो

A. Per capita real incomeदरडोई वास्तव उत्पत्ती
B. well-being, आर्थिक कल्याण
C. social index सामाजिक निर्देशांक
D. All of the above वरील सर्व

vi. Prof. Solow's paradigm itself is called... प्रा. सोलो यांच्या प्रतिमानालाच ...... असे म्हणतात.

A. Steady-run paradigm स्थिरकालीन प्रतिमान
B. Short-run growth paradigm अल्पकालीन वाढीचे प्रतिमान
C. Long run growth pattern दिर्घकालीन वाढीचे प्रतिमान
D. None of these यापैकी नाही

B. Pattern 2: Match the following with four alternatives. 2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Washington Accord वॉशिंग्टन करार	a. 1990
2. First Human Development Report पहिला मानव विकास अहवाल	b. 1951
3. Golden Savings Rule सुवर्ण बचत नियम	c. 1980
4. First Five Year Plan पहिली पंचवार्षिक योजना	d. 1961

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-a, 3-d, 4-b
D. 1-d, 2-b, 3-c, 4-a

C. Match the following with four alternatives. (2 Marks) **[2]**

Group 1	Group 2
1. Gunnar Myrdal गुन्नार मिर्डाल	a. General Theory जनरल थेअरी
2. Karl Marx कार्ल मार्क्स	b. Das Kapital दास कॅपिटल
3. Adam Smith ॲडम स्मिथ	c. Asian Drama एशियन ड्रामा
4. Lord Keynes लॉर्ड केन्स	d. National Wealth राष्ट्राची संपत्ती

A. 1-a, 2-b, 3-c, 4-d
B. 1-b, 2-a, 3-c, 4-d
C. 1-c, 2-b, 3-a, 4-d
D. 1-c, ~~2-d~~, ~~3-b~~, 4-a
2-b, 3-d

D. 1) The NITI Aayog was established in 2015. [2]
नीती आयोगाची स्थापना **2015** मध्ये करण्यात आली
2) Principles of Political Economy and Taxation by David Ricardo in the year 1817 Wrote this book.
डेव्हिड रिकार्डो यांनी सन 1817 साली Principles of Political Economy and Taxation हा ग्रंथ लिहिला.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

E. 1) India's Eleventh Five Year Plan aimed at inclusive growth.भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे सर्वसमावेशक वृध्दी हे उदिदष्ट होते. [2]
2) The period of India's Eleventh Five Year Plan was from 1 April 2012 to 31 March 2017 भारताच्या अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कार्यकाल 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017 हा होता.

A. Statement 1 is True/Correct and Statement 2 is False/Incorrect विधान 1 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 2 चूक /अयोग्य आहे.
B. Statement 2 is True/Correct and Statement 1 is False/Incorrect विधान 2 सत्य /बरोबर आहे आणि विधान 1 चूक /अयोग्य आहे.
C. Both Statements are True/Correct दोन्ही विधाने सत्य /बरोबर आहेत.
D. Both Statements are False/Incorrect दोन्ही विधाने चूक /अयोग्य आहेत

Q2) Write Short Notes: (any four out of six) टिपा लिहा (सहापैकी कोणत्याही चार) (Answer Limit: 150-200 Words) [20]

a. Indicators of economic development measurement आर्थिक विकास मापनाचे निर्देशक [5]

b. Paradigm of Herod Domar हेरॉड डोमरचे प्रतिमान [5]

c. Objectives of fiscal policy राजकोषिय धोरणाची उदिदष्टये [5]

d. Kuznets curve कुझनेट वक्र [5]

e. Capital intensive production techniques भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र [5]

f. Contemporary developmental issues समकालीन विकासविषयक समस्या [5]

Q3) Short answer questions (any two out of four) थोडक्यात उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही दोन) (answer limit: 300-400 Words) **[20]**

a. Explain Karl Marx's theory of surplus value. कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा सिद्धांताचे स्पष्टीकरण [10]

b. David Ricardo's Theory of Economic Development. [10]
डेव्हिड रिकार्डोचा आर्थिक विकासाचा सिध्दांत.

c. Review India's post-liberalization development performance. [10]
भारताच्या उदारीकरणानंतरच्या विकास कामगिरीचा आढावा घ्या.

d. Explain the advantages and disadvantages of decentralization. विकेंद्रीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा [10]

Q4) Long answer question (any One out of Two) दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी कोणताही एक) (answer limit: 600 – 800 Words) **[20]**

a. Explain the basic characteristics of an underdeveloped country by giving the definition of economic development. [20]
अविकसित देशाची मुलभूत वैशिष्टये सांगुन आर्थिक वृध्दीचे निर्देशक स्पष्ट करा.

b. Explain and critically examine the two-sector model of development proposed by Fay Rannis.फे रॅनिस यांनी मांडलेले विकासाचे द्वि-क्षेत्रीय प्रतिमान स्पष्ट करून त्याचे टीकात्मक परीक्षण करा [20]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -
This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.
सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (4470) Master of Arts - NEP2020-2.0 (96787) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
2] (4462) Master of Arts (CBCS) NEP-2020 (92266) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4
3] (434) Master of Arts (Semester/Credit)CBCS (61696) Economics of Growth and Development Part 2 SEM 4

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Sr. No.: 2025-26 / 5477561

Statement of Marks for M. Com. (CBCS) (NEP 2020) Part II Sem IV Examination: March-2026

Branch Name :

(EXM.GRP. : 02)

PRN : **2023081344**

Name : **Smt. AMBRALE HARSHADA PRAMOD**

Mother Name : **Shobha**

College : **(197) DISTANCE EDUCATION (DIST)**

Seat Number : **10774**

Study Centre : (167) Smt. Menalben Mehata College, PACHAGANI (Arts,Commerece & Science) PANCHAGANI, Tal : Mahabaleshwar,

	AC	UA			AC	CA			Total			Grade		
		Max	Min	Obt		Max	Min	Obt	Max	Min	Obt	Grd Pt	Min Cr	Obt Cr
M. Com. (CBCS) (NEP 2020) Part I Sem I														
92826 - Adv. Accountancy Paper I	SEE	80	32	P33	IA	20	8	P19	100	-	P52	6.00	4	24
92827 - Adv. Accountancy Paper II (Management Accounting)	SEE	80	32	P32	IA	20	8	P19	100	-	P51	6.00	4	24
92828 - Adv. Accountancy Paper - III (Taxation)	SEE	80	32	P32	IA	20	8	P19	100	-	P51	6.00	4	24
92829 - Adv. Accountancy Paper - IV (Introduction to Incom Tax)	SEE	40	16	P20	IA	10	4	P9	50	-	P29	7.00	2	14
92842 - Business Management	SEE	80	32	P40	IA	20	8	P18	100	-	P58	7.00	4	28
92844 - Research Methodology	SEE	80	32	P44	IA	20	8	P18	100	-	P62	8.00	4	32
M. Com. (CBCS) (NEP 2020) Part I Sem II														
93989 - Adv. Accountancy Paper V	SEE	80	32	43	IA	20	8	P18	100	-	61	8.00	4	32
93990 - Adv. Accountancy Paper VI (Cost Accounting)	SEE	80	32	P33	IA	20	8	P18	100	-	P51	6.00	4	24
93991 - Adv. Accountancy Paper VII (Auditing)	SEE	80	32	P42	IA	20	8	P18	100	-	P60	8.00	4	32
93992 - Adv. Accountancy Paper VIII (Indroduction to Auditing)	SEE	40	16	P20	IA	10	4	P9	50	-	P29	7.00	2	14
94021 - Organization Behaviour	SEE	80	32	P37	IA	20	8	P18	100	-	P55	7.00	4	28
94023 - On the Job Training		-	-	-	VIVA	20	8	P17	100	-	P83	10.00	4	40
					PRORE	80	32	P66						
M. Com. (CBCS) (NEP 2020) Part I Sem I				SGPA : 6.64		PASS			550	-	303	40.00	22	146
M. Com. (CBCS) (NEP 2020) Part I Sem II				SGPA : 7.73		PASS			550	-	339	46.00	22	170

Grand Total (Out Of 1100) : 642 FGPA / CGPA : **7.18**

Six Hundred and Forty Two Out Of One Thousand One Hundred

Result : **PASS**

Percentage : **58.36 %**

Abbreviations: CA: College Assessment, UA: University Assessment, AC: Assessment Category, P: Previous Pass, *: Fail, ABS: Absent, EX: Exempted, $: Ordinance, CC: Copy Case, ATKT: Allowed To Keep Term, TH: Theory, TW: Term Work, EXT: External, PR: Practical/Oral, TNG-Term Not Grant,

Kolhapur Date : 10-07-2026

Director
Board of Examinations and Evaluation

Board of Examinations and Evaluation

Scanned with OKEN Scanner

PRN :	**2023081344**
Mode of Delivery :	**ODL (Distance)**
Date of Admission :	**30/09/2023**
Adhar No :	**3688 8709 0649**
Learner Support Center :	**(167) Smt. Menalben Mehata College, PACHAGANI (Arts,Commerece & Science) PANCHAGANI, Tal : Mahabaleshwar,**
Examination Center :	**(167) Smt. Menalben Mehata College, PACHAGANI (Arts,Commerece & Science) PANCHAGANI, Tal : Mahabaleshwar,**

Scanned with OKEN Scanner

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Sr. No.: 2025-26 / 5462780

Statement of Marks for Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-4 Examination: March-2026

Branch Name : **ENGLISH**

(EXM.GRP. : 04) PRN : **2024065502**

Name : **Shri. PATIL DATTU SHANKAR** Mother Name : **VIMAL**

College : **(197) DISTANCE EDUCATION (DIST)** Seat Number : **12842**

Study Centre : (2) Arts,Commerce & Science College, Kowad KOWAD Tal : Chandgad,

	AC	UA			AC	CA			Total			Grade		
		Max	Min	Obt		Max	Min	Obt	Max	Min	Obt	Grd Pt	Min Cr	Obt Cr
Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-3														
95821 - Drama in English up to the 19th century	TH	80	32	P40	TW	20	8	P19	100	-	P59	7	4	28
95822 - Non-Fiction in English	TH	80	32	P40	TW	20	8	P18	100	-	P58	7	4	28
95823 - Critical Theories II	TH	80	32	P40	TW	20	8	P18	100	-	P58	7	4	28
95825 - Shakespearean Comedy	TH	40	16	P21	TW	10	4	P8	50	-	P29	7	2	14
95829 - Victorian and Modern Period	TH	80	32	P36	TW	20	8	P18	100	-	P54	6	4	24
95835 - Research Project		-	-	-	VIVA	40	16	P30	100	-	P82	10	4	40
					PROJ	60	24	P52						
Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-4														
96731 - Drama in English: Modern and Postmodern	TH	80	32	45	TW	20	8	18	100	-	63	8	4	32
96732 - Sociolinguistics and Stylistics	TH	80	32	52	TW	20	8	18	100	-	70	9	4	36
96733 - Critical Theories III	TH	80	32	49	TW	20	8	18	100	-	67	8	4	32
96737 - Modern and Postmodern British Literature	TH	80	32	49	TW	20	8	19	100	-	68	8	4	32
96743 - Research Project		-	-	-	VIVA	60	24	35	150	-	83	7	6	42
					PROJ	90	36	48						

Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-1	SGPA : 6.73	PASS	550 -	303	40.00	22	148
Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-2	SGPA : 7.82	PASS	550 -	354	47.00	22	172
Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-3	SGPA : 7.36	PASS	550 -	340	44.00	22	162
Master of Arts - N.E.P.(2020)-2.0-SEM-4	SGPA : 7.91	PASS	550 -	351	40.00	22	174

Grand Total (Out Of 2200) : 1348 FGPA / CGPA : **7.45**

One Thousand Three Hundred and Forty Eight Out Of Two Thousand Two Hundred

Result : **B+ : Good**

Percentage : **61.27 %**

Abbreviations: CA: College Assessment, UA: University Assessment, AC: Assessment Category, P: Previous Pass, *: Fail, ABS: Absent, EX: Exempted, $: Ordinance, CC: Copy Case, ATKT: Allowed To Keep Term, TH: Theory, TW: Term Work, EXT: External, PR: Practical/Oral, TNG-Term Not Grant, NA: Not Applied,

Kolhapur Date : 03-Jul-26

Director
Board of Examinations and Evaluation

Scanned with OKEN Scanner

PRN :	2024065502		
Mode of Delivery :	ODL (Distance)		
Date of Admission :	03/09/2024	Date of Completion :	03/07/2026
Adhar No :	2234 4757 6065		
Learner Support Center :	(2) Arts,Commerce & Science College, Kowad KOWAD Tal : Chandgad,		
Examination Center :	(2) Arts,Commerce & Science College, Kowad KOWAD Tal : Chandgad,		

Scanned with OKEN Scanner

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Sr. No.: 2025-26 / 5461961

Statement of Marks for M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-4 Examination: March-2026

Branch Name :

(EXM.GRP. : 04)

PRN : 2024062581

Name : Shri. MORE OMKAR RAVSAHEB

Mother Name : JAYASHRI

College : (197) DISTANCE EDUCATION (DIST)

Seat Number : 633

Study Centre : (197) DISTANCE EDUCATION Center for Distance Education Shivaji University

	AC	UA			AC	CA			Total			Grade		
		Max	Min	Obt		Max	Min	Obt	Max	Min	Obt	Grd Pt	Min Cr	Obt Cr
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-3														
93026 - Corporate Policy and Strategic Management	TH	80	32	P49	TW	20	8	P18	100	-	P67	8	4	32
93027 - Indian Ethos and Business Ethics	TH	80	32	P47	TW	20	8	P16	100	-	P63	8	4	32
93257 - Sales and Distribution Management Paper I	TH	80	32	P48	TW	20	8	P17	100	-	P65	8	4	32
93258 - Integrated Marketing Communication Paper II	TH	80	32	P49	TW	20	8	P18	100	-	P67	8	4	32
93259 - Buying Behaviour And Brand Management Paper III	TH	80	32	P58	TW	20	8	P17	100	-	P75	9	4	36
93267 - Indian Financial System Paper I	TH	80	32	P40	TW	20	8	P18	100	-	P58	7	4	28
93268 - Financial Decision Analysis Paper II	TH	80	32	P45	TW	20	8	P17	100	-	P62	8	4	32
93269 - Project Appraisal and Finance Paper III	TH	80	32	P44	TW	20	8	P17	100	-	P61	8	4	32
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-4														
93028 - Chhatrapati Shivaji Maharaj - The Management Guru	TH	80	32	46	TW	20	8	18	100	-	64	8	4	32
93029 - Entrepreneurship and Project Management	TH	80	32	47	TW	20	8	17	100	-	64	8	4	32
93030 - International Business	TH	80	32	44	TW	20	8	18	100	-	62	8	4	32
93031 - Project Report and Viva		-	-	-	TW	50	20	38	100	-	71	9	4	36
					VIVA	50	20	33						
93032 - Services Marketing and Retail Marketing Paper IV	TH	80	32	57	TW	20	8	17	100	-	74	9	4	36
93033 - Contemporary Issues in Marketing Paper V	TH	80	32	60	TW	20	8	18	100	-	78	9	4	36
93036 - Investment Management and Portfolio Analysis Paper IV	TH	80	32	55	TW	20	8	18	100	-	73	9	4	36
93037 - International Finance Paper V	TH	80	32	37	TW	20	8	17	100	-	54	6	4	24
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-1						SGPA : 8		PASS	800	-	521	64.00	32	256
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-2						SGPA : 7.13		PASS	800	-	478	57.00	32	228
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-3						SGPA : 8		PASS	800	-	518	64.00	32	256
M.B.A.CBCS(Distance Mode) Semester-4						SGPA : 8.25		PASS	800	-	540	66.00	32	264

Grand Total (Out Of 3200) : 2057 FGPA / CGPA : **7.84**

Two Thousand and Fifty Seven Out Of Three Thousand Two Hundred

Result : **Grade - B+ : Good**

Percentage : **64.28 %**

Abbreviations: CA: College Assessment, UA: University Assessment, AC: Assessment Category, P: Previous Pass, *: Fail, ABS: Absent, EX: Exempted, $: Ordinance, CC: Copy Case, ATKT: Allowed To Keep Term, TH: Theory, TW: Term Work, EXT: External, PR: Practical/Oral, TNG-Term Not Grant, NA: Not Applied.

Kolhapur Date : 15-Jul-26

Director

Board of Examinations and Evaluation

Scanned with OKEN Scanner

PRN :	**2024062581**
Mode of Delivery :	**ODL (Distance)**
Date of Admission :	**27/08/2024**
Date of Completion :	**03/07/2026**
Adhar No :	**9873 4642 8883**
Learner Support Center :	**(197) DISTANCE EDUCATION Center for Distance Education Shivaji University**
Examination Center :	**(197) DISTANCE EDUCATION Center for Distance Education Shivaji University**

Scanned with OKEN Scanner

Estd. 1962

"A++" Accredited by NAAC(2021) With CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

परिपत्रक

विषय :एम. कॉम. भाग १ मधील सत्र २ विद्यार्थ्यांकरिता उन्हाळी सत्रातील मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षेच्या स्वाध्याय प्रश्नाबाबत.

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रांतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ मध्ये प्रवेशित झालेल्या **एम. कॉम. भाग १ सत्र २ विद्यार्थ्यांकरिता उन्हाळी सत्रातील मार्च/एप्रिल २०२६ च्या परीक्षेसाठीचे स्वाध्याय प्रश्न** व त्यासंबंधित सूचना विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in → Distance Education → Assignments या लिंकवरती ठेवण्यात आल्या आहेत. संबंधित विद्यार्थ्यांनी सदरच्या सर्व सूचना काळजीपूर्वक वाचून आपले स्वाध्याय प्रश्न पूर्ण करून विहित वेळेत आपल्या संबंधित अभ्यासकेंद्रामध्ये जमा करावेत.

Bhinde

उपकुलसचिव

संदर्भ : शिवाजी वि/सीडीओई/२०२५–२६/216

दिनांक : 30 MAR 2026

Estd : 1962
'A++' Accredited by NAAC (2021) with CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

परिपत्रक

विषय : एम. ए. मराठी व इंग्रजी विषयाच्या उन्हाळी सत्रातील मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षेच्या स्वाध्यायाबाबत.

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राकडे शैक्षणिक वर्ष २०२५ – २०२६ मध्ये एम. ए. मराठी व इंग्रजी या विषयांना प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता उन्हाळी सत्रातील मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षेसाठीचे खालील अभ्यासक्रमांनुसारचे स्वाध्याय व त्यासंबधीत सूचना विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in → Distance Education → Assignments या लिंकवरती प्रसिध्द करण्यात आल्या आहेत. विद्यार्थ्यांनी सदरच्या सर्व सूचना काळजीपूर्वक वाचून आपल्या संबधित अभ्यासक्रमाचे स्वाध्याय पूर्ण करुन विहीत वेळेत आपल्या संबधित अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करावेत.

१	एम.ए. मराठी भाग १ सत्र १ व २ ८०:२० स्वरुपाचा अभ्यासक्रम स्वाध्याय
२	एम.ए. मराठी भाग १ सत्र १ व २ ६०:४० स्वरुपाचा अभ्यासक्रम स्वाध्याय
३	एम.ए. मराठी भाग २ सत्र ३ व ४ अभ्यासक्रम स्वाध्याय
४	एम.ए. इंग्रजी भाग १ सत्र १ व २ ८०:२० स्वरुपाचा अभ्यासक्रम स्वाध्याय
५	एम.ए. इंग्रजी भाग १ सत्र १ व २ ६०:४० स्वरुपाचा अभ्यासक्रम स्वाध्याय
६	एम.ए. इंग्रजी भाग २ सत्र ३ व ४ अभ्यासक्रम स्वाध्याय

Bhinde

उपकुलसचिव

संदर्भ : शिवाजी वि/सीडीओई/178

दिनांक : 12 MAR 2026

Estd. 1962
"A++" Accredited by NAAC(2021) With CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

परिपत्रक

विषय : बी. कॉम. भाग २ सत्र ३ हिवाळी सत्रातील ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५ परीक्षेच्या स्वाध्याय प्रश्नाबाबत.

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रांतर्गत शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ मध्ये बी.कॉम. भाग २ मधील सत्र ३ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता शैक्षणिक वर्ष २०२५–२६ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमानुसार हिवाळी सत्रातील ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५ च्या परीक्षेसाठीचे स्वाध्याय प्रश्न व त्यासंबंधित सूचना विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in → Distance Education → Assignments या लिंकवरती ठेवण्यात आल्या आहेत. संबंधित विद्यार्थ्यांनी सदरच्या सर्व सूचना काळजीपूर्वक वाचून आपले स्वाध्याय पूर्ण करून विहित वेळेत आपल्या संबंधित अभ्यासकेंद्रामध्ये जमा करावेत.

उपकुलसचिव

संदर्भ : शिवाजी वि/सी.डी.ओ.ई./ 694

दिनांक : 27 NOV 2025